

LOVEC 1

Glasilo Lovske zveze Slovenije • Januar – Prosinec 1993

*Obilo zdravja,
zadovoljstva in delovnih uspehov
– tudi pri varstvu in gojitvi divjadi – v letu 1993!*

Uredniški odbor glasila Lovec, Predsedstvo skupščine LZS, Izvršni odbor LZS

Hans Fanzoj

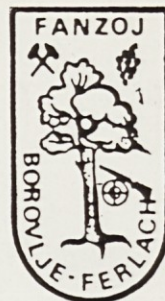
Borovlje – Ferlach

Puškarna in lovska oprema

A 9170 Borovlje

Telefon 9943 – 4227 – 2283

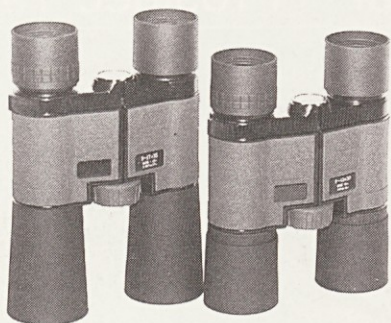
Telefax 9943 – 4227 – 2867

Najstarejši proizvajalec lovskega orožja ima stalno na zalogi:

K-917

* K-815N

- lovske dvoglede, strelne daljnoglede 6 × 40, 4 × 32, 4 × 12;

- ekspres dvocevke Falke (Avstrija) kal. 9,3 × 74 R (side by side) z ejektorji; neto cena je 45000 ATS;
- španske bokarice 12/12 (special trap) ali 20/20; neto cena 7500 ATS – 8000 ATS
- malokalibrske puške in karabinke kal. .222 in .223, 7 × 64, .30 – 06, 8 × 68 idr.;

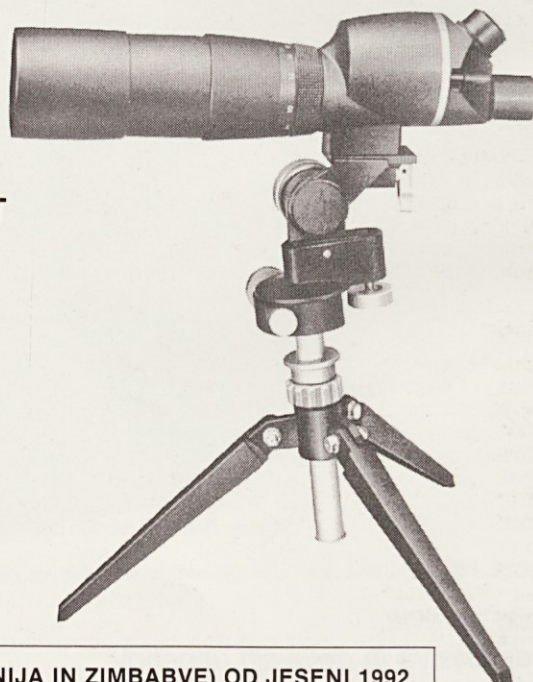

- Lovske bock šibrenice Falke z ejektorji (en ali dva sprožilca); neto cena od 7500 – 8000 ATS
- vse vrste nabojev, šibrenih in krogelnih ter diabole za zračne puške (tekmovalni diaboli RWS in Haendler & Nattermann);
- montažne dele za strelne daljnoglede.
- pri nas lahko kupite tudi vse vrste lovskih rogov.

VSEM ČLANOM LZS PRIZNAMO 10% POPUST

SPEKTIV 20 × 60 mm
45° COMBI TIP

PO UGODNIH CENAH VAM OMOGOČAMO TUDI LOV V AFRIKI (TANZANIJA IN ZIMBABVE) OD JESENI 1992.
SE PRIPOROČAMO!

glasilo
Lovske zveze Slovenije
- revija za lovstvo -
letnik LXXVI., št. 1
januar - prosinac 1993

Izdajatelj Lovska zveza Slovenije
Tisk Tiskarna Ljudske pravice p.o.
v Ljubljani

Poština je plačana pri pošti
61102 Ljubljana

UREDNIŠKI ODBOR:
Glavni urednik Borut Ingolič
Odgovorni urednik Boris
Leskovic

Andrej Dvoršak, Branko Galjot,
Konrad Sajdl, Jože Perko, Marjan
Toš

Lektorica in korektorica Jana
Unuk
Tehnični urednik Milan Samar
Tajnica uredništva Eva Strajnar

Lovec izhaja praviloma vsak
mesec.

Ta številka je izšla
v 24.100 izvodih.

Po mnenju Ministrstva za
informiranje št. 23/247-92 sodi
LOVEC med proizvode
informativnega značaja iz 13.
točke tarifne številke 3, za katere
se plačuje 5% prometni davek.

Naročnino na glasilo je potrebno
plačati vnaprej na žiro račun
Lovske zveze Slovenije.

Izvod revije stane 200 SIT.
Za druge naročnike
je letna naročnina 2300 SIT,
za tujino 63 DEM.

**Gradivo (tipkopis!) za objavo
pošljite**
Uredništvu glasila Lovec,
Župančičeva 9 - p.p. 505
61001 Ljubljana
Telefon (061) 214-948.

**Nenaročenih rokopisov in slik
ne vračamo!**

Cene malih oglasov:
do 15 besed 400 SIT, od 15 do 25
besed 520 SIT, od 25 do 30 besed
720 SIT.
Za vsako nadaljnjo besedo 24 SIT.

**Za člane lovskih organizacij
v R Sloveniji velja polovična
cena.**

Male oglase je treba plačati
vnaprej na žiro račun
Lovske zveze Slovenije,
Župančičeva 9,
Ljubljana 50101-678-47158.
Devizni račun
50100-620-010-25731-3090/2
Telefax (061) 217-994

IZ VSEBINE

P. Šuler: Ob vstopu v novo leto	4
B. Krže, V. Varičak: O odstrelu in razmerah pri najpomembnejši park- ljasti divjadi in velikih zvereh v Sloveniji	5
J. Šinkovec: Rio de Janeiro in divjad	7
B. Leskovic: O varstvu divjih živali v Sloveniji	8
G. Roedding: Veselje do lova je veselje do žetve	10
M. Perušek: Zakaj izginjajo gozdni je- rebi	10
Mnenje in kritike	11
I. Brečič: Bomo plačevali davek tudi na prostovoljno delo	11
A. Lavrič: Med nami so takšni in dru- gačni	11
Iz dnevnega tiska	12
Po lovskem svetu	13
B. Krže: Namesto proti steklini cepljenje proti trakulji	13
Z. Timarac: Govorica rumenih made- žev na snegu	14
M. Lokner: Zaslapi	15
F. Šetinc: Bom še slišal klic ponirka	16
Luperkus: Šakali s Pelješca	17
L. Števanec: V Afriki	20
B. Ličina: Priprava novega orožja - glajenje cevi	24

Lovska organizacija

LZS: LZS jih je odlikovala	24
F. Ščap: Dom ob obletnici	25
A. Dvoršak: Lepi uspehi velike družine	25
B. Leskovic: Maša Sv. Huberta na gradu Mokrice	25
E. Rečnik: Gospodarjenje v LD Šent- jur pri Celju	26
Jubilanti	27
Lovski optnik	28

F. Stele: Preža, s katere še ni odje- knil strel	28
A. Dvoršak: Koristna novost - hitro- menjalni nabojnik	29
B. Ličina: Domače šibreno strelivo iz Križevcev	29
V spomin	30
Lovska kinologija	32

P. Pečnik: Lokalna tekma in PNZ kr- vosledcev na Notranj- skem	32
V. Premrl: Republiška tekma goni- čev CACT SLO	33
V. Pfeifer: 60. mednarodna jubilejna vzrejna preizkušnja ži- mavcev - Memorial He- gewald	33
KZS: Predvidena legla lovskih psov	34

**Barvne fotografije v tej
številki: KODIA - JACANA**

V JANUARJU zakon dovoljuje lov
na vso nezaščiten divjad (lisica,
pižmovka, siva vrana, sraka, šoja)
ter na tu navedeno in prikazano
divjad. Vendar le, če je odstrel pla-
niran in lovška organizacija (LD,
ZLD, LZS, OZD) s svojim sklepom
lovne dobe na kako divjad ni skraj-
šala oziroma lova ni prepovedala
vse leto.

JANUAR

	SV	SZ	LV	LZ
1. Pe	8.39	16.18	5.47	13.17
2. So	8.39	16.19	6.49	14.00
3. Ne	8.38	16.20	7.41	14.53
4. Po	8.38	16.21	8.22	15.54
5. To	8.38	16.22	8.53	17.02
6. Sr	8.37	16.24	9.17	18.11
7. Če	8.37	16.25	9.36	19.21
8. Pe	8.37	16.26	9.52	20.31
9. So	8.36	16.28	10.05	21.41
10. Ne	8.35	16.29	10.18	22.51
11. Po	8.35	16.31	10.32	-
12. To	8.34	16.32	10.47	0.03
13. Sr	8.33	16.34	11.04	1.18
14. Če	8.32	16.35	11.27	2.36
15. Pe	8.32	16.37	11.57	3.55
16. So	8.31	16.38	12.41	5.13
17. Ne	8.30	16.40	13.41	6.23
18. Po	8.29	16.42	14.58	7.19
19. To	8.28	16.43	16.27	8.00
20. Sr	8.27	16.45	18.00	8.31
21. Če	8.25	16.47	19.31	8.54
22. Pe	8.24	16.49	21.00	9.13
23. So	8.23	16.51	22.25	9.30
24. Ne	8.22	16.52	23.48	9.46
25. Po	8.20	16.54	-	10.03
26. To	8.19	16.56	1.08	10.23
27. Sr	8.17	16.58	2.25	10.48
28. Če	8.16	17.00	3.38	11.19
29. Pe	8.14	17.02	4.43	11.58
30. So	8.13	17.04	5.38	12.48
31. Ne	8.11	17.06	6.22	13.46

Ob vstopu v novo leto

Že od nekdaj velja spoznanje, da je od časa do časa treba napraviti obračun dela, da je treba pregledati, kaj koristnega je kdo napravil in kaj je kdo zamudil ali zanemaril. To velja bolj ali manj za vsakega kolikor toliko vestnega človeka kakor tudi za vsako organizacijo, ki da kaj nase, torej tudi za slovensko lovstvo in našo osrednjo organizacijo!

Slovo od starega in vstop v novo leto je gotovo primerna priložnost za tak obračun.

Kaj nam je torej prineslo lansko leto in kaj se nam obeta v naslednjem?

Kljub velikim pričakovanjem, ki niso bila brez določene negotovosti in tesnobe, se v preteklem letu ni zgodilo nič usodnega. Novega lovskega zakona in z njim povezanega novega sistema lova kljub drugačnim napovedim še nismo dobili. Še več! Resne razprave se niso niti pričele. V okviru Lovske zveze Slovenije smo pripravili delovni osnutek novega zakona, ki izhaja iz izkušenj sedaj veljavnega, upošteva pa tudi nujne spremembe, ki jih narekujejo spremembe političnega sistema, še posebej na področju lastninskih odnosov. Delovni osnutek je bil med slovenskimi lovci dobro sprejet pa tudi pristojno ministrstvo nanj ni imelo bistvenih pripomb. Upamo lahko le, da bo taka ocena obveljala tudi, ko bo prišel čas za sprejem novega lovskega zakona. Čeprav o »zakonu o lovstvu« še ni bilo pravih razprav, pa smo v preteklem letu vendarle pogosto razpravljali o problemih, ki zadevajo naše lovstvo. Največ teh razprav je bilo ob razpravah o zakonu o gozdovih, ki je tik pred sprejemom. Kljub temu da smo za nekatera odprta vprašanja našli skupne rešitve, pa se pri drugih nikakor ne moremo sporazumeti.

Gre preprosto za to, da se v zakonu o gozdovih vsiljujejo

rešitve, po katerih naj bi se v resnici vzpostavil nekakšen strokovni patronat nad delom lovskih organizacij. Vsako prepričevanje o neprimernosti sistema, po katerem naj bi se posegi v naravi »strokovno« načrtovali v centralnih uradih

za 10 let naprej, so bob ob steno. Nekateri so pač trdno prepričani o svoji nezmotljivosti in o tem, da drugi o lovu sploh nič ne vedo. To je žalostno, še posebej zato, ker gre nemalokrat tudi za naše člane, ki se jim v naših vrstah ni uspelo naučiti ničesar!

Med pripravami na novo ureditev lovstva vedno bolj spoznavamo, da moramo svoje cilje in smotre jasneje predstaviti tudi nelovcem, širši javnosti. Nekateri naši nastopi, npr. lovski dnevi na Mednarodnem kmetijskem sejmu in na kmetijskem sejmu v Gornji Radgoni, so bili sicer precej odmevni, a še vedno ne dovolj, da bi kaj prida vplivali na javno mnenje. V preteklem letu smo bolj kot kadarkoli občutili ne le nerazumevanje za naše delo, temveč nekajkrat tudi odkrit odpor do lovstva in

celo jasno izraženo sovraštvo do lovcev in njihovega dela. To nas sicer ne bi smelo preveč skrbeti, saj se vedno najdejo ljudje, ki ne prenesejo drugače mislečih in drugače delujočih. To je bil vedno znak posameznikove ozkosti, zagledanosti vase in ponekod tudi primitivnosti. Skrbeti pa nas morajo dejanja posameznih naših lovcev, ki našim nasprotnikom naravnost ponujajo snov, iz katere se plete protilovsko razpoloženje.

Ugleda slovenskemu lovstvu ne bomo povrnili ali utrdili, če se bodo za to trudili le posamezniki ali prav za ta namen ustanovljena delovna telesa. Samo en primer nepravilnega ravnanja lahko v trenutku izniči vse napore, ki jih vlagamo v promocijo slovenskega lovstva. Zato bodimo za božjo voljo že enkrat dovolj pametni in z razumom uravnavajmo naša dejanja! Neodgovorna uporaba orožja in grožnje pa tudi

dročju povračila škod od divjadi ipd.

Vzporedno s temi spremembami bomo v tem letu novim razmeram že prilagodili tudi našo osrednjo organizacijo, ki mora slediti zahtevam sodobnega lovstva, hkrati pa še vedno ohraniti tradicionalne prvine, ki so jo ohranjale in spremljale skozi uspešno delo dolga desetletja. **Z novimi pravili** moramo doseči kar se da trdno in uspešno organizacijo, ki bo odprta do članstva in javnosti in bo v teh kritičnih časih tudi kar najbolj učinkovita. Trdno in enotno organizacijo potrebujemo bolj kot kadarkoli doslej! Slovensko lovstvo si mora v teh razmerah ponovno priboriti svoje mesto v slovenskem prostoru, če še želi opravljati naloge, ki so vedno bolj zahtevne. Preveč je teženj, da se naše delo podcenjuje ali povsem zavrača; vse preveč je cenene demagogije, ki ščitijo »uboge živali« pred ne-

pehanje za trofejami in medsebojno javno obtoževanje pač ne morejo prinesiti drugega kot odpor do lovstva. Prav v tem trenutku pa nam tega res ni treba.

In kaj nas čaka v letu 1993?

Verjetno bo to leto, ko bo končno prišla na vrsto **obrnava zakona o lovstvu**, in na njegovi podlagi bomo nato gradili prenovljeni lovni sistem. Upamo – in zato se bomo borili – da ne bomo spreminjali tistega, kar nam je omogočilo doseči tako velike uspehe pri varstvu in ohranitvi divjadi. To nam priznavajo številni ljubitelji divjadi in narave, a žal po večini v tujini. Spremembe pa bodo kljub temu potrebne, in sicer predvsem pri pridobivanju pravice do lova, na po-

vestnimi in krvoločnimi lovci. V teh razmerah je škodljiv vsak partikularizem, vsaka zahteva po lovu za vsako ceno in vsako obnašanje, ki spominja na neomejeno lastništvo divjadi.

Nalog torej ne bo zmanjkalo, še zlasti, če k navedenemu dodamo še takšne, kakršne so skrb za izboljšanje razmer za ohranitev male divjadi, problemi okrog strokovnega usposabljanja lovcev, izboljšanje razmer v lovski kinologiji, boleznih divjadi in podobno.

Potrebno bo torej veliko dela in naporov tudi v tem letu. Vsem lovcem in lovskim organizacijam želim, da bi ga kar najbolj uspešno opravili in da bi jim novo leto prineslo čim več zadovoljstva pa tudi nekaj lovskega blagra...

Peter Šuler,
predsednik IO LZS

O odstrelu in razmerah pri najpomembnejši parkljasni divjadi in velikih zvereh v Sloveniji

I. SRNJAD

Odstrel srnjadi v Sloveniji se je v letu 1991 v primerjavi z letom 1990 povečal za 14,6%, od tega v loviščih LD, kjer se odstrela 95% celotnega slovenskega odstrela, za 15%, v ostalih loviščih pa za 10,6%. V primerjavi z letom 1981 se je odstrel srnjadi povečal za 172%. Najvišja intenziteta odstrela, t.j. nad 4,5 glave/100 ha lovne površine, je bila na območju ZLD Notranjske in Prlekije, nad 3,5 pa na območjih ZLD Ljubljana, Ptuj in Savinjsko-Kozjanske ZLD Celje. Najnižja intenziteta odstrela, pod 1,5/100 ha, je bila na območju ZLD Bela Krajina.

Od ostalih lovišč je bilo preko 2,5 glave/100 ha odstreljene v gojitvenih loviščih Kompas in Žitna gora. Seveda pa je potrebno podatke o intenziteti odstrela ocenjevati tudi z vidika značaja lovišč.

Medtem ko je v loviščih lovskih družin spolno razmerje srnjadi blizu naravnega, čeprav gre znotraj posameznih poročevalskih enot tudi za večja odstopanja, pa je v nekaterih drugih loviščih odstrel poudarjeno v škodo moškega spola (Fazan, Prodi, TNP). Glede starostnega razmerja pa so podatki za leto 1991 prikazani v preglednici 1.

Navedeni podatki dokazujejo, da se s srnjadjo v povprečju gospodarji razmeroma dobro, čeprav so v nekaterih loviščih še daleč od uresničevanja načela sonaravnosti. Tudi velike razlike v intenziteti odstrela niso vedno zgolj posledica objektivno različnih naravnih razmer, zastopanosti konkurenčnih rastlinojedov ali velikih zveri, temveč tudi povsem subjektivnih pristopov.

Odstrel srnjadi, ki se je v zadnjem desetletju povečal in se v letu 1991 približal magičnim 50.000, pa je potrebno ocenjevati tudi z vidika letošnjih, predvsem podnebnih razmer, posledice katerih so marsikje vidne v izjemno slabši konstituciji in kondiciji srnjadi, veliki invadiriranosti z zajedanci in že ugotovljenih ter pričakovanih izgubah. Čeprav o tem ni za-

PREGLEDNICA 1

SRNJAD

Sestava	Smernice	LD	Ostala lovišča
mladiči m. sp.	15%	8,9%	7,1%
lanščaki	15	19,5	16,8
srnjaki 2+	20	22,4	25,3
SKUPAJ m. sp.	50	50,8	49,2
mladiči ž. sp.	15	20,6	17,4
mladice	10	9,7	12,5
srne 2+	25	18,9	21,0
SKUPAJ ž. sp.	50	49,2	50,9

nesljivih in celovitih poročil, pa je strokovna služba LZS s posebnim pismom in preko glasila Lovec svetovala, da naj se odstrel srnjadi usmeri predvsem na vse vidno oslABLJENE, shuššane ali nepravi čas prebarvane živali obeh spolov in temu podredi tudi starostni in spolni sestav odstrela, kot ga določajo enotne gojitvene smernice.

II. JELENJAD

V letu 1991 odstreljenih 5.043 glav jelenjadi dokazuje tudi, da se uresničujejo napovedi o številčnem zmanjšanju jelenjadi in naporu zanj v slovenskem prostoru. Glavni argument je zmanjšati vpliv jelenjadi na gozd pa tudi na kmetij-

ski prostor. Vendar pa je pri jelenjadi zaradi njenih bioloških in ekoloških značilnosti sestava odstrela vsaj tako pomembna kot njegova višina oziroma intenziteta. V loviščih lovskih družin se odstrela okrog 45% celotnega slovenskega odstrela, sestavo katerega v letu 1991 kaže preglednica 2.

Verjetno na pravilnejšo sestavo odstrela v ostalih loviščih vpliva tudi strokovna usposobljenost poklicnih lovcev za razliko od članov lovskih družin.

Podatki o višini in sestavi odstrela pa so le eden od merljivih kazalcev spremljanja odnosa med jelenjadjo in okoljem. Prav tako bi morali v bodoče analizirati tudi možne

vplive izvajanja lova na jelenjad, kar marsikje ne odstopa le od zakonskih, ampak tudi od osnovnih strokovnih normativov, pri čemer se popušča tudi zaradi odgovornosti do izvršitve potrebnega načrta odstrela. Vsekakor bo v bodoče potrebno več kritičnosti, tako vodstev lovišč kot tudi LGO. Eventualne primere odstrela jelenjadi v januarju in februarju bi morali strogo omejiti na posamični lov, izvzeti pa tudi območja zimovališč oziroma krmišč jelenjadi. Znano je namreč, da se ob nepravilni sestavi odstrela in velikem pritisku zaradi lova obseg poškodb od jelenjadi ne zmanjšuje v razmerju z njeno številčnostjo, pač pa je to marsikje obratno – čeprav se ne zdi logično!

III. DIVJI PRAŠIČ

Po letu 1990, ko je bil odstrel divjega prašiča najvišji v tem stoletju, pa se je odstrel v letu 1991 v povprečju zmanjšal za skoraj 30%, od 5.043 na 3.641 živali. Radikalni ukrep strukturno nekontroliranega odstrela v nekaterih predelih Slovenije se je odrazil v znatnem zmanjšanju številčnosti, s tem pa tudi manjši problematiki kmetijskih škod, v katerih divji prašič ni več na prvem mestu med povzročitelji.

Navkljub omenjeni razbremenitvi pa nikakor ne uspeva, da bi se v sestavo odstrela divjih prašičev odločneje približali zelenemu sestavu po enotnih gojitvenih smernicah. Ta je bil npr. v letu 1990 46-38-16, v letu 1991 pa v loviščih LD 41-42-17 in v ostalih loviščih 33-48-19. Indeks povečanja odstrela v obdobju 1989/90 je bil 165, v obdobju 1990/91 pa le 70; v tekočem letu bo po sedanjih ocenah še nižji. Kritično ugotovitev o odstopanjih pri spolnem sestavu odstrela, ki naj bi bila po smernicah 60-30-10, je potrebno dopolniti tudi z domnevno možnostjo, da se na tistih območjih, kjer so izjemne kmetijske škode od te divjadi, lahko odstopa od s smernicami predpi-

sane sestave odstrela. Poleg naravnih razmer naj bi bili zaradi kvalitetnejše gojitve divjih prašičev tudi dosledno izvajani ukrepi, naštetih v enotnih gojitvenih smernicah.

IV. GAMS

Po statističnih podatkih za leto 1991 se izkazuje stalna prisotnost gamsov v loviščih LD dvanajstih ZLD (od 17) ter v šestih loviščih, včlanjenih v Skupnost za lovstvo in ribištvo Slovenije (od enajstih). Gamsi so najštevilnejši v loviščih lovskih družin ZLD Gorica, Gorenjske, Maribor in Savinjsko-Kozjanske ZLD Celje ter v loviščih Triglavskega narodnega parka, lovišča Kozorog – Kamnik in Pohorja.

Ocenjena pomladanska številčnost gamsov v letu 1991 je bila 11.902 gamsa, od tega v loviščih LD 8.354 (70,2%) in v loviščih, včlanjenih v Skupnost za lovstvo in ribištvo Slovenije, 3.548 (29,8%) gamsov. Številčnost gamsov na območju Republike Slovenije se je zaradi gamsje garjivosti v pretežnem delu lovišč do leta 1984 nenehno zniževala, nato pa z rahlimi oscilacijami tudi nenehno zviševala, tako da se je v letu 1991 približala številčnosti iz leta 1982. V primerjavi s tem letom je indeks porasta 98.

Tudi odstrel gamsov je zaradi vpliva gamsje garjivosti do leta 1982 nenehno upadal, od takrat dalje pa nenehno narašča. V letu 1991 je bilo odstreljenih 1.987 gamsov, od tega v loviščih LD 1.404 (70,7%) in v loviščih, združenih v Skupnost za lovstvo in ribištvo, 583 (29,3%). Odstrel gamsov v letu 1991 se je močno približal odstrelu v letu 1982. V primerjavi z odstrelom v tem letu je indeks 97, kar se skoraj v celoti ujema z indeksom ocenjene pomladanske številčnosti v istem obdobju.

Spolno razmerje opravljenega odstrela je manj zadovoljivo. Zaželeno spolno razmerje v populaciji gamsov naj bi bilo 1:1 do 1:1,3 v korist koza. V pretežnem delu populacij gamsov pa prevladuje spolno razmerje v korist koza. Zato je v načrtovanem odstrelu potrebno načrtovati povečani odstrel koza, dokler se ne doseže zaželeno spolno razmerje. V praksi se to, razen v dveh primerih, ne izvaja! V loviščih LD je spolno razmerje opravljenega odstrela porušeno v korist kozlov (1:0,74) in je po posameznih ZLD naslednje: Gorica 1:0,58, Zasavje 1:0,60, Gorenjska 1:0,69, Ljubljana 1:0,75, Maribor 1:0,88, Savinjsko-Kozjanska 1:0,79 in Idrija

PREGLEDNICA 2

Sestava	Smernice	LD		Ostala lovišča	
		♂	♀	♂	♀
teleta	37%	14,1+18,6=	32,8%	14,9+21,6=	36,5%
lanščaki	8,0		8,0		9,4
telice	10,0		13,7		17,9
jeleni 2-4	9,0		14,9		6,2
jeleni 5-9	8,0		6,6		5,8
jeleni 10+	3,0		2,0		1,4
košute 2+	25,0		22,0		22,8
SKUPAJ:	100,0		100,0		100,0

1:0,96. Podobno je tudi v nekaterih loviščih, včlanjenih v Skupnost za lovstvo in ribištvo. Spolno razmerje odstrela je za vsa ta lovišča 1:0,99, po posameznih loviščih pa je naslednje: Triglavski narodni park 1:0,64, Kozorog-Kamnik 1:0,87, medtem ko zaželeno spolno razmerje odstrela lahko ugotovimo za lovišča Pohorje (1:1,70) in Prodi (1:1,40).

Iz veljavnih enotnih gojitvenih smernic izhaja, da naj bo zaradi zdravstvenega stanja v populacijah gamsov starostna sestava načrtovanega odstrela takšna, da se ohranja zdrav in številčno močan razred srednje starih gamsov, ki je najpomembnejši oziroma reprodukcijski potencial populacije. To so kozli v starosti od četrtega do sedmega leta in koze od četrtega do desetega leta starosti. Starostna sestava odstrela v gorskih in gozdnatih

loviščih naj bi bila takšna, da se v tem starostnem razredu lahko odstrela le 30% od celotnega načrtovanega odstrela gamsov obeh spolov.

V loviščih LD je bilo od celotnega opravljenega odstrela odstreljeno 30,8% gamsov iz srednjega starostnega razreda, kar je kot povprečje zadovoljivo. Manj zadovoljivo pa je, če analiziramo posege v ta starostni razred po posameznih ZLD. V loviščih LD je po posameznih ZLD v celotnem izvršenem odstrelu razred srednje starih gamsov obeh spolov udeležen takole: Savinjsko-Kozjanska ZLD Celje 36,4%, ZLD Gorenjske 35,5%, ZLD Gorica 35,3%, ZLD Ljubljana 32,6%, medtem ko so v ZLD Idrija odstrelili iz tega razreda 23,0% in v ZLD Maribor 20,7% gamsov.

Tudi v loviščih, včlanjenih v Skupnost za lovstvo in ribi-

JELENJAD

štvo, kjer so v povprečju odstrelili 29,8% gamsov iz razreda srednje starih, so opazna odstopanja po posameznih loviščih. V lovišču Triglavskega narodnega parka so iz razreda srednje starih odstrelili 37,9%, v lovišču Kozorog-Kamnik 32,4% gamsov, medtem ko so v lovišču Pohorje odstrelili v tem razredu 19,6% in v lovišču Prodi 29,1% gamsov.

Po veljavnih smernicah so določena tudi izhodišča za načrtovanje višine odstrela glede na tip lovišča, in sicer v gorskih loviščih 15% ter v gozdnih loviščih 20% od ocene pomladanske številčnosti. V loviščih lovskih družin so odstrelili 16,8% od ocenjene pomladanske številčnosti. Po posameznih ZLD je bila višina odstrela naslednja: Gorica 12,0%, Gorenjska 13,8%, Ljubljana 14,7%, Savinjsko-Kozjanska 16,7%, Maribor 20,2% in Idrija 29,1%.

V loviščih, združenih v Skupnosti za lovstvo in ribištvo, so odstrelili 16,4% od ocenjene pomladanske številčnosti gamsov. Po posameznih loviščih je bil odstrel naslednji: Triglavski narodni park 11,5%, Kozorog-Kamnik 14,6%, lovišče Prodi 15,0% in lovišče Pohorje 39,1%.

Odstopanje od določenih izhodišč v loviščih ZLD Maribor, ZLD Idrija in v lovišču Pohorje je rezultat načrtovanega zmanjševanja številčnosti gamsov na območjih, ki jih ogrožajo gamsje garje.

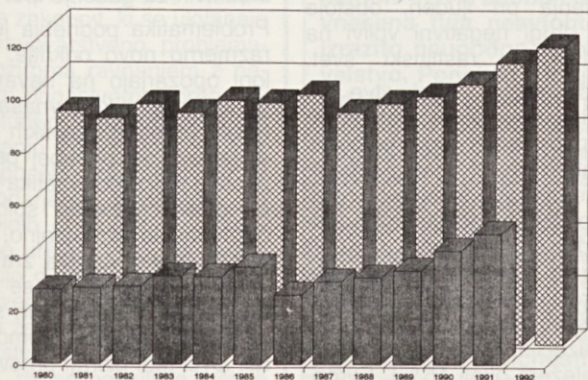
V. MUFLON

Po statističnih podatkih za leto 1991 se izkazuje stalna prisotnost muflonov v loviščih šestih zvez lovskih družin (od 17) ter v treh loviščih, včlanjenih v Skupnost za lovstvo in ribištvo (od 11).

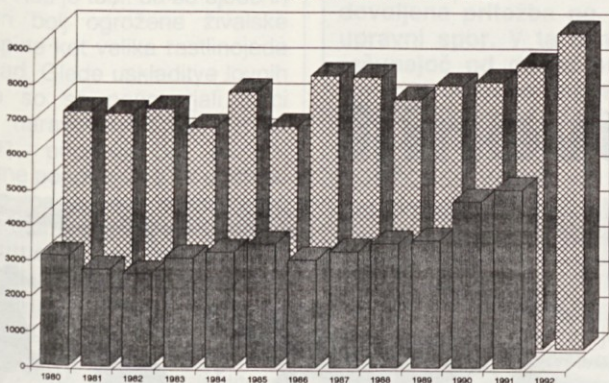
Spomladanska številčnost je bila leta 1991 ocenjena na 1892 muflonov, od tega 1515 v loviščih lovskih družin in 377 v loviščih, ki so združena v Skupnost za lovstvo in ribištvo. Ocenjena spomladanska številčnost v letu 1991 je bila 1892 muflonov in se je v primerjavi z letom 1990 znižala (indeks 88,5). Odstrel v letu 1991 je bil 491 muflonov, od tega 389 v loviščih LD in 102 v loviščih, včlanjenih v Skupnost za lovstvo in ribištvo (79,2% v LD in 20,8% v loviščih Skupnosti). V primerjavi z letom 1990 je odstrel manjši za 58 muflonov (indeks 89,4). Odstrel muflonov v letu 1991 je bil po starostni strukturi takšen, kakršen je predstavljen v preglednici 3.

Smernice	ZLD	Ostala lovišča	SKUPAJ
jagnjeta m. spola in enoletni ovni (20% – spodnja meja)	81 (20,8%)	8 (7,8%)	89 (18,2%)
dveletni in starejši ovni (30% – spodnja meja)	128 (32,9%)	41 (40,2%)	169 (34,4%)
jagnjeta in enoletne ovce (30% – spodnja meja)	103 (26,5%)	19 (18,7%)	122 (24,8%)
dveletne in starejše ovce (20% – spodnja meja)	77 (19,8%)	34 (33,3%)	111 (22,6%)
SKUPAJ	389 (100%)	102 (100%)	491 (100%)

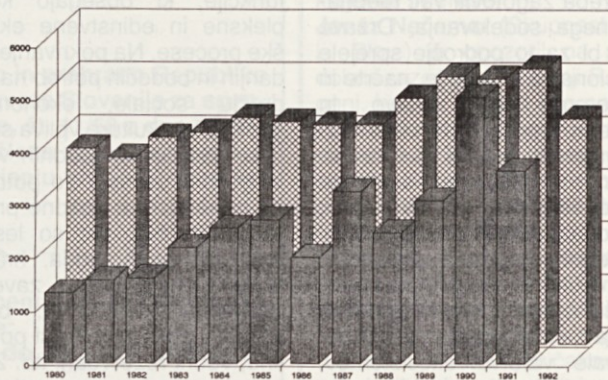
SRNJAD - OCENA POMLADANSKE ŠTEVILČNOSTI IN IZVRŠENI ODSTREL V LETIH 1980-1992

JELENJAD-OCENA POMLADANSKE ŠTEVILČNOSTI IN IZVRŠENI ODSTREL V LETIH 1980-1992

DIVJI PRAŠIČ-OCENA POMLAD. ŠTEVILČNOSTI IN IZVRŠENI ODSTREL V LETIH 1980-1992

Iz gornje razpredelnice vidimo, da je bilo zlasti poseganje z odstrelom v razred dveletnih in starejših ovnov previsoko, premalo pa se je posegalo med jagnjeta in enoletne muflone obeh spolov. Spolno razmerje opravljenega odstrela muflonov je 51,1 : 48,9 v korist ovnov.

VI. MEDVED

Leta 1991 je bilo v Sloveniji po zbranih statističnih podatkih LZS **odstreljenih 29 medvedov** ali kar tretjina manj kot v letu 1990. Približno 2/3 odstrela odpadeta na lovišča lovskih družin. Med odstreljenimi medvedi je bilo 23 samcev in 6 samic oziroma skoraj 80% samcev, kar je celo nekaj več kot v obdobju 1988–90, ko je bil delež samcev 73%. Zato je povsem realna domneva, da se z večjim **deležem samic povečuje tudi prirastek**. Izven gojitvenega območja sta bila v preteklem letu odstreljena dva medveda. Sprememba politike varstva in gojitve medveda v smislu njegovega varovanja izven območja zaščite, s tem da bi se za odstrel izven območja odločali le v primeru resnejšega ogrožanja ljudi ali premoženja, bo

morala dobiti tudi ustrezno in trajno materialno osnovo za sprotno poravnavanje eventualnih škod.

Med lanskoletnimi sklepi je potrebno omeniti še, da pri LZS obstoji centralni register odstrela medvedov, v katerem se zbirajo najpomembnejši podatki, čeprav se sistem še dopolnjuje. Od lani odstreljenih medvedov je tako LZS prejela podatke (in zobe) 22 medvedov.

VII. RIS IN VOLK

V obdobju 1981/91, to je v zadnjih enajstih letih, je bilo v Sloveniji **uplenjenih skupno 76 risov in 25 volkov**. V tem obdobju je pri **risu tendenca odstrela** (in zastopanosti) naraščala, pri volku pa **prav obratno**. Gospodarjenje z navedenima vrstama bo **moralo biti podrejeno načelu sonaravnosti pa tudi načelu realnosti**; potrebna usklajenost ukrepov pa naj bi prispevala k ohranitvi obeh vrst. To pa je **le navidezno nezahtevna naloga!**

Strokovna služba LZS:

B. Krže,
V. Varičak

Rio de Janeiro in divjad

V Rio de Janeiru je bila junija letos konferenca Združenih narodov o okolju. Sprejetih je bilo nekaj dokumentov, ki so pomembni tudi za lovce.

Deklaracije s te konference dopolnjujejo stockholmsko deklaracijo o varstvu narave. V njej je poudarjeno, da je treba ščititi in spoštovati interese vseh, ki ščitijo enovitost globalnega sistema in razvoja in se zavedajo integralne in so-

odvisne narave zemlje. Poudarjanje integralnosti in soodvisnosti v naravi močno zahteva tudi lovce, saj ni mogoče skrbeti za divjad brez upoštevanja vseh drugih naravnih dejavnikov. Zato je treba varstvo narave povezovati z vsakim programiranjem razvoja in ga ni mogoče obravnavati ločeno. Vse države morajo sodelovati v duhu globalnega družabništva, da bi ohranile, zaščitile in

obnovile stanje in celovitost zemeljskega ekosistema. Da bi dosegli te cilje, je treba razvijati znanstveno-raziskovalno in informacijsko dejavnost ter vzgojo in izobraževanje vseh prebivalcev. Nobena država ne sme posegati v naravo, tako da bi njeno delovanje imelo negativne prekomejne učinke. Pri lovcih velja posebna pozornost selivskim (migratornim) vrstam divjadi,

zlasti preprečevanjem širjenja obolenj.

Posebna pozornost je bila posvečena **konvenciji o biološki raznovrstnosti**. Izredno pomembno je, da predvidevamo, preprečujemo in odstranjujemo vzroke precejšnjega zmanjšanja oziroma uničenja biološke raznovrstnosti pri njihovem izvoru. Pomanjkanje znanstvene gotovosti ne sme biti ovira za sprejemanje po-

trebnih ukrepov, ki bi pripomogli k temu, da se izognemo tej grožnji. Tudi na tem področju je treba zagotoviti več mednarodnega sodelovanja. Države naj bi za to področje sprejele nacionalne strategije, načrte in programe za varstvo in zmerno uporabo biološke raznovrstnosti ter naj bi v ta namen identificirale sestavne dele biološke raznovrstnosti, jih opazovale in na tej podlagi sprejele programe aktivnosti. Ustvarile naj bi sistem zavarovanih območij, kjer bi urejali in upravljali biološke vire, pospeševale varstvo ekosistemov, naravnih habitatov in ohranjanje primerno velike populacije določene živalske vrste v naravnem okolju. Ponovno naj bi vzpostavili porušene ekosisteme ter pospešili ozdravitev ogroženih vrst z namenom, da bi pospešili njihovo zaščito. Zato naj bi ustanovile in vzdrževale sredstva za urejanje, upravljanje, raziskovanje in nadzor; se medsebojno seznanjale z dosežki na teh področjih in tudi namenjale potrebna finančna sredstva. Biološka raznovrstnost vrst je pomembna na področju lovstva, ki ima naloge na področju varstva narave. Ne gre le za primernost odstrela, temveč tudi hkrati in zlasti za zagotavljanje potrebnih življenjskih in drugih podlag za živalski in rastlinski svet.

Sprejeli so tudi **dogovor o varstvu gozdov**, v katerem so poudarili njihove številne funkcije, ki obsegajo kompleksne in edinstvene ekološke procese. Na pokrivanje sedanjih in bodočih potreb na področju sociale, ekonomije, ekologije in kulture vpliva smotno upravljanje gozdnih virov in gozdne zemlje. Te potrebe se nanašajo na gozdne proizvode, storitve, kot so les in lesni proizvodi, voda, hrana, krma, zdravila, gorivo, zavetje, zaposlitev, rekreacija, bivališče divjadi, raznolikost pokrajine, vodni rezervoarji itd. Zato je treba gozdove varovati pred škodljivimi vplivi onesnaževanja, na primer negativnimi vplivi iz onesnaženega zraka, povzročanjem hrupa, preprečevati bolezni itd. Uveljaviti je treba sistem skupnega gospodarjenja – načelo kooperacije (interesna združenja, lastniki, lokalne skupnosti, domači ljudje, lovci itd.) in tudi uvesti nacionalno in mednarodno načrtovanje. Gozdovi so pomembni pri ohranjanju ekoloških procesov in ravnovesja na vseh ravneh; gre za varstvo rhrkih ekosistemov, razvodov in izvirov **sveže vode, so vir bogate biološke pestrosti.**

Na nacionalni ravni je treba sprejeti varovalne ukrepe, kot so zmanjšanje onesnaževanja (motorni promet, neobzirno

pohajanje in motenje divjadi, povzročanje hrupa z različnimi motorji, tudi z letali in helikopterji), **uvesti racionalno rabo vseh gozdnih sadežev**, preprečevati razgozdovanje in povečati pogozdovanje itd.

Na področju varstva narave prihaja vse bolj v ospredje varovanje podnebja. Gre za **varstvo stratosferske ozonske plasti**, ki zemljo, in s tem življenje na njej, učinkovito varuje pred kratkovalovnim ultravioletnim žarčenjem sonca.

Slabljenje ozonske plasti povzroča delež opisanega žarčenja, to pa vodi k poškodbam (rakastim) pri ljudeh, živalih in rastlinah. Zaradi poškodovanosti ozonskega plašča se temperatura v poprečju povečuje, narašča morska gladina, povečujejo se rakasta kožna obolenja pri ljudeh, obstoje tudi drugi negativni vplivi na živalski in rastlinski svet.

Glede na te ugotovitve so v Riu pripravljali konvencijo o podnebnih spremembah, s katero naj bi dosegli zmanjšanje uporabe škodljivih snovi, ki vplivajo na spremembe (fluorklorovi ogljikovodiki (FKOV) vplivajo z okoli 20%, uporaba energije okoli 50%, uničenje tropskih gozdov okoli 50% in kemizacija kmetijstva tudi z deležem okoli 15%). Evropska skupnost je sprejela program, da bo uporaba in proiz-

vodnja FKOV opuščena do leta 1997; na mednarodni ravni naj bi bilo to doseženo do leta 2000. Ukrepi so sorazmerno pozni, ker se po oceni znanosti opisani plini zadržujejo v atmosferi okoli 100 let.

Velika pozornost se posveča **obnovitvi tropskih gozdov**, pa tudi sicer naj bi tudi zaradi opisane problematike posvetili pogozdovanju, obnovi in sploh revitalizaciji gozdov posebno pozornost. Tudi ta vprašanja so za lovstvo izredno pomembna, saj povzročajo velike spremembe v naravi (vlažnost zraka, temperature, veter, spremembe padavin, opisana obolenja itd.). Nevarne snovi, ki vplivajo na te spremembe, so zlasti v raztopinah in čistilih, umetnih masah, hladilnih sredstvih, penilci v sprej dozah, sredstvih za gašenje ipd.

Problematika podnebja je sorazmerno novo odkritje. Ekologi opozarjajo na nevarnosti genetske tehnike z vnašanjem novih, umetnih bioloških tvorb v naravo, še posebej pereča postaja tudi problematika tal, ki se doslej pretežno sploh ni obravnavala samostojno, temveč le preko varstva zraka in talnice. Očitno je, da se odpirajo še nova odkritja in spoznanja, na katera se bomo morali lovci tudi ozirati pri svojem delu.

dr. Janez Šinkovec

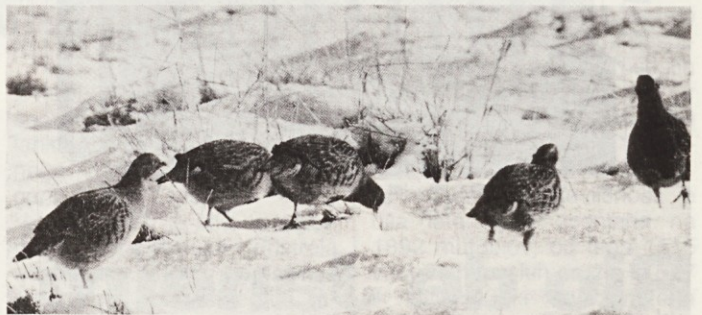
O varstvu divjih živali v Sloveniji

Zeleni Kranja (Gorenjske) so 16. 11. 1992 na Brdu pri Kranju priredili simpozij z naslovom **Varstvo divjih živali v Sloveniji**. Na simpozij so povabili predstavnike Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Ministrstva za kulturo, Ministrstva za varstvo okolja in urejanje prostora, Društva za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije, Društva proti mučenju živali, Inštituta za biologijo, Inštituta za gozdno in lesno gospodarstvo, Inštituta za higieno in patologijo divjih živali Veterinarske fakultete, Lovske zveze Slovenije, Prirodoslovnega muzeja Slovenije, Triglavskega narodnega parka, Zavoda republike Slovenije za varstvo narave in kulturne dediščine in Znanstveno-raziskovalnega centra SAZU (Inštituta za biologijo Jovana Hadžija).

Po pozdravu dr. Božarja Volčja in dr. Dušana Pluta so sledila informativna uradna predavanja, ki so jih imeli prof.

dr. Kazimir Tarman (Ekologija divjih živali), **mag. Jana Vidic** (Pregled ogroženih živalskih vrst oz. o »rdečih seznamih«), **Mladen Berginc** (Zakonsko varstvo narave v Sloveniji) in **Viktor Luskovec** (Ogroženost in varstvo ujed). Nato se je razvila plodna razprava, v kateri so udeleženci poskušali odgovoriti na vprašanje, kaj smo že storili za biološko pestrost v naših okoljih in kaj bi bilo potrebno še storiti. Ker je varstvo okolja stvar slehernega človeka, ni dovolj, če le kritiziramo, temveč moramo tudi kaj storiti. Drugače povedano, na tem področju gre za ugotavljanje najrazličnejše problematike, žal pa v Sloveniji še nimamo razvite strategije (postopnosti reševanja), saj nimamo temeljnega **zakona o varstvu narave.**

M. Berginc (TNP) se je v svojem referatu upravičeno vprašal, ali smo na poti, da tudi v bližnji prihodnosti ponovimo

napake iz preteklosti, ko smo ugotavljali neučinkovitost zakonov, njihovo nepovezanost in časovne zamike pri sprejemanju posameznih zakonov. Kar nekaj razpravljalcev je poudarilo nujnost sprejetja vseh mednarodnih konvencij o varstvu narave.

Dr. Janez Šinkovec (Pravna fakulteta) je poudaril, da bi morali imeti krovni ali **temeljni zakon** o varstvu narave, in ugotovil, da bo potrebno tudi na področju prava uporabljati **načelo kompleksnosti** proble-

matike. Nujno potrebno bo uveljaviti **ustrezen informacijski povezovalni sistem**. Tako kot stanju vode in zraka bo v prihodnosti potrebno več pozornosti posvetiti **varstvu tal in podnebja**. Ne smemo tudi zanemariti **lastninske problematike** in s tem povezane **odškodnine**. Zavzel se je za takojšnje sprejetje vseh mednarodnih konvencij.

Dr. Leo Šešerko (Zeleni) je odgovoril na očitke glede temeljnega zakona. Povedal je, da smo dežela z izjemnimi na-

ravnimi bogastvi, ki nam jih marsikdo zavida, poudaril interese sosednjih dežel, da bi prek našega ozemlja vrnilo v svoja okolja rjavega medveda, in se zavzel za tovrstno povezanost z našimi interesi. Zavzema se tudi za ustanovitev mreže naravnih parkov in za podprejanje dejavnosti graditeljev cestnih infrastruktur naravovarstvenim zahtevam in njihovim rešitvam, pa čeprav niso vedno najcenejše!

Inž. Bruno Skumavc (LZS) se je zahvalil za povabilo na simpozij in že uvodoma podprl ugotovitve M. Berginca in dr. J. Šinkovca. Dokler nimamo temeljnega zakona o varstvu narave, meni, je sprejemanje posameznih zakonov odvisno le od politike in interesov strank, kar pa bo imelo veliko negativnih posledic v evforiji sprejemanja zakonov, ki se ukvarjajo z naravovarstveno problematiko oziroma ravnanjem z naravnimi bogastvom. Spregovoril je tudi o mednarodnem sodelovanju v okviru lovstva, kjer je še posebej izpostavil enotno gospodarjenje z divjadjo na obmejnih območjih. Vsi predpisi so urejeni tako, da vedno koristijo divjadi, ne pa politiki. V Sloveniji se je lovška organizacija že zelo prilagodila naravovarstvenim zahtevam, res pa je, da se pojavljajo kršitve posameznikov, ki jih je dolžna sankcionirati lovška organizacija. Res je tudi, da so ujede in zveri bolj ogrožene živalske skupine kot velika rastlinojeda divjad. Glede uskladitve lovnih dob so se pogovarjali lovci z naravovarstveniki maja 1991, pripravljenost na tovrstne pogovore pa še obstaja. Zelo pa lovška organizacija pogreša osrednjo strokovno institucijo, ki bi združevala različne strokovnjake, ki bi se ukvarjali s proučevanjem divjadi in drugih prostoživečih divjih živali. Sedaj je v okviru univerze več sorodnih institucij, potrebovali pa bi le eno, centralno. Lovci nismo s puško iztrebili niti ene živalske vrste, nasprotno, sami smo zavarovali ogrožene (divji petelin, volk, medved, ris). Vsaka pretirana zaščita pa ima svoje posledice: odškodninske zahtevke, ki jih oškodovanci pošiljajo lovski organizaciji! Takšnega bremena pa lovci ne morejo več nositi, zato pričakujejo tudi pomoč države.

Dr. Andrej Bidovec (Inštitut za patologijo divjih živali VF) je z nasmeškom ugotovil, da tudi danes, tako kot že tolikokrat, prepričani prepričujemo prepričane, kar ne bo prineslo rešitve. Pri svojem delu ugotavlja, da so danes številčne vrste divjadi prav tako ogrožene kot

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO
LJUBLJANA, Parmova 33

Številka: 324-02-51/92
Datum: 18. 11. 1992

Minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Republike Slovenije izdaja na vlogo Lovske zveze Slovenije za spremembo lovne dobe na muflone, št. 11/58 z dne 13. 11. 1992, na podlagi 2. odstavka 15. člena zakona o varstvu, gojitvi in lovu divjadi ter o upravljanju lovišč (Uradni list SRS, št. 25/76 in 29/86) naslednjo

ODLOČBO

V letih 1993 in 1994 je na celotnem ozemlju Republike Slovenije dovoljeno loviti muflone:

1. ovne v času od 1. avgusta do 28. februarja naslednjega leta,
2. ovce v času od 1. avgusta do 15. januarja naslednjega leta,
3. jagnjeta obeh spolov od 1. avgusta do 28. februarja naslednjega leta.

Obrazložitev:

Muflon – *Ovis ammon musimon* – je v naše okolje umetno vnesena tuja neavtohtona vrsta divjadi, zato marsikje izrazito neugodno vpliva na avtohtono rastlinstvo in živalstvo. Ponekod (Uršlja gora) so škode, ki jih prizadeva avtohtonim živalskim in rastlinskim vrstam, tako hude (pred njim se umikata srnjad in gams, lupi lubje dreves in objeda mladje bolj od jelenjadi), da ga je potrebno docela odstraniti iz proste narave. Vrhu tega postane muflon, ko se počuti ogroženega, izredno previden in se uspešno izmika odstrelu. Zato je načrtovani odstrel muflonov iz leta v leto težje izpolnjevati v lovni dobi, ki jo zanje določa zakon. Zaradi neizpolnjevanja odstrela, še zlasti jagnjet in ovac, narašča številčnost muflonov in s tem se povečuje možnost širjenja te tuje vrste v vedno nove okoliše. Naraščanje številčnosti in površinsko širjenje muflonov pa iz naravovarstvenih in gospodarskih razlogov ni zaželeno. Zato je ta odločba utemeljena.

POUK O PRAVNEM SREDSTVU: Zoper to odločbo ni dovoljena pritožba po redni upravni poti, možen pa je upravni spor. V ta namen bi bilo treba v roku 30 dni, računajoč od dneva prejema te odločbe, vložiti tožbo zoper to odločbo neposredno pri vrhovnem sodišču Republike Slovenije v Ljubljani ali pa na zapisnik pri tem ali kateremkoli temeljnem sodišču.

POSTOPEK VODIL:

Anton SIMONIČ, dipl. inž. mag. **Jože PROTNER**
(republiški lovski in ribiški inšpektor) (minister)

maloštevilčne (srnjad in jelenjad to kaže z zdravstvenim stanjem). Tudi on se je zavzel za ustanovitev osrednje raziskovalne institucije, ki bi se ukvarjala z varstvom okolja preko znanstvenih raziskav na divjadi.

Andrej Drobnič (LD Soško polje) poudarja pomembnost izobraževanja nepoučenih, na kar nemalokrat opozarjajo tudi neustrezni novinarski komentariji v sredstvih javnega obveščanja. Lovci so po njegovem mnenju precej prispevali k splošni ekološki miselnosti.

Iztok Geister (samostojni publicist) meni, da vsi dosedanja zakoni, ki so bili sprejeti, še vedno ohranjajo izkoriščevalen odnos do narave. Poudaril pa je, da pri vračanju lastnine ne smemo prezreti, da smo marsikaj dolžni vrniti tudi na-

ravi sami! Zavzema se za sistem vračanja, kjer bi npr. 50 % delnic dobil kmet, 50 % delnic pa bi morala država vrniti naravi za krivice, ki smo ji jih storili v preteklosti. Ugotavlja tudi, da so se lovci udeležili posvetovanja v zavidljivem številu, ni pa vabljenih predstavnikov vodnega gospodarstva in kmetijstva. Spregovoril je tudi o dveh zelo ogroženih habitatih, vodnih zadrževalnikih in vodnih zbiralnikih, kar se je pokazalo tudi v lanskoletni suši. Končal je z geslom: »Naučimo se že enkrat spoštovati življenje!«

Inž. Anton Simonič (Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano) je poudaril, da je poglavitno skrb potrebno nameniti varstvu velikih zaokroženih življenjskih prostorov (habitatov), še posebno gozd-

nih, kot sta kočevsko in snežniško območje. Skratka, najprej zavarovati in šele nato usklajevati interese!

Janez Nečemar (Skupnost G. L. Slov.) je opozoril na podobne razgovore v Gornji Radgoni, kjer so sprejeli kup naravovarstvenih predlogov, ki zadevajo tudi Zelene. Predlaga, naj jih vključijo v svoje programe in v parlamentu tudi učinkovito zagovarjajo.

Simpozij je z zaključno besedo sklenil **dr. Dušan Plut**, ki je poudaril, da mora biti ekološka fronta žal tudi politična, saj je v prihodnjih časih pričakovati zelo hud boj med agresivnim in brutalnim ekonomskim liberalizmom in ekosocialnim tržnim gospodarjenjem, ki išče svoj prostor. »Le s skupnimi napori se bomo lahko zoperstavili surovemu ekonomskemu liberalizmu,« je končal predsednik Zelenih Slovenije.

Boris Leskovic

Steklina na območju Slovenije

V času od 1. do 30. novembra 1992 je bilo z območja 39 občin v naši republici laboratorijsko preiskanih na steklino 152 živali, in sicer: 122 lisic, 6 psov, 10 mačk, 5 kun, 2 glavi srnjadi, 1 dihur, 1 veverica in 5 jazbecov.

Odsek za virologijo Veterinarske fakultete v Ljubljani je ugotovil steklino pri živalih z območja 9 občin, in sicer:

Cerknica (1), Krško (1), Lendava (1), Nova Gorica (2 lisici in 1 kuna), Postojna (2), Ravne na Koroškem (2), Škofja Loka (2) in Vrhnika (1).

V Ljubljani, 2. 12. 1992

dr. Armin Tomašič,
dr. vet. med.
(republiški
veterinarski inšpektor)

Veselje do lova je veselje do žetve

Mnenje merodajnega delovnega kroga evangeličanske cerkve o lovu je na kratko takšno: lov je neizogiben za vzpostavljanje ravnovesja v naravi, vendar človek pri njem ne bi smel uživati.

Lov je torej prav tako nujen kot odvoz smeti, vendar pa naj bi ga opravljali javni uradniki, ki bi to počeli s kislimi obrazi. Tega nas je učila tudi cerkvena tradicija, za katero smo mislili, da je že minila: vzgoja otrok je nujno potrebna, vendar gorje tistemu, ki pri njej uživa. Ali je veselje do lova etično upravičeno? Sodobni človek, navajen, da vse, kar potrebuje, kupi v ve-

leblagovnicah, je izgubil občutek za osnove svoje prehrane. Komajda še pozna obremenitev in veselje ob setvi in žetvi. Pomembnost dobre žetve lahko zasluži le, kadar na televiziji opazuje hude posledice propadlih letin in naravnih nesreč.

Žalostno je, da Evropejci ne znamo več biti hvaležni za dobro letino, saj je bila dobra letina vedno vzrok in izvor vsega veselja. Že prerok Izaija je v stari zavezi Svetega pisma zapisal: »Pred teboj, o Bog, se bo človek veselil kot takrat, kadar žanje. Vesel bo kot takrat, ko ti prinese žrtev.«

V lovu in poljedelstvu se od nekdaj odraža bistvo življenja. Tudi naloga cerkva je ponovno vzbuditi občutek zanj.

Lov mi pomeni žetev; ko me povabijo nanj, me povabijo zato, da jim pomagam pri žetvi in ob tem čutim veselje. Trofeja ni sama sebi namen, ampak mi pomeni več kot spomin na bolj ali manj uspešno žetev. So ljudje, ki menijo, da v Evropi lov za človekovo prehrano ni več nujno potreben. Pravzaprav pa bi šlo tudi brez mojega zelenjavnega vrta! Vendar se mu nočem odpovedati, saj me vsak dan osrečuje z nečim prvobitnim – s setvijo in žetvijo, veseljem in razočaranjem, življenjem in smrtjo. Poleg tega svoje pridelke še vedno jem raje kot tiste, katerih izvora ne poznam. Tudi pri lovu je enako.

Lov zagotovo ni veselje nad umiranjem. To bi bilo ravno tako sprevrženo, kot če bi

smrt popolnoma izrinili iz življenja. Vsak dan za zidovi umre več milijonov živali, da človeški vrsti omogočijo preživetje. Nagibamo se k temu, da skrivamo neprijetne plati svojega življenja.

Smrt pri lovu ni nič izjemnega. Vendar človekova udeležba pri tem početju kaže, da niti veselje in žetev nista mogoča brez grenkobe. Vse bolj se moramo zavediti odgovornosti, da omejimo pretiravanje in spoznamo, da sta žetev in smrt povezani.

Veselje pri lovu kot veselje nad žetvijo je nekaj povsem osnovnega. Nekaj takšnega, od česar smo navsezadnje vsi odvisni. Lov nam bolj kot vse drugo kaže smisel življenja. In kaj, če ne to, naj bo potem osnova za hvaležnost in veselje?

dr. teologije

Gerhard Roedding

(prevod iz

Wild und Hund 11/92)

Zakaj izginjajo gozdni jerebi?

Gozdne kure spadajo med tiste živalske skupine, ki se zelo hitro odzivajo na motnje v okolju, v katerem živijo. Če se pojavijo neugodne spremembe, se zmanjša gostota populacije in tam, kjer so motnje najhujše, vrste izginejo. Od gozdnih kur je bilo v preteklosti in tudi še dandanes največ razprav in raziskav o divjem petelinu, njegov manjši sorodnik – gozdni jereb pa je ostal prikrit v svojih goščah.

Zadnja leta se ugotavlja (K. Seidl, št. 10/92, revija Lovec), da jerebje populacije propadajo bolj v nižjih in manj v višjih legah. Vzrok za to naj bi bil nemir v gozdu, ki ga povzročajo gozdarji, izletniki, turisti in drugi obiskovalci gozda; glavni krivci pa naj bi bili plenilci gozdnih kur, ki se jim pridružujejo tudi lovci. Rešitev naj bi bila v popolni zaščiti gozdnega jereba, povečanem odstrelu plenilcev ter osveščanju gozdarjev in lastnikov gozdov.

Večina lovcev najbrž razmišlja podobno, saj so mnogi vzljubili to ljubko divjad in jim srečanje z jerebom pomeni več kot pa nagačen v lovski sobi. Edini vzroki za izginjanje gozdnega jereba najbrž niso prej naštet, temveč predvsem velike spremembe v okolju, ki so posledice

spremenjenega ravnovesja.

Kateri so potem še drugi možni vzroki izginjanja gozdnih jerebov?

Delo v gozdu v gnezditvenem obdobju najbrž ne vpliva bistveno, saj gojitvena dela v goščah in letvenjakih opravljajo običajno vsakih pet in več let v različnih letnih časih. Večina gozdov je v zasebni lasti, le-tu se je intenzivnost in pogostnost gojitvenih del zelo različno opravljala. Pogostokrat zelo malo in poredko.

Nemir v gozdu zaradi izletnikov, turistov in drugih obiskovalcev v bolj obiskanih območjih najbrž lahko občutneje vpliva na jerebje družine. Na srečo pa obiskovalci le redko zaidejo v težko prehodne gošče, kjer se jerebi najraje zadržujejo.

Odstrel gozdnega jereba je v zadnjih letih upadel, čeprav lovski zakon še vedno dovoljuje odstrel samčka, samica pa je vse leto zaščitena, kot da zakonopisci niso vedeli, da je enoženska (monogamna) vrsta! Skrajni čas je, da se ta ptica zaščiti celo leto ne glede na spol!

Neuravnovešene prehranjevalne verige so glavni vzrok za izginjanje gozdnega jereba. V gozdnih ekosistemih se sre-

čujemo z velikimi spremembami drevesne in grmovne sestave ter z neuravnovešenimi odnosi med plenom in plenilci. S pretiranim pospeševanjem smreke smo »počistili« gozdna tla in s puško odstranili večje plenilce (npr. volkove) ter dali vse možnosti srnam, jelenom in divjim praščem, ki posredno ali neposredno vplivajo na jerebe.

Srnjad se zadržuje v podobnih habitatih, njena pašnja je selektivna, zato pri večji gostoti populacije izloča nekatere rastlinske vrste. Delež grmovnih vrst se zmanjšuje, ponekod je le še odraslo grmovje, ki je ušlo srnjadi.

Plodov in semen jeseni ni deležen le jereb, temveč v glavnem manjši ptiči pevci iz družin penic in drozgov, ki so spretnejši in mnogo številčnejši. Leti razširjajo semena tudi na daljše razdalje, ta spomladi vzkljujejo in največkrat zrastejo le do višine, primerne za pašnjo, saj ob preveliki gostoti srnjadi in jelenjadi mlade rastline nimajo upanja, da bi dosegle višino svojih staršev. Če je v jesenskem času ponudba hrane preskromna – in takšne so bile običajno deležne jerebje družine – je mnogo manjša verjetnost, da preživijo neugodne zimske razmere. Pestrost grmovnih vrst jim daje poroštvo za preživetje, saj vsako leto vsaj nekatere grmovne vrste obrodijo in tako ne pride do »suhih« let.

Ponekod je preštevilčna jele-

njad grožnja za sedanost in prihodnost. Z močnim obžiranjem gozdnega mladja preprečuje nastanek pestrih gošč. Na tistih območjih so jerebi že vnaprej obsojeni na propad.

V podobnih habitatih se zadržujejo divji prašiči, ki pa imajo to slabo navado, da jedo jerebja jajca. Nekaj poslastic spomladi in jerebja družina nima naraščaja. Jerebi so obsojeni na izgon, toda kam, saj so živeli tam, kjer je bilo do sedaj najbolj ugodno? Na drugi, slabši lokaciji je navadno veliko več možnosti, da propadejo zaradi neprimernih skrivališč, plenilcev ali pomanjkanja primerne hrane.

Manjšim plenilcem, kot so lisice in kune, ustreza spremenjeno ravnovesje v naravi. Posledica je njihova visoka številčnost, zaradi katere je več možnosti za srečanje z jerebom – žal v njegovo škodo.

Kako čim bolj sonaravno ukrepati, da se bodo razmere za gozdne jerebe izboljšale?

Uskladiti številčnost srnjadi, jelenjadi in divjih praščev na mejo, ki bo dovoljevala normalno delovanje gozda (pomlajevanje) in s tem tudi jerebje populacije. Prenehati s krmljenjem parkljaste divjadi, zaenkrat vsaj v bližini stanišč gozdnih jerebov.

Zmanjšati in prenehati s sadnjo smreke ter ohraniti

pestre gošče, avtohtone drevesne in grmovne vrste. Gozdnogojitvenih del v goščah in letvenjakih pa v staniščih gozdnih jerebov ne opravljati v spomladanskem času.

Pomagati sovam z nameščanjem gnezdnic, da se bo nji-

nova gostota povečala. V presvetljenih gospodarskih gozdovih so ugodne razmere za miši, voluharice, rovke in druge male sesalce ter slabe za sove, ker ni debelega drevja za dupli, kjer bi gnezdile. Sove so plenilci malih sesal-

cev in s tem neposredno konkurirajo lisicam, kunam ipd.; letem se bo zmanjšala prehranska baza, kar naj bi vodilo v zmanjšanje njihove številčnosti.

Evidentirati še obstoječa stanišča in začeti z raziska-

vami, da se na konkretnih podatkih izdelajo uporabna navodila za ukrepanje – do takrat pa bomo le ugibali in se spraševali, zakaj izginjajo gozdni jerebi.

Mirko Perušek

MNENJA IN KRITIKE

Bomo plačevali davek tudi na prostovoljno delo?

Z novim zakonom o prometnem davku je država obdavčila skoraj vse, tudi na primer časopise, telefon in divjačino, ki so bili tradicionalno neobdavčeni.

Lovce je najbolj prizadelo obdavčenje divjačine, ki jo bodo zadržali zase. Tega smo se dobra zavedeli šele s pričetkom lova na srnjaka. Za divjačino, ki jo družina proda organizacijam (na primer Gruda in Perutnina), ki se ukvarjajo z nadaljnjo prodajo, družini ni treba plačati prometnega davka. Drugače pa je, če meso proda direktno gostilnam, hotelom ali na primer svojim lovcem. Pri vsakem kosu divjadi, ki ga bomo zadržali, bomo morali lovci na ceno plačati še petodstotni prometni davek. Pa to ne velja le za veliko divjad. Davek bomo plačevali tudi od vsake uplenjene race in zajca. Ob tem ostaja odprto vprašanje, kako na primer obračunati davek od uplenjene lisice. Lisica nima tržne vrednosti in cena ni določena. Pa brez skrbi, prebrisana davkarja, ki lepo skrbi za polnjenje republiškega proračuna, bo našla odgovor tudi na to vprašanje.

Prav tako še ni jasno, kako je z davkom pri izplačilu škode. Težko bi natančno določili, ali je plačilo škode plačilo storitve ali blaga. Če gre za storitev, potem je davek petodstoten, če pa za blago, je 20-odstoten. V zakonu je namreč vse, kar ni posebej navedeno, obdavčeno po tej splošni stopnji. O obračunavanju davka vsakih 14 dni, obrazcih in podobnem smo dobili z ZLD natančna navodila v debelem šopu papirjev, ki jih mora »prežvečiti« naš blagajnik. Če bo šlo tako naprej, bomo morali blagajnike redno zaposliti ali pa to delo drago plačevati specializiranim podjetjem, ki se ukvarjajo s knjigovodstvom. Z davčnimi papirji imamo namreč prav toliko obveznosti kot vsako podjetje.

Zaenkrat še ni navodila, da bi morali plačevati davek tudi od prostovoljnega dela in novonastalih vrednosti, ki smo jih ustvarili v lovišču, na primer s postavljanjem novih ali popravljanjem starih prež in drugih podobnih objektov. Koruza in sol za divjad pa sta itak že obdavčeni. Pomnite, ni tako daleč čas, ko bomo imeli v lovišču uslužbenke novoustanovljene republiške davčne uprave, ki bodo ocenjevali vsako prežo, vsak naš korak in računali davčne osnove ter določali tarife.

Kazni za prekrške pa so previsoke, da bi si blagajniki privoščili delo »po domače« in mimo preostrega zakona.

Ivo Brečič
LD Taborska jama

Med nami so takšni – in drugačni!

S kakšnim veseljem in optimizmom sem stopil v lovske vrste! Navdušeno sem prebiral vso mogočo literaturo o lovstvu, naravi, o biologiji divjadi. Neizkušen sem naivno idealiziral in verjel mnogim hvalnicam, ki se leta in leta vrstijo tudi v naši reviji Lovec. Ko sem se streznil in spoznal, da ni vedno tako, je postajala moja bolečina vse hujša. Tako me je moč vesti prisilila spregovoriti na tem mestu tudi o tisti človeški plati, ki ni vedno rožnata.

Priznam, usodni trenutek v življenju za marsikoga je nauk o poštenosti. Kako lepo se sliši, če ta nauk ne bi imel skrite napake, da poleg poštenosti in dobrih ljudi obstaja cela vojska špekulantov in dobičkarjev vseh sort. Tako je tudi med lovci. Žal moram to zapisati po tolikih letih druženja z zeleno bratovščino, čeprav se je moja »lovska« pot začela mnogo prej. In sicer pred več kot petintridesetimi leti, ko sem z navdušenjem skrivaj poslušal petje lovecv pri sosedu. Še danes živi v meni spomin na sosedovega »strica«, ki je s toliko nestrpnosti pričakoval lovce na domačem pragu.

Bila je revščina, toda njihova srca so bila odprta, velikodušna in v njihovih odnosih ni bilo hinavščine. Tudi okolica je gledala na te ljudi s posebno naklonjenostjo. Pa ne samo zaradi ubrano zapetih pesmi, ki so se vsako nedeljo slišale iz domače hiše, temveč zaradi skrivnosti! Da, skrivnosti dobrih človeških odnosov in pristnega posluha za naravo. Ko je pesem utihnila, se je tu in tam slišal le smeh. O čem so se pogovarjali ti možje, je ostalo, vsaj zame, za debelimi hišnimi zidovi, saj opravljenih gostilni-

Vemo že, da med nami obstajajo tudi lovci snobi poleg pravih ljubiteljev narave. Po moji presoji »snobi« v življenje lovske družine ne prinašajo nikjer kake posebne koristi, škode pa tudi ne in so običajno, recimo, le nekakšni podporni člani LD, saj ne uplenijo praktično nič, naložene družinske obveznosti pa pridno poravnavaajo za majhno ceno, da lahko pokažejo na lovu svoje premoženje v taki ali drugačni obliki. Resnici na ljubo povedano niso škodljivi, morda le malo nadležni.

skih debat, kakršne slišimo danes, tedaj ni bilo. To mi potrjujejo tudi vsi starejši lovci in z grenkobo opozarjajo na sprevrženosti današnjega časa. Sčasoma so pesem, druženja, prijateljstvo in poštenost zamenjali dobičkarstvo, dvoličnost, hinavščina, streljaštvo in druge nečednosti. Vem, da mi bodo mnogi oporekali, da mi ni povsod tako. Če bo takih ugotovitev veliko, sem tega srčno vesel, saj se mi bo utrnil žarek upanja, da je v nekaterih okoljih še lepo. In kaj je tisto, kar me v odnosih in dejanjih med lovci toliko moti?

Pravih ljubiteljev lova pa je vedno manj, so v manjšini. Vse bolj pa se, žal, zlasti med mladimi razširja streljaštvo. In taki člani žal pridejo do izraza s svojim streljaštvom prav pri vseh oblikah lova. Že občutek, da so s tem sila uspešni, jim neizmerno godi. So ponosni na svoja dejanja. Drugi, zanje »revčki«, pa smo, ker se težko odločamo za strel, itak uporabni le za gonjače.

Če človeško razsodim psiho takega streljaškega bitja, ga skorajda ne morem obsoditi, saj izhajam iz spoznanja, da se tudi pri človeški vrsti narava

časih poigra s kakšnim osebkom, pa se rodijo tudi posamezniki, ki se ob ustreznih razmerah razvijejo v razne »mini Ceausescuje« ali »sodobne Mladiče«. Zato pa sem toliko bolj zgrožen ob dejstvu, da takšne streljače ponekod celo podpirajo nekateri člani vodstev lovskih družin. Pohvale v stilu, kako je »prizadevni« v nekaj tednih (ali celo dnevih) naredil polovico plana ženske srnjadi, zanje niso vzgojne. Razume se, da se morajo drugi, »neprizadevni«, ki se niso zadosti potrudili, da bi »pravočasno« uplenili vsaj eno glavo srnjadi, za kazen kako leto pri lovu na trofejno divjad »postiti«. To požegnajo, se ve,

po možnosti še na sestanku, s katerega »bog ne daj«, da bi pricuril kak zapisnik. Najpogostejši režiserji takih scenarijev so ljudje, ki so si pridobili zadosti moči v okolju in imajo praviloma status »svetih krav«. Njihova beseda je praviloma edina in zveličavna, drugače misleči se jih kar nekako boje. Za to so podani vsi pogoji, saj je na sestankih velika večina lovcev tihi. Oni že vedo zakaj! Kljub vsemu tem boječim ljudem, v glavnem delavcem in kmetom, res ne morem zameriti, strah je pač strah. Nikakor pa ne razumem in tudi ne morem podpirati gostilniških debat teh istih molčečnejšev, ki si »na skrivaj« dajejo

duška zaradi slabe vesti oz. zadržanega molka, ki jih tudi same pogosto le pokoplje in črviči.

In kje smo tisti, ki se navkljub vsemu poskušamo upreti? Smo v manjšini! Mnogi so že celo obupali in odšli. Kdo ve, ali sem jutri že jaz ali ti na vrsti? Za tiste, ki so odšli, mogoče ni prav, da so klonili, a vseeno gojim do teh ljudi posebno spoštovanje, da jim je uspelo vsaj prekoračiti rubikon in se odpovedati lepim trenutkom; v končni fazi so se pripravljali odpovedati eni najmočnejših in najstarejših človeških strasti – zasvojenosti, ki ji rečemo lov. Vse le zato, ker jim je človekov ponos več (beri

tudi osebni ponos in poštenost) od hlapčevstva in lovskih užitek, ki se jim nepreklicno odpovedujejo.

Če imam v svojem zapisu med lovci le nekaj somišljenikov, bom vesel, saj bom odvzel vsaj nekaj moči negativnim pojavom in dodal drobec v prid mnogih tistih lovcev, ki so po krivici v mislih in besedah šibani med preprostimi ljudmi, ki mogoče niti ne vedo, da so med lovci taki in drugačni. Morda se bo le spremenilo na bolje, saj mi zapis v Lovcu 10/92 Slavka Kovača (LD Kajuh – Šmartno) budi optimizem, je rojstvo nove miselnosti.

Dr. A. Lavrič
(LD Draga Trava)

IZ DNEVNEGA TISKA

Lovska dogodivščina v Škocjanu

– Slovenske novice so 21. oktobra ekskluzivno poročale o dogodku, ko so lovci lovili fazane okoli Durenove hiše v Škocjanu pri Kopru. Nekaj šiber iz puške italijanskega lovca je »zašlo« v otroško sobo, kjer je pri oknu slonel Sebastjan. Ko so Tržačana Scingerja vprašali, ali hoče ubiti fanta, je nesramno odgovoril, da ga to nič ne briga, ker je mednarodno zavarovan in bo zavarovalnica že plačala, če je kaj narobe. Domačini se upravičeno vprašujejo, ali bodo morali ob nedeljah, ko je odprt lov, bedeti ob zaprtih oknih.

Namesto zajca je zadel lovca

– Med lovom 25. oktobra se je med lovom na zajce v lovišču LD Koper zgodila hujša nesreča: ko je lovec Viktor Ž. streljal na zajca, je precej šiber končalo pod kožo kakih dvajset metrov oddaljenega lovskega tovariša Darka M. Do nesreče je prišlo tudi v Slatki Gori, kjer je nekaj šiber končalo v lovčevem telesu, na srečo brez hujših poškodb. Huje je bilo v bližini vasi Čelevec pri Šmarjeti, kjer je lovec obstrelil 66-letno domačinko. Hudo ranjeno so odpeljali v novomeško bolnišnico.

Lastniki orlov

– Mladina z dne 27. 10. 92 piše o lovski statistiki orlov. Med zanimivejšimi ocenami je tudi ti-

sta o orlih, ki jih je po mnenju LZS le še 38. Toda še lani jih je bilo 81, leto poprej pa 95. Kam je torej v enem samem letu izginilo kar 43 orlov, vprašuje pisec članka. Isti avtor v Slovenskih novicah lovцем očita, da načrtno iztrebljajo kragulja in skobca, ujadi, ki sta že resno ogroženi.

V naslednji številki revije je **Blaž Krže** z LZS podatke o zastopanosti planinskega orla v Sloveniji v letu 1992 dopolnil z manjkajočimi podatki: z območja ZLD Gorica poročajo o skupno 36 orlih, strokovnjaki pa menijo, da gre za podvajanje opažanj. Manjkajo tudi podatki za območje Triglavskega narodnega parka.

Blaž Krže tudi pojasni, da lovci niso lastniki divjadi, saj Zakon o varstvu, gojitvi in lovu divjadi ter o upravljanju lovišč izrecno pravi, da je **divjad kot del živalskega sveta družbena lastnina in kot dobrina splošnega pomena uživa posebno, s tem zakonom določeno varstvo.**

V Sloveniji le še 22 volkov

– Slovenske novice z dne 28. oktobra letos poročajo o nevarnosti iztrebljenja volka. Po podatkih LZS naj bi v Sloveniji živelo 22 volkov. »Za ohranitev genetskega fonda v Sloveniji bi morali najprej preprečiti iztrebljanje volka,« meni **dr. Kryštufek**. Lovska zveza je z gojitvenimi smernicami lani volka končno zavarovala, vendar pristojno ministrstvo dvomi o tem, da se bodo lovci tega tudi držali.

Teritorialci napadli lovca

– Delavska enotnost z dne 30. 10. 92 poroča o tem, da so slovenski teritorialci na Gorjancih napadli dva lovca in da je eden od njiju dobil lažjo telesno poškodbo. Pisec vprašuje, ali so ustrezni državni organi seznanjeni s tem incidentom. Zakaj ni bilo o tem poročila v dnevnem tisku?

Jeleni kot klavna živina

– V Sloveniji je, kakor piše Nedeljski dnevnik (1.11. 92), po nepopolnih podatkih okoli 140 hektarjev ograjenih površin, na katerih 15 rejcev vzreja damjake ali jelene lopatarje. **Viktor Krek**, svetovalec ministra za kmetijstvo za področje živinoreje, pravi, da prireje divjadi v zaprtih oborah žal še ne opredeljuje noben slovenski predpis razen veterinarskih.

»Lova in lovcev ne maram...«

– V šaljivem tonu odkrito prizna **Milan Maver** v Dnevniku Jake Sulca in lovce imenuje banda. To dokaj nenavadno posplošitev je izzval »neljubi dogodek« na gojitvenem lovišču Brdo, ko je lovski čuvaj D. Š. trem otrokom pred njihovimi očmi ubil njihovega psa. Na ta dogodek so se odzvali tudi lovci sami. Tako **Radovan Palčič** iz Ljubljane v Delovih pismih bralcev (28. 10. 92) meni, da dogodek meče slabo luč na vse slovenske lovce in pušča v ljudeh črn

madež. Njega je vzgajal stari oče, vendar v drugačni smeri od opisanega: v lovca – varuha narave in divjadi. Oglasila se je tudi prizadeta stran, se pravi direktor servisa za protokolarne storitve Brdo, ki je pojasnil, da je v tem času potekal komercialni lov in vstop v gojitveno lovišče ni bil dovoljen. Misli, da je bil dogodek v članku opisan enostransko, čeprav hkrati razume prizadetost staršev, otrok in bralcev.

Srnjaka zbil v Ljubljani

– Delo je poročalo o nenavadnem dogodku, ki se je pripetil devetega novembra v Ljubljani: pred križiščem Celovške s Pečnikovo ulico je pred avto pritekel srnjak. Voznik trčenja ni mogel preprečiti in je srnjaka zbil. Zaradi posledic trčenja je srnjak poginil, promet pa je bil oviran več kot pol ure.

Sporazum slovenskih in hrvaških lovcev

– Dnevnik z dne 10. 11. 92 je poročal o tem, da sta hrvaška in slovenska lovška zveza sklenili sporazum o sodelovanju. Lovski organizaciji bosta zagovarjali interese lovstva v skladu s sodobnimi načeli ohranitve divjadi in naravnega okolja. V sporazumu o sodelovanju posebej poudarjajo zaščito koristi divjadi na obmejnih območjih. Sprejeta so enotna stališča ne glede na državno mejo. Če so izhodišča za gojitev divjadi ali lovne dobe v državah različni, bosta lovski zvezi to uskladili tako, da se sprejme in uveljavi tisto izho-

dišče, ki je najustreznejše za divjad.

Rešitev – regionalni park Kočevskega

– V Slovincu z dne 18. 11. 92 poročajo o škodi, ki jo povzroča divjad v kočevskih gozdovih. Na gozdnem gospodarstvu ocenjujejo, da je ogroženih okoli 1.500 do 2.000 hektarjev mlajših smrekovih sesto-

jev. Rešitev problema vidijo v regionalnem parku Kočevskega, v katerem bi imeli vpliv pri načrtovanju odstrela divjadi.

Čemu služijo taki očitki?

– Veljko Varičak z LZS je v Dnevniku z dne 18. 11. 92 odgovoril na očitke **Bojana Malovrha** o napadih na stranko Zelenih. Po njegovem

odnose med obema partnerjema – lovsko organizacijo in Zelenimi Gorenjske – kvarijo **le posamezniki na eni kakor na drugi strani**. Lovska organizacija samovoljno lovcev ali skupin javno kritizira v svojem glasilu, graja nepravilnosti in dokazane kršitve v lovskih vrstah sankcionira z izključitvami.

Veljko Varičak ponovno jasno pove, da lovska organizacija ni strankarska in tudi ne želi postati. Je pa za dialog in po-

štene dogovore, ki ne bodo okristili le divjadi, ampak vsemu živalstvu in rastlinstvu v našem okolju. Na pričakovanje, da se bo lovska organizacija spremenila v naravovarstveno organizacijo, pisec odgovarja, da takšna preobrazba ni potrebna, saj slovenska lovška organizacija vse od svojega nastanka, torej že skoraj 100 let, med svoje glavne naloge šteje skrb za ohranitev živalskih vrst, ki so divjad.

PO LOVSKEM SVETU

Namesto proti steklini cepljenje proti trakulji?

Z vidika nezadržnega naraščanja lisičjih populacij in vse večje nevarnosti lisičje trakulje za ljudi se oralno cepljenje lisic proti steklini, ki je glavni regulator številčnosti lisic, obravnavava vedno bolj kritično. Medtem ko je bilo do nedavnega glavni ukrep zoper zajedavce znižanje številčnosti lisic, pa je mnogokrat v razpravi in poskusih tudi oralno cepljenje lisic zoper lisičjo trakuljo.

Gre namreč za prvi poskus, da bi prekinili razvojni krog tega tudi človeku dokaj nevarnega zajedavca in s tem omejili tveganje na najmanjšo mero. Na skupni površini 600 km² deželnega okraja Göppingen (Baden-Württemberg) bodo položili vabe, pripravljene z dronci, dosedaj edinim učinkovitim zdravilom zoper tega majhnega zajedavca, lisičjo trakuljo. Polaganje vab lahko opravi lovsko in gozdarsko osebje.

Na večjih območjih, kot je npr. omenjeno, pa bodo morali zaradi razvojnega ciklusa zajedavca uporabiti polaganje vab z letali.

Boj zoper trakuljo

Medtem ko je nevarnost stekline z obveznim prijavljanjem boleznih razmeroma dobro poznana, pa o invadiranosti ljudi z razvojno obliko lisičje trakulje, mehurnjakom ali ehinokokom, ni natančnih števil, pač pa zgolj ocene. Znano pa je, da je ponekod (v inozemstvu – op. ur.) trakuljavih tudi 60% odstreljenih lisic.

V pokrajini Baden-Württemberg je na osnovi rezultatov

pridejo v človeško telo po dihalnih poteh in preko prebavil, bodisi med odiranjem okužene lisice bodisi z uživanjem jagod ali drugih plodov, ki so prišli v stik z lisičjimi iztrebki, v katerih so bila jajčeca teh trakulj.

Spremembe se najpogosteje pojavijo na jetrih, kjer kot razvojna oblika zrastejo (vzbrstijo) t. i. mehurnjaki ali ehinokoki, kar sčasoma privede do resnih zdravstvenih težav, zlatenice in končno tudi smrti. Mehurnjak ali ehinokok je mogoče

Novo možnosti

Nekdaj je kot glavni ukrep za omejevanje nevarnosti lisičje trakulje veljal le odstrel. Danes pa se predvidevajo tudi drugačni ukrepi, in sicer v okviru naloge, ki poteka trenutno na univerzi Hohenheim oziroma na njenem inštitutu za parazitologijo, ki ga vodi profesor dr. Lucius. Poskus je v bistvu uvedel že njegov predhodnik profesor dr. Frank, ki je pretežni

seroloških raziskav oziroma poročil klinik letno 50 novih primerov invadiranosti ljudi s tem zajedavcem.

Brez na zunaj vidnih znakov okužbe je v črevesju invadirane lisice lahko na tisoče okrog 3 mm dolgih spolno zrelih trakulj, ki dnevno izločajo na tisoče mikroskopsko majhnih jajčec. Jajčeca lisičje trakulje

odstraniti le z operativnim posegom, a le v začetnem stadiju! V kasnejših fazah so na voljo le zdravila, ki zavirajo nadaljnji razvoj tvornega tkiva.

Uporaba teh preparatov pa je draga in neprijetna zaradi mnogih stranskih učinkov.

del energije v dvajsetletnem raziskovalnem delu posvetil prav temu zahrbtnemu zajedavcu.

Način omejevanja te bolezni je v nekem smislu zelo podoben cepljenju lisic zoper gozdno steklino, vendar pa je v vabah iz ribje moke zdravilo – *antihelminetik*; to je sredstvo, ki uničuje spolno zrele lisičje traku-

lje. Tudi te vabe se polagajo v naravo oziroma v življenjski prostor lisic. V vabi je okroglih 50 mg zdravila, to pa zadošča, da očistimo črevesnih zajedavcev okrog 10 kg težko žival. Tudi če vabo zaužije telesno lažja lisica, to ne igra nobene kvarne vloge, saj velika terapevtska širina zdravila omogoča večjo prekoračitev doze brez škodljivih posledic. Izključena je tudi nevarnost za otroke ali pse.

Prve ugotovitve so pokazale, da je uspeh povezan z obdobji (intervali) uporabe. Dobre rezultate, to pomeni, populacije lisic brez zajedavcev, je mogoče doseči, če med dvema akcijama cepljenja ni preteklo več kot šest tednov. To je tesno povezano z življenjskim razvojnim krogom te trakulje.

Razen tega morajo biti ukrepi izvedeni naenkrat na velikih, več tisoč km² velikih območjih. V prvih dveh do treh letih je potrebno akcijo ponoviti 8–9 krat letno. Brez težav pa se lahko polaganje teh vab kombinira s polaganjem vab za cepljenje proti steklini.

»Cepljenje« proti trakulji v nobenem primeru ni alternativa cepljenja proti steklini

Steklino moramo – o tem govorijo tudi najnovejša poročila Svetovne zdravstvene organizacije (WHO) – jemati zelo resno, tako z vidika ogroženosti divjadi kot domačih živali in človeka. Kombinirane akcije cepljenja proti steklini in trakulji pa prispevajo tudi k zniževanju izjemno visokih stroškov.

Z vidika življenjske nevarnosti, ki jo povzročata lisičja trakulja, in ukrepov zoper njo je potrebno odgovarjati tudi na vprašanja glede stroškov, ki res niso majhni. Toda drago je tudi samo zdravljenje! V številnih primerih se rast mehurnjaka z razgrajujočim vplivom na jetra diagnosticira prepozno, torej ko operativna odstranitev sploh ni več možna. Temu po izkušnjah iz Švice sledi dolgotrajna terapija (okroglih 10 let!), to pa letno stane 50.000 DEM. Samo za Baden-Württemberg to pomeni ob desetih novih obolenjih letno dodatnih 500.000 DEM letno! Operativni poseg, v najtežjih primerih pa tudi presaditev jeter, je izjemno drag, vključno s spremljajočimi kemoterapijskimi ukrepi.

Seštevek vseh vidikov boja proti lisičji trakulji naj bi se gla-

sil nekako takole: Če lahko upamo, da bomo s preprečevalnimi ukrepi dosegli uspeh zoper to zahrbtno parazitozo, je to treba brez pomišljanja storiti že iz etičnih pa tudi iz gospodarskih razlogov!

Iz »Die Pirsch« 10/92
in Jagd + Hege 11/92 –
prevedel Blaž Krže

Pogled v zgodovino cepljenja lisic proti steklini

Nekako 30 let so si znanstveniki prizadevali, da bi nevarnost stekline preprečevali s cepljenjem glavnih prenašalcev. Danes, ko se zdi oralno cepljenje (preko ust) lisic povsem samoumevno, nihče ne pomisli na začetne težave. Gledano z vidika razvoja cepiva, po katerem virus v cepivu ne sme predstavljati nobenega zdravstvenega tveganja, pa je bilo poleg tega potrebno najti tudi ustrezen način cepljenja.

Okrog leta 1960 so s tem prvič pričeli v Ameriki; lahko rečemo na pustolovski način. Sprva so uporabljali samosprožilno orožje, ki je v kojotov gobec, ko je hlastnil po vabi, namesto smrtonosne kroglice izstrelilo cepivo. Vendar pa je ob tem prihajalo do pogostih poškodb v žrelu živali, zato so metodo opustili. Sledilo je odkritje cepilne pasti, ki je žival v pasti tudi cepila. Zaradi nevarnosti poškodb za živali in človeka pa so te pasti opustili. Alternativno omenjenim načinom pa predstavlja cepivo, skrito v grizljaju hrane, ki se sprosti pri ugrizu ali žvečenju. Preizkušeni so bili različni grizljaji, od klobas do kurjih glav. Končno pa je nemški veterinar Lothar Schneider iz specializiranega inštituta za steklino v Tübingenu razvil »tübínsko vabo«.

Prednost te kockice iz ribje moke ali drugih, močno dišečih snovi, z varovalnim ovojem iz voska ali masti, znotraj katerega leži ampula s cepivom, je danes v izdelavi. Letno lahko izdelajo več kot 2,5 milijona tovrstnih vab. Švicarski način prepraranja kurjih glav pa ima letno zmogljivost le nekaj sto tisoč. Zato bi »tübínska vaba« lahko pridobila novo vrednost tudi pri ukrepih za preprečevanje okuženosti z lisičjo trakuljo.

Vsi predstavniki družine psov (volkovi, šakali, lisice in drugi) po mokrenju puščajo za seboj vonjavne oznake. Navadno mokrijo na rahlo vzvišenih mestih v naravi. Tudi sami takšna mesta ovohavajo, rekli bi, počujejo in analizirajo. Ljudje to opazujejo že tisočletja, vendar do pred kratkim niso povsem vedeli, zakaj se živali pri tem svojstveno obnašajo.

Ostanki urina se najbolj opazijo, kadar leži na zemlji sneg. To so rumenkasti madeži, navadno na živalskih stečinah. Po teh madežih je, če gre za odrasle živali, mogoče celo določiti spol; pri samcih so ti

Govorica rumenih madežev na snegu

Devet funkcij vonjavnih sporočil, ki jih divjad pušča z mokrenjem in iztrebki

rumeni madeži v sredi sleda, pri samcih pa levo ali desno od njega. Povrhu vsega samci iz družine psov (*Canidae*) puščajo te označbe znatno večkrat kot samice.

Zanimivo je bilo spremljanje nekega markiranja z urinom pri lisici, ki so ga opravili znanstveniki. Pri tem pa niso odkrili vseh dejavnosti markiranja, povezanih s časovnimi spremembami. Lisjaki markirajo svojo pot z urinom povprečno vsakih 150, lisice pa vsakih 200 metrov. Celovito gledano, lisjaki markirajo 1,5-krat več kot lisice.

V različnih letnih časih je inten-

zivnost markiranja različna, variira pa iz meseca v mesec. Največ rumenih urinskih madežev najdemo v loviščih, ko se lisice pari (januarja in februarja). Tedaj se pri lisjaki ojača reakcija samcev po mokrenju lisic. To pomeni, da urinski madež lisice pomokri vsak lisjak, ki nanj naleti.

Na povsem ravni površini bomo le težko našli rumen madež urina. Velikokrat pa ga bomo odkrili na vzvišenih mestih in ob molečih predmetih (štorih, kamnih, večjih krtinah, šopih trav ipd.). Lisice večkrat opravijo »malo potrebo« na nevzvišenih mestih. Višina ob-

jektov, ki jih pomokrijo, pa le redko preseže 20cm. Lisjaki puščajo urinske madeže skoraj vedno na višjih predmetih (20–70cm). Medtem ko smo ugotovili, da lisjaki večkrat urinirajo, pa za lisice to velja za iztrebljanje (iztrebki). Lisjak se iztreblja povprečno na vsaka 2, lisica pa na 1,5km.

Na gozdnih robovih

Lisjaki zelo pogosto urinirajo na šope suhe trave. Vse lisice skoraj vedno z urinom označijo tudi mesta, kjer jim je uspelo uloviti miš, voluharico ali kak drug plen, markirajo tudi mrhovino. Kadar je v lovišču več malih glodavcev, bomo gotovo opazili več rumenkastih urinskih označb. Na splošno lahko trdimo, da čim več hrane ima lisica v lovišču, tem pogosteje bo urinirala in se iztrebljala. Največ vonjavnih označb lisice puščajo na robovih gozdičev, ki se odpirajo na večje odprte jase, polja. V gozdu je teh označb znatno manj. Torej uriniranje in iztrebljanje nista odvisna samo od količine zaužite hrane, ampak predvsem od možnosti za plasiranje tovrstnih sporočil na primerne objekte. Povrh vsega je na gozdnih robovih tudi več malih glodavcev kot v notranosti gozdičev. Na takšnih mestih, kjer se rade zadržujejo tudi sovrstnice, pa je sporočilo učinkovitejše.

Zanimivo je, kako to pojasnjujejo strokovnjaki. Lisičji urin vsebuje okrog 150 različnih kemijskih sestavin, od katerih ima vsaka svoj značilen dah (vonj). Sestava, torej tudi njen značilni dah, se spreminja v odvisnosti od življenjskih razmer. Zato urin predstavnikom družine psov in drugih živali služi kot vir kemijske informacije.

Urin ne izda le mesta, kjer je neka žival mokrila (bila), ampak pove živali, ki to ovoida, tudi druge podatke, ki jih npr. z zvočno ali vidno informacijo ne dobijo. Kemijska sestava urina, njegov vonj in barva se spreminjajo v odvisnosti od različnih vplivov oziroma razmer: hrane, vrste živali, spola, starosti, zdravstvenega stanja ipd.

Ekonomičnost narave

Na prvi pogled je puščanje tovrstnih vonjavnih oznak le nujna posledica zapuščenja presnovnih produktov oziroma urina in iztrebkov. Vendar je v naravi vse to znatno bolj zapleteno (modrejše) izkoriščeno, kot se zdi. Narava ne

izpusti priložnosti, da izkoristi vzporedno možno funkcijo (vlogo) nekega produkta ali dejavnosti.

Tako zoologi – znanstveniki razlikujejo 9 funkcij vonjavnih označb: upadanja ali naraščanja razmnoževalnega procesa, posredovanja informacije o mestih nevarnosti in o tistih, kjer je na voljo dovolj hrane, sovrstnikom, podatke o sebi – velikosti in moči, spolu, socialnem statusu znotraj vrste (hi-

erarhiji), fiziološkem in psihičnem stanju, o lokaciji, kjer se zadržuje, in drugo. Obenem takšne informacije vsebujejo tudi podatke o izkoriščenosti teritorija in rezervni hrani, o zasedenosti nekega stanišča pa tudi vonjsko miritev agresivnih sovrstnikov in sovražnikov.

Tu najdemo tudi vloge, kot so navezovanje spolnih partnerjev, obrambe (plašenja) ali celo dezorientacija sovražnika. Pomembna vloga je tudi orien-

tacija in proučevanje raznih predmetov in mejnikov individualnih teritorijev na osnovi markiranja. Obstaja pa še nekaj pomembnih vlog, ki jih imajo urinski madeži ali iztrebki, znanstveniki pa o njih še ne vedo vsega. Skratka, izločanje nerabnih presnovnih produktov iz telesa je pri živalih pomembnejše, kot bi si mislili na prvi pogled.

Pripravil Z. Timarac

Zaslapi

Za štajerskega lovca, vajenega nižinskega revirja, je preživeti par dni v gorskem revirju nekaj, kar bi privoščil vsakomur, ki tega še ni doživel. Na povabilo lovskega prijatelja Davida se mi je ta želja znova uresničila maja lani. Dogovorila sva se, da poskusiva z lovom na gozdnega trubadurja. Zgodaj popoldan sem prispel čez Vršič v vasico Log pod

Mangartom, ki utesnjena leži med vrhovi Julijcev, ki jo obdajajo z vseh strani. Pretirano čustveno sem se navezal na te vrhove, ki se ponosno stikajo z nebom; na severovzhodu Mangart in njegov sosed Jalovec, na južozahodni pa se ponosno šopiri Rambon s številnimi pomniki iz I. svetovne vojne in na zahodu vrh očarljive Jerebice.

Na dvorišču prijazne domačije Črnutovih je kot zanalašč zložen kup cepljenih drv, na katera je mogoče namestiti spektiv, z dvorišča opazovati trope gamsov in uživati v gorskih lepotah. Tako me prevzame občutek ob pogledu na loške stene, ki se razprostirajo vzhodno nad vasjo, da sem kot orel v gnezdu pod skalnim previsom. Vsega, česar mi ne

uspe odkriti samemu, mi pokaže bistro Davidovo oko, va-jeno vsake spremembe v nje-govi neposredni okolici, saj tako rekoč živi z njo. Oči se utrudijo od intenzivnega opa-zovanja in za obloženo mizo v krogu družine nehote steče pogovor tudi o gamsih in o le-potah gora primorske Slove-nije.

Ura se bliža 23. in pogovora s prijetnimi sogovorniki, kot so Davidov oče in mama, David in njegova žena Karmen, je tega večera konec, kajti treba se bo odpraviti peš na vrh, v rušje, kjer prebiva čudovita ptica – ruševac, osvajalec lovskih src.

Naprta va si nahrbtnika in vse potrebno, kar sodi zraven, in jo mahneva proti vrhu v temno noč. Lahka pot po lepo urejenih lovskih stezah se počasi začne vzpenjati v težko prehodne, s snegom pokrite strmine, ki so težko premagljive za nas, ki jih nismo vajeni. Tiho noč moti korak v snegu in rahlo šumenje gorskega potoka, ki ga tu in tam preleti sova in z značilnim skovikanjem potr-di, da na poti le nisva sama. Tu in tam se sneg ugreza in po triurni naporni hoji se naslonim

na deblo bukve, ki mi, po-nosna, že vsa zelena, nudi naslonjalo, na katerem zadremam za nekaj minut. Kot pre-rojena potem nadaljujeva pot in okoli 4. ure zjutraj prispeva na kraj, kjer bova poskusila srečo. Od naporene hoje prez-nojena oblačila zamenjava s suhimi, ponovno, kot že tolikokrat v tej noči, potegneva vsak še požirek domače sli-vovke in se namestiva pod rušev grm. Z vzhoda prodira svetloba, ki naznanja čudovito jutro, polno čarobnih pričako-vanj. Pogled mi šviga med ruš-jem in nekje daleč zadaj se naposled oglasi črni vitez. Nje-gov glas, ki sem ga slišal prvič v življenju, mi je v trenutku spravil kri v glavo in srce v grlo. Približno 250m od naju je po-čenjal svoje akrobatske vrago-lije, pihal je in grulil na snežni zaplati in po Davidovi oceni je bil star teritorialen petelin. S prevaro je poskusil tudi Da-vid in ga poklical na približno 10m oddaljenosti. Ker neizku-šen lovec v takem primeru nima nobenih možnosti, da bi neopazno potisnil puško v ramo, še manj pa, da bi po-meril in streljal. Petelin je odle-tel na svoj prostor in s pred-

stavo nadaljeval. Med tem časom je sonce že pokukalo izza vrhov in ožarilo snežno zaplato – oder, na katerem se je odvi-jala predstava tega nepozab-nega jutra. Naposled je zapu-stil oder in se umaknil v varno zavetje, ne meneč se za gor-ske vsiljivce, ki so hoteli motiti njegov mir. To jutro sva slišala še nekaj ruševcev in se zado-voljna vrnila v dolino, čakat nov dan in nove doživljaje. Približno po opisanem scenariju sva nočne pohode nadaljevala in na njih doživela še veliko lepih srečanj z ruševci. Če bi bil človek večš pisanja, bi lahko napisal roman! Četrto ju-tro je bilo oblačno, ko sem poln pričakovanj sedel v kritju ze-lene bukve in levo pod seboj opazoval zaplato snega, na kateri naj bi pel ruševac. Spet se je oglasil za robom in David mu je vrnil pozdrav. Ni trpel vsiljivca v neposredni bližini; ves besen in borben je priletel na sneg pod menoj. V nekaj sekundah me je ta nepozabni pernati lepoteč gora prevzel in očaral s svojim nastopom. Pre-vidno je puška pridrsela v ramo in čez križec v strelnem daljnogledu mi je še lep čas razkazoval svojo lepoto, dokler

ni začutil, da je prevaran. Na-redil se je majhnega in tihega, še ne prepričan o usodnosti tega jutra. Tiho povelje, naj streljam, je prekinil oster pok in se razlegel po okoliških vrho-vih doline Možnice. Lepotec je nemo obležal približno 20m od nastrela, kjer je od uplenitelja dobil v znak spoštljivosti ruš-ševo vejico v kljun – zadnji grizljaj. Tudi moj klobuk je kra-sila vejica plena.

To jutro sva bila z Davidom bolj tiha kot po navadi. V rokah sem držal častitljivi plen in v mislih so se mi slikala vsa štiri nepozabna jutra, ki sem jih doživel v Julijcih. Manjkalo ni fotografiranja in potem smo se vsi trije tiho vrnili iz Zaslapov v dolino.

Častno mesto v lovski sobi je pripadlo njemu, moji najbolj častitljivi trofeji. Ob tej priliki bi se rad zahvalil lovcem LD Log pod Mangartom, še posebno pa prijatelju Davidu, da mi je omogočil lov na tako plemenito divjad. Želim si, da se še kdaj vrnem v Julijce, maja, a brez puške, ki pa jo bo zamenjala foto kamera.

Martin Lakner

Bom še slišal klic ponirka?

Nepozabno mi je ostal v spo-minu klic ponirka.

Bil je lep pomladni dan leta 1950, že malo zamaknjen v poletje. Čemel sem v kuhinji pri tašči in opazoval svetel ogenj, ki je buhal iz krušne peči. Ta navada mi je ostala iz časov, ko je bila živa še mati in sem jo rad opazoval, kako je mesila testo, oblikovala hlebce, jih z nožem prekrizala in potem z loparjem devala v peč.

Potem sem stopil na potko na bregu z lepim razgledom na zeleno Krko. Nenadoma sem iz močvare spodaj zaslišal ču-den ptičji glas. Bil je žalosten in drhteč, kakor da poziva ljudi k preplahu. Sprva je bil samo eden, čez čas pa kar cel zbor. »Bibibibibi, dre-dre-dre-dre, viiii in kittt...«

Po strmi potki sem se spustil do ceste. Po travniku sem se previdno približeval gostemu grmovju, ki je obraščalo Krkino strugo. Stopal sem tiho, korak za korakom, dokler nisem skozi 'okno' med vrbovimi ve-jami uzrl mirne gladine reke. Zastal mi je dih, ko se je izpod vrbove veje nenadoma poka-

zalo nekaj temnega, kot kak čolniček, ki skoraj neslišno brzi po vodi in pušča za sabo pe-nečo se svetlo črto. Bil je ptič z dolgim vratom in nazaj po-tegnjenimi nogami.

Nenadoma je kot na povelje izpod vrbe priplaval še več takšnih majhnih rač in široko zaplahutalo s perutmi, da so curki vode kot vodomet pršili na vse strani. Bil je čudovit prizor: pri sončni luči so drobne leteče kaplje dobile lesk krista-lov, skozi mokre vrbove veje je sonce prižigalo luči, kakor bi kdo obešal lestence na mo-drem nebu, veje na drevju ob reki so v lahmem vetru veselo pošumevale in nekje blizu je čudno klokotal vrtinec v tol-munu. Sredi vsega tega se mi je ponujal prizor ritmičnega gi-banja malih rač, ples, ki mu daleč po močvirnem svetu ni para.

»Kaj je to?« sem zadrževal dih, ko so se račke nenadoma potopile tako globoko, da se jim je tudi repek skrtil v vodo.

Ko sem že mislil, da so račke utonile, so se čez čas spet dvignile, da bi zajele zraka, in

hkrati otročje veselo zaplahu-tale s perutmi.

Tisti hip je iz grmovja nekaj strašno počilo. Otrpnil sem od strahu, ko sem zaslišal pisk šiber mimo ušes. Najraje bi zajok-al, ko sem videl, kako je po-nirkovo telo prešinil drget, nato pa se je ptič, smrtno zadet, začel premetavati na vodi.

»Sem ga zadel, kaj?« se je za mojim hrbtom zarežal čudaški Bendek s starinsko, zarjavelo puško v roki. Bil je podoben trškemu mesarju s krvavim nožem v roki. Ponavadi se je po-

tical pod podi in lovil podgane, ki jih je natikal na tanko palico, včasih pa se je šel tudi divjega lovca.

»Zakaj si ga ubil?« je kričalo v meni, medtem ko je nekaj ponirkov preplašeno preletelo vrbje nad mano.

Zdaj pod ženino hišo ni več ponirkov. Umaknili so se dru-gam, na bolj oddaljene in samotnejše vode. Suha krajina ni več bogu za hrbtom, a tudi voda ni več tako čista, kot je bila včasih.

Franc Šetinc

Šakali s Pelješca

Pred leti sem obiskal polotok Pelješac v bližini Dubrovnika, kjer sem imel službeni opravek. Moja sodelavca, ki sta bila že nekaj dni pred mojim prihodom na polotoku, sta mi po telefonu sporočila, da je v okoli-ci Lovišta, majhne ribiške vase, kamor sem bil namenjen, vse polno šakalov.

»Vzemi še dva dni dopusta in

prinesi puško, da bomo lahko lovili šakale. Njihovo krzno ni nič slabše od lisičjega in do-mačini nam bodo hvaležni, če jim bomo pomagali uničiti nekaj teh 'razbojnikov', ki delajo škodo po vasi.« Tako me je Robi po telefonu vneto prepri-čeval, poznavajoč mojo lovsko dušo.

Še pred mojim prihodom v Lo-

NEKATERI LOVCI SO RES TAKI!

Gospod Andrej Dvoršak si je v zadnji številki Lovca dovolil, da je nekatere lovce LD Novo mesto obtožil, »... da smo krvoloki in pijanci, da naša pot vodi skozi gozdo v gostilno...«. Dokaz je našel v dejstvu, da je 31. oktobra okoli štirih popoldan pred kavarno v Novem mestu stala lada Niva, na prtlačniku pa je ležal jelen. Glede na to, da sem bil v skupini lovcev, ki je v kavarni (ne gostilni) popila le kavo in ni praznovala »jelen-dana«, moram zaradi bralcev, in ne zaradi gospoda Andreja Dvoršaka, navesti resnična dejstva.

Vračali smo se s skupnega lova. Po krstu, ki smo ga opravili na kraju uplenitve in zadnjega pogona, smo jelena peljali na tehtanje. Med potjo smo se ustavili v kavarni, in ne v gostilni. Postanek je trajal deset minut. Popili smo le kavo. Na prtlačniku, in ne na strehi, lade Nive je bil položen jelen tako, da je imel glavo obrnjeno na eno stran in zadnji konec na drugo stran prtlačnika. Logično. Nič ni viselo ne na eno ne na drugo stran.

Ne vidim razloga, zakaj bi uplenjeno divjad skrivali oziroma prevažali skrivoma. Tisti dan smo uplenili jelena in to je dejstvo. Jelen je bil uplenjen lovsko pravično. Z njim se nismo razkazovali niti prevažali po mestu kot pijana lovska banda. To je vsa resnica, ki se je zgodila na dan 31. 10. 1992. Vse ostalo je le podtikanje in plod domišljije Andreja Dvoršaka.

Pisanje gospoda Andreja Dvoršaka zato v celoti zavračam kot primer nekorektnega pisanja in neumestnega moraliziranja, ki škoduje lovstvu in v konkretnem primeru tudi LD Novo mesto in članom, ki smo bili ozmerjani za krvoloke in pijance.

Stara resnica je, da je kovačeva kobila največkrat bosa, zato naj gospod Andrej Dvoršak pometa najprej pred svojim pragom in moralizira v krajih, kjer je član, in se šele potem s svojim pisanjem spravlja na druge in deli nauke kot Miklavž bombone.

Bojan Fink, Novo mesto

višje sta moja dva sodelavca v pogovorih z vaščani naredila veliko reklamo za moje in svoje lovske sposobnosti. Med ljudmi sta razširila glas, da prihaja »veliki lovec« in da tudi onadva nista dosti slabša. Vaščani bodo že videli: ena, dva, tri in šakalov ne bo več v vas. Končno se bodo tudi vaščani Lovišta lahko oddahnili od šakalske nadloge.

Lovišče je idilična ribiška vasica, ki leži na samem koncu polotoka Pelješca, globoko v Jadranskem morju. Obkroža jo gosta makija, ki je idealno skrivališče za šakale. Na polotoku živijo še mufloni in divji prašiči, ki naredijo veliko škodo v kmetijstvu.

Takoj po mojem prihodu v Lovišče in namestitvi v počitniškem domu smo vsi skupaj odšli na ogled vaške okolice. Ko smo se vrnili, sem opazil, da smo vaška senzacija. Povsod v vasi, kamor smo prišli, so se domačini obračali za nami in šepetali med sabo: »Eto, vidiš, to su ovi Slovenci, lovci, koji će napraviti red među čagljevima (šakalima).« V gostilni, kamor smo šli na večerjo, smo bili dobrodošli in vsi so nas želeli pogostiti.

Po dobri večerji in še boljšem vinu smo se bojevito razpoloženi odpravili na lov. Da bo bralec dobil jasno predstavo o lovu in lovcih, moramo našo lovsko družino opisati nekoliko bolj natančno.

Med nami tremi sem bil »zapri-seženi« lovec samo jaz. Matej je imel očeta, ki je bil svoje čase lovec, zato je od blizu videl lovsko puško. Bil je strašno zagnan za lov, posebno na šakale. Upam, da se bo po tem lovu vpisal v katero od lovskih družin. Robi tudi ni bil lovec, vendar je še iz prejšnjega poklica poznal orožje in znal dobro streljati.

Od orožja smo imeli eno kombinirano puško, ta je bila moja, in Robi je imel »flobert mag-num«. Matej pa je bil oborožen z debelo palico, češ za šakale bo kar pravšnja. »No, o tvoji palici ne dvomim, da je učinkovita, če te bo le šakal počakal,« sem smeje dejal Mateju. »Bolj dvomim o učinkovitosti floberta,« sem pokaral Robija. »Vendar, korajža velja in poskusiti ni greh,« smo dejali in počasi odšli do roba makije ob obvozni cesti, kjer naj bi srečali šakale. Medtem se je znočilo »koncert« šakalov se je začel. Vse okoli nas je kar grmelo čel. Vse okoli nas je kar grmelo čel od njihovega tuljenja, videli pa nismo nobenega, saj jih je gosta makija dobro skrivala.

Po krajšem posvetu smo se postavili na dva različna konca

obvozne poti. Jaz sem šel na nasip in manjši most, kjer so imeli šakali prehod v vas, Matej in Robi pa na drugi konec poti, kjer so šakali odhajali proti morski obali. Domačini so nam povedali, da šakali radi prečkajo to cesto, ko gredo ponoči v vas ali pa na obalo loviti ribe. Vendar tisti večer kljub luni in dobri vidljivosti nismo videli nobenega šakala, čeprav so v presledkih tulili za našim hrbtom.

Po nekajurnem čakanju smo ugotovili, da lov na šakale ne bo tako enostaven, kot smo si predstavljali.

»Mogoče smo se slabo postavili,« smo glasno razmišljali, ko smo počasi odhajali proti domu. »Jutri moramo zasesti tudi vaško smetišče, kamor šakali radi zahajajo,« sem predlagal vrlima lovcema, ki sta se z mojim predlogom strinjala. Ko smo prispeli do doma in si voščili lahko noč, sem se odpravil v svojo sobo na zasluženi nočni počitek. Mateju pa lovska žilica ni dala miru. Pregovoril je Robija, da se še malo peljeta z avtom po poti, ki gre okoli vasi, in mogoče le srečata kakšnega šakala.

Tako sta se prav po tistem odpravila z avtom na obhod. Po krajši počasni vožnji je prav blizu morske obale nekaj šakalov res skočilo čez cesto. Eden celo pod avto, tako da sta ga rahlo oplazila. Robi se je takoj

znašel. Okno avtomobila je imel odprto in puško pripravljeno na strel. Takoj je pomeril na zmedenega šakala, sprožil in šakal se je začel obračati po cesti ter končno obležal ob cestnem jarku.

Ko sta mi zjutraj pokazala mrtvega šakala, sprva nisem verjel, da sta ga res ustrelila. »No ja, malo sem ga tudi jaz zadel z avtom,« je priznal Matej, »potem pa ga je Robi ustrelil,« je končal jutranje poročilo o nočnem lovu Matej. Ko sem šakala pregledal, sem ugotovil, da je bil res nekoliko obtolčen, vendar tudi s puško pravilno zadet za plečko, tako da je bil strel kljub majhnemu kalibru puške smrten.

»Vesta kaj, fanta,« sem jima dejal, »nocoj sta imela resnično 'krompir', kljub nespornim strelskim sposobnostim Robija. Zato vama predlagam, da si danes sposodita pri našem znanцу, domačinu, lovsko šibrenico. Čeprav je nekoliko stara, bo še vedno boljša od floberta.« »Dobra ideja!« je Matej takoj zagrabil za moj predlog. Tako je Robi ostal brez prave lovske puške, kljub dobrim strelskim sposobnostim.

Matej je vaščanom takoj poročal o uspešnem nočnem lovu, češ to je šele začetek, nocoj bo šlo pa zares, ko imamo še eno puško. Medtem je prepri-

čal našega znanca, da mu je posodil lovsko dvocevko.

Zvečer smo se »dobro oboroženi« odpravili na lov. Jaz sem zasedel prostor, od koder sem imel dober razgled na smetišče, Robi in Matej pa sta rekla, da sta se navadila na lov iz avtomobila in da bosta ostala kar v avtu in se počasi vozila po cesti. Zagotovo bosta srečala kakšnega šakala in tedaj se ve: pif, pa! in šakal je naš. Nisem sedel še dobro uro na svojem prostoru ob smetišču, ko sta padla dva zaporedna strela iz puške. Po zamolklih streljih sem takoj vedel, da je streljal Matej iz sposojene lovske šibrovke. »No, mogoče pa je le ustrelil šakala!« sem potihem razmišljal. Medtem zaslišim iz smeri strelav glasno vpitje. Vpitje je postajalo vedno glasnejše in luči v vasi so se prižigale. »Nekaj se je moralo zgoditi,« sem sam pri sebi dejal in se takoj napotil do vasi.

Ko sem prispel do naselja, sem zagledal veliko gručo domačinov, ki so stali okoli našega avtomobila, divje mahali z rokami in vpili. Kaj se je pravzaprav zgodilo? Po kasnejšem pripovedovanju so se dogodki odvijali takole: Robi je počasi vozil avto, Matej je sedel poleg njega in s puško v roki pri odprtem oknu čakal, da se prikažejo šakali. Ko sta se tako vozila ob obali skozi vas, je Matej zagledal »šakala«, kako kakšnih deset metrov pred avtomobilom prečka cesto. Matej je takoj pomeril in dvakrat sprožil puško. Zadel ga je in »šakal« se je zavlekel v dvorišče, kjer je stanoval sorodnik našega prijatelja. Ko sta Matej in Robi prišla do dvorišča, kamor se je zavlekel »šakal«, sta namesto šakala zagledala domačo psico, ki jo je Matej zamenjal za šakala. S šibrami jo je zadel v zadnjo plat. Psica je sicer ostala živa, vendar je od bolečin glasno cvilila.

Kaj vse smo morali poslušati na račun naših lovske sposobnosti, bolje, da ne napišem.

K sreči je bila puška last našega znanca, lastnika psice. Ker je bila puška neprijavljena, ni bilo priporočljivo preveč govoriti o streljanju na psa. Po drugi strani smo se z vaščani spoprijateljili, saj smo jim veliko pomagali. Nazadnje smo bili Slovenci, ki so jih vaščani takrat zelo cenili. Neprijetni dogodek se je končal v gostilni, kjer so se vse zamere prijateljsko poravnale. Matej pa je dobil naziv »dohtar za šakale«, ker mu je uspelo šakala spreminiti v psa.

Luperkus

20 let po naselitvi...

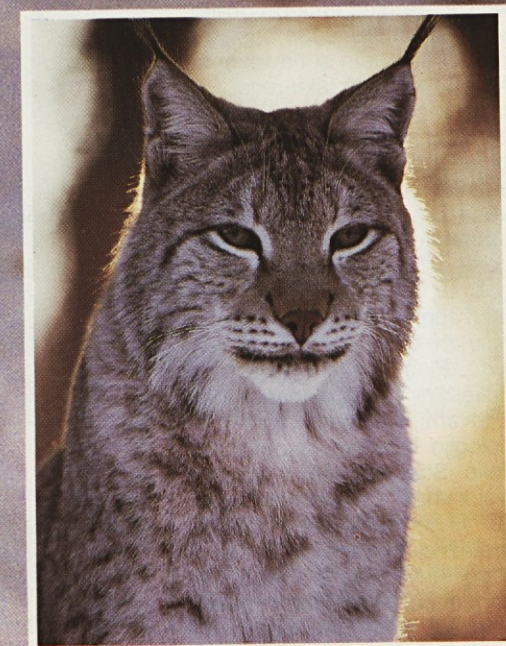
RIS ZOPET STALNA VELIKA ZVER NAŠIH GOZDOV

Januarja 1973 so delavci GL Medved-Kočevje v prilagojevalno oboro Trnovec v Kočevskem Rogu zaprli 3 pare risov, odlovljenih na Slovaškem. V prosto naravo so jih izpustili že marca istega leta. Po dvajsetih letih strokovnjaki ugotavljajo, da je bila slovenska akcija ponovne vrnitve risa v naša lovišča doslej zdaleč najuspešnejša od vseh evropskih.

Velika zver, kakršna je ris, v naših gozdnih ekosistemih posebno pozimi močneje posega med srnjad kakor njegov prehranski, a številčno šibkejši tekmeec volk; slednji pleni pretežno jelenjad. Pri risu v Sloveniji kar 75% zaužitega plena odpade na srnjad.

Če vsaj približno verjamemo ocenam številčnosti, v naši državi danes živi okrog 140 risov. Letno jih je dovoljeno odstreliti le osem (po odločbi).

Foto: KODIA – JACANA

Že od rane mladosti sem imel pri hiši kuščarje, kače, polhe, veverice; da o srakah, vranah, golobih, papagajih niti ne govorim. Razumljivo, da sem pozneje postal lovec. Odkar sem gledal filme o Afriki in afriških živalih, si ničesar na svetu nisem bolj želel kot to, da bi prišel v Afriko. In želja se mi je izpolnila. Službeno sem bil v Tanzaniji, v Dar es Salaamu štirinajst mesecev...

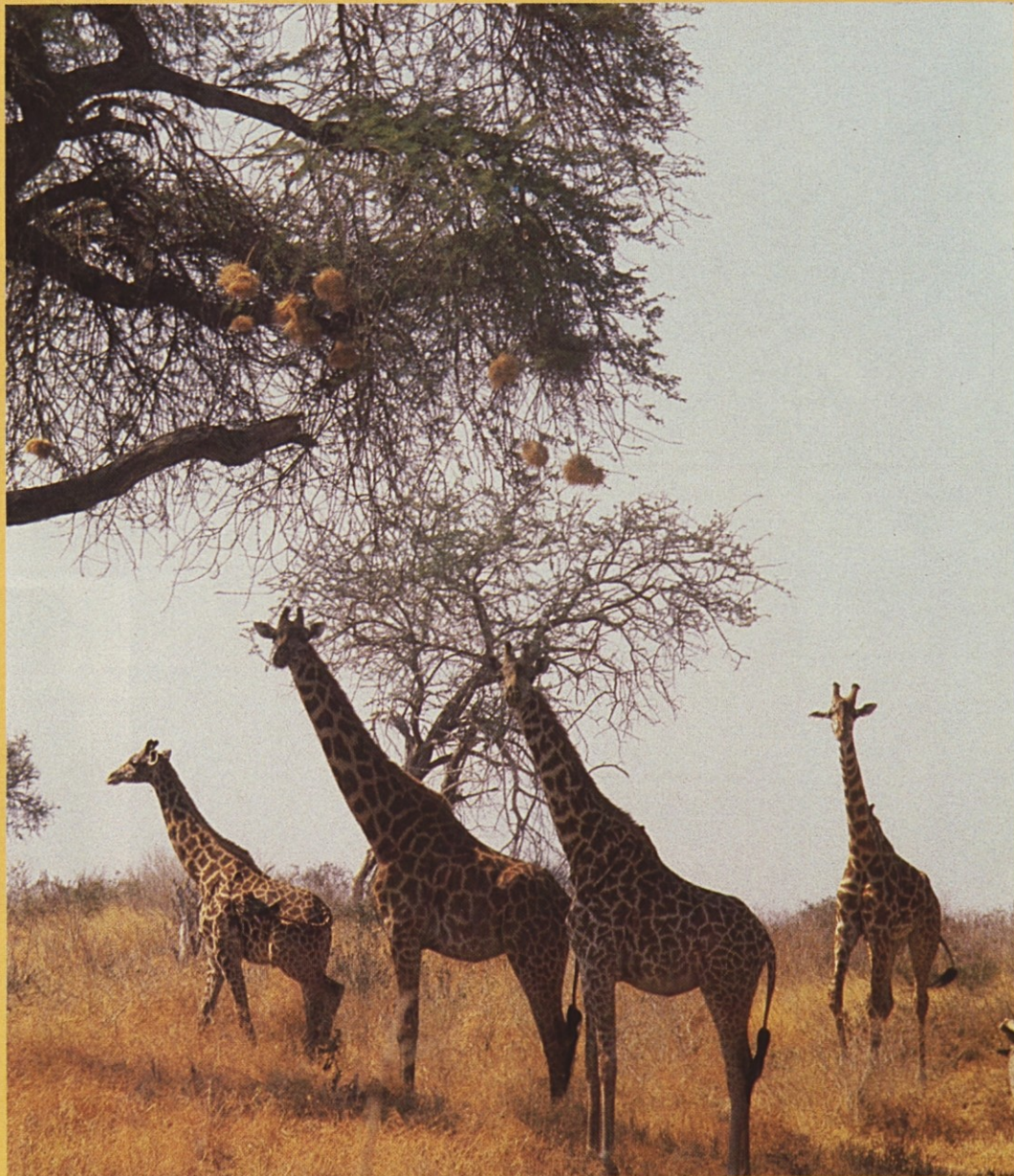
...mi je v prijetni mehki pleščini pripovedoval Ivo Slavič. Sedela sva v njegovi lovski sobi pod številnimi lovskimi trofejami, lesenimi kipci Masajcev in stiliziranimi skulpturami iz trdega črnega afriškega lesa, ki so predstavljali kdo ve kaj iz bogatega zgodovinskega spomina črne Afrike. Ko je opazil, da gledam lepo oblikovane skulpture, se je nasmehnil... Tega sem si navlekel na kile, če to lahko tako rečeš. Za prevoz sem plačal več, kot pa sem dal zanje, pa mi ni žal. Če bi videl tisto primitivno orodje, s katerim to izdelujejo, ne bi verjel, da je možno tem skulpturam dati toliko miline in lepote... Dobil sem stanovanje, dali so mi avto, house boya (služabnika), ki je skrbel za hišo, mi kuhal, pospravljaj, pral avto. Plačeval sem ga sam in bolje, kot so bili plačani varilci v tovarni, kjer sem uvajal tehnologijo izdelave tovornih prikolic. Stanoval sem v zasebni hiši z vrtom v posebnem naselju, ki je namenjeno tujcem, pretežno belcem. Hitro sem vzpostavil zveze s sosedi, ker so tudi oni iskali stika z menoj. Prinašal sem jim nekaj novega, njihovega, po čemer se stoži vsakomur, ki dalj časa živi v Afriki.

Pred vsako hišo je bil askari – stražar, domačin.

Moji hišni služabniki

Skupaj s hišo so mi dodelili house boya, našel sem ga že v stanovanju, Rafiki mu je bilo ime, kar po njihovem pomeni prijatelj. Bil je mlad, močan črnc; znal je angleško.

Že prvi dan, ko sem prišel domov, me je čakalo presenečenje: nad okni, po steni, s stropa so na vrvcih visele vsemogoče pločevinke: od piva, schwepsa, coca cole, pepsi cole, celo prazne konzerve, da je v vetru cingljalo, kot bi bil v cirkusu. Do noči mi je Rafiki to odstranjeval in čistil. Čez par dni, ko sem vstopil v stanovanje, sem mislil, da

sem v džungli. Dnevno sobo mi je okrasil z vejami, zelenjem, travo, v prostoru je mrgolelo mrčesa, ki se je naselil v to navlako. Tudi to mi je moral očistiti.

Nato mi je risal in pisal po stenah. Bil je nepopravljiv okraševalec, vendar ne po mojem okusu. Moral sem ga odsloviti. Najel sem si drugega služabnika, pravzaprav mi ga je prepustila soseda, žena uslužbenca na nigerijski ambasadi. Odhajala sta domov. Možak je bil starejši, kakih štirideset, petdeset let. Pri črncu nikoli ne veš, koliko je star. Bil sem zadovoljen z njim. Pri meni ni imel kakšnega posebnega dela, pri prejšnjih gospodarjih pa je garal. Dobro sva se razumela. Povsem pa se je spremenil, čim me je obiskala

žena. Kak teden dni je bila pri meni. S sosedo sta šli v mesto na potep. Ko se je vrnila, ni mogla v stanovanje. Vse je bilo zaklenjeno, boya pa nikjer. Ko pridem domov, vidim ženo pri sosedi, od koder mi kriči, da je vse zaklenjeno, boya pa ni.

»No, potem je hiša prazna,« pomislim, in je tudi bila. Izginile so vse moje in ženine obleke s kovčki vred, radio, televizor, posoda, z eno besedo – vse. Ostali so goli jogiji na posteljah. Česar ni mogel spraviti v kovčke, je povezal v rjuhe. Zunaj stražarji. Nobeden nič videl, nič slišal, o stvari nič vedel. Tega, kar sem imel, ni mogel odnesti, moral je biti z vozom ali avtom.

Vsi so mi segali v roko in izrekli »pole sana«. Strašno jim je bilo žal, so se mi pa režali

v obraz. Belca, ki dalj časa biva v Afriki, domačini enkrat »spucajo«, pri čemer jih niti najmanj ne peče vest. O tem so me posvarili, vendar v svoji naivnosti od svojega boya, s katerim sem se dobro razumel, tega nisem pričakoval.

Pozneje so mi črnci govorili, da so prepričani, da če belcu ukradeš in odneseš vse, ima še vedno dovolj. Policija je krivca iskala, našla pa nikoli. Smeje so mi prišli povedat, da boya ni, da je vsa družina odpotovala na sever v Tango. Za njih je bil problem rešen.

Najel sem si tretjega boya. Žena mu je enkrat po zajtrku ponudila cigareto. Po kosilu je že sam segel po zavojčku in kadil njene cigarete. Z nama ni jedel pri mizi. Vse, kar je od obroka ostalo, je bilo njegovo.

Zvitež je skuhal štiri litre riža, od katerega sva z ženo pojedla vsak za pest, napekel mesa za pet lačnih. Po kosilu si je obilne ostanke odnesel v senco na balkon in ure dolgo jedel, dokler ni vsega pospravil, nato pa rigal, kot bi imel osla na balkonu.

Moja žena Fanika me je začudeno gledala in spraševala, kaj mu je.

»Nič mu ni,« pravim. »Riga. Dokazati hoče zadovoljstvo; to, da je dobro, kar je pojedel.«

Hočem na lov

Hotel sem čimprej v divjino na lov. Med mojimi novimi znanci pa ni bilo nikogar, ki bi imel enake želje. Ob vsaki priliki, ko smo se srečali, sem napeljeval razgovor na divjad in jih navduševal za lov – brez uspeha! Okrog naše ambasade se je klatil neki Anglež, rekli so mu »Ludi Frenk«. Z velikim oguljenim klobukom, sprano tropsko srajco in v kratkih hlačah je hodil okrog, vedno z revolverjem za pasom. Črnice je imel na kratko, tudi pretepel je kate-rega, če stvari niso šle tako, kot je hotel. So ga pa ubogali, se ga bali in bili do njega spoštljivi.

Govoril je angleško, nemško, špansko, italijansko, svahili in druga afriška narečja. Nekoč me je presenetil s slovenščino, da sem ga samo gledal. Rekel je, da mu je bila mati Slovenka, oče angleški oficir, da so imeli v Keniji pivovarno, ki so jo nacionalizirali in mu dali tri tisoč dolarjev mesečne rente. Govoril je, da ima v Španiji posestvo in v Braziliji velik ranč. Kaj je bilo res in kaj ne, nismo nikoli ugotovili.

Bil je povsod, poznal vse, vedel vse in priskrbel vse. Tudi na lov se je razumel. Denarja je bil poln.

Z njim sem sklenil zaveznitvo. Bil mi je v veliko pomoč, da sva za lov navdušila še ostale. Počasni so »prijemali«. Posebno svetnik naše ambasade, Marjan B., je bil od srečanja do srečanja vedno bolj vroč. Navduševati se je začel tudi naš direktor tovarne Papež. Pridružil se nam je sirski ambasador. Kmalu nas je bila družina pisanih tipov z vseh vetrov in različnih osnovnih interesov.

»Ludi Frenk« si je kmalu pri-skrbel puško kalibra .30-06. Na ambasadi so imeli kratko ameriško šibrenico, kjer »pump-paš« naboje v ležišče. Marjan je rekel, da za obrambo. Naš direktor si je naročil risanico iz Borovelj in jo hitro dobil.

Imel sem »stay permit« – začasno državljanstvo Tanzanije, razumljivo tudi »labor permit«, kar mi je omogočalo, da

sem dobil letno licenco za lov po njihovih zakonih. Stalo me je tisoč petsto tanzanijskih šilingov, kar je deset ameriških dolarjev. Lahko sem streljal vso divjad, razen tiste, ki je mednarodno zaščitena: nosorog, leopard, žirafa, marabu – cel spisek jih je. Za odstrel slona moraš imeti posebno dovoljenje. Leva lahko streljaš. Vendar se mi je kaj kmalu postavilo vprašanje, zakaj naj bi jih streljal. Divjadi, od katere bi si želel vzeti kožo, npr. zebre, leva, nisem streljal, ker enostavno nisem našel delavnice, kjer bi mi kožo ustrojili ali tako pripravili, da bi jo lahko prine-

Trofeje

V začetku sem sam odiral divjad in pripravljaj trofeje, house boy pa me je gledal. Naučil sem ga, kako se to dela, on pa je učil askarije. Pokazal sem jim: »To nogo meni, kosti ven, ostalo lahko odnesete.« Ko so vedeli, da sem šel na lov, so me čakali, če je bilo treba, tudi do polnoči – vemo zakaj.

Ustrelil sem svinjo bradavičarko, ki je na svojih kratkih nogah, s povešenim vampom, nenavadno široko, veliko glavo, navzgor zakrivljenimi čekani in dolgim čopastim repom, ki ga nese kot zastavo,

sel v Evropo. Ustrojene kože dobiš na trgu, kupiš jih. Mnogi so jih kupili, kar pa zame ni imelo vrednosti.

V začetku sem se usmeril na divjad, da sem si priskrbel sveže meso: Tomsonovo in Grantovo gazelo, divje svinje. Pozneje pa sem streljal zaradi lepih trofej.

Moji novopečeni lovski kolegi so si hitro nabavili puške, plačali tisto nizko pristojbino, nato pa streljali vse, na dovoljen in nedovoljen način, tudi iz avta, s katerim smo se vozili po lovišču. Posebno znan po tem je bil sirski ambasador, ki je streljal tudi v čredo. Stvari so se mi upirale, da mi je bilo občasno žal, ker sem jih povedel na to pot. Pripravil sem jim cel tečaj o lovski etiki, o čemer niso nikoli slišali. Komaj sem jim vtepel v glave, da ne streljamo zato, da streljamo, da obstaja lovška pravičnost. Če streljamo, moramo biti prepričani, da bo divjad padla, moramo jo ukaniti, si jo priboriti. Težko so jim šle te stvari v glave.

prav smešna žival. Navadno se boji in zbeži, ko pa ima mladiče in jo presenetiš, te tudi napade in zna biti neprijetna. Imela je ogromna čekana, kot dva rogla sta izgledala.

Pripeljali smo se s plenom v vas črncev. Domačini so nas obstopili, vpili, kričali, na koncu pa se le eden opogumi in v polomljeni angleščini prosi, naj jim nekaj damo od živali, da bodo zadovoljni, če jim damo vsaj glavo. Ni jim šlo v račun, da sem jo ustrelil prav zaradi glave. Odrezali smo si dvoje pleč, ostalo smo jim pustili. Smejali so se, da smo vzeli tudi glavo.

House boyu sem naročil, da naj skuha glavo. Askariji so ga obstopili in glasno razpravljali, kaj je le v tej glavi, da si jo dam kuhati, ko imam v hladilniku polno drugega mesa. Začuden so me gledali, ko sem jim meso z glave prepustil, kosti pa vzel.

Ustrelil sem gnuja. To so živali, za katere ne veš, ali so podobne govedu, konju ali bivolju,

odvisno, s katere strani jih gledaš. So sivkaste barve, po telesu se jim zarisujejo temnejše proge, kot da se jim znoj cedi po trupu. Pod vratom imajo belkastorumen, na vratu in po hrbtu pa črno grivo, na glavi bivolje roge, mahajo pa s konjskim repom. Nekaj norega, živčnega je v njih: gledajo te, nenadoma pokimajo z glavo, se vzpnejo in v cikcaku oddirjajo.

V tovarni smo zavarili posebno koristno posodo, v kateri sem kuhal trofeje. Glava gnuja je bila velika kot kravja. Kljub temu, da je bila posoda široka, sta rogova štrlela čez rob. Na-

ročil sem boyu, da jo dopoldne skuha. Ko sem prišel popoldne domov, je še vedno kuril na vrtu, okrog njega askariji, ki so mu glasno pomagali. Kurili so tako divje, da sta rogova zgorela, zoglenela. Trofejo, ki je bila kapitalna, sem moral zavreči.

Na lov smo hodili v posebej za to določene rezervate, največ v rezervat Selous Game, ki nam je bil najbližji. To je največji rezervat na svetu, meri za poltretjo Slovenijo (54.000 km²). Občasno smo šli v rezervat Sadami Game ob Indijskem oceanu ali v Dakawo.

V Tanzaniji je še več podobnih rezervatov, ki smo jih po enkrat obiskali: Rungwa, Ugila River, Maswa itd.

Pogosto so rezervati, ki so določeni za lov, ob nacionalnih parkih, v katerih pa ni dovoljeno streljati. Nacionalnih parkov je sedem ali osem, kar pa ni nekaj hektarjev, ampak gre za ogromna območja. Znani Serengeti npr. meri za tričetr

Slovenije (14.500 km²). Na severu so še Manyara, Ngorongoro, Arusha, Kilimanjaro z najvišjim vrhom Kilimanjaro (5.895 m), zapadno pa Katavi, Ruaha, nam najbližji je bil Mikumi. Vsak meri več tisoč km². Tanzanija je velika za štiri Jugoslavije (945.000 km²). Ima okrog 26 milijonov prebivalcev in kakih 120 etničnih skupin. Uradna jezika sta angleški in svahili. Dve tretjini ljudi živita na severu države, večina na podeželju. Le petnajst odstotkov jih živi v mestu. Je ena najrevnejših držav. Obdelanih imajo pet odstotkov površin. Ostalo je divjina, kjer se podi na milijone divjih živali. Samo v rezervatu Selous G. ocenjujejo, da se klati 50.000 slonov. Vročina je neznosna, povprečno 29 °C, padavin pa je relativno veliko, 80 do 140 cm. S tem da ima Tanzanija največje rezerve sladke vode na svetu in dovolj primerne zemlje za obdelavo, ob pametni politiki in z malo več truda lakota ne bi smela biti vsakodnevna spramljevalka teh ljudi. Imajo enopartijski sistem, neko obliko socializma.

Levinja me preseneti

Po stepi nas je z landroverjem vozil domačin Juma. Bil je že več kot deset let šofer na naši ambasadi. Naučil se je srbohrvaško, ni pa mogel izgovoriti šumnikov. Vsakega je naslavljajal s »sefe«. Ko smo odkrili trop živali, kjer so bili navadno pomešani gazele, gnuji, zebre in antilope: kongoni, impale, včasih so bili vmes kobusi, smo se pod kakim drevesom ustavili in vsak se je napotil proti tisti skupini, iz katere je hotel upleniti kak primerek. Dogovorjeni smo bili, da gremo vsi tja, kjer se bo slišal strel. Ob neki priliki sem v tropu zagledal manjšo skupino obvodnih antilop, ki jim pravijo tudi kobusi. To so močne antilope, sivordečkaste barve. Od repa po stegnu navzdol se jim vleče belkasta črta. Imajo čudovita, naprej ukrivljena roga. Navadno se držijo rečnih obrob in močvirij, gredo pa tudi daleč v stepo. Nekatere so bolj temne, druge svetlejše, pa tudi rogova sta včasih drugače zavit. Izgleda, da jih je več vrst. So previdne živali in hitro te-

čejo. Počasi sem se jim bližal in gledal, da sem imel vsaj minimalno kritje za nizkim grmovjem. Šli smo v vrsti, nekaj sto metrov oddaljeni drug od drugega. Bil sem tako zagledan v močnega samca, pri tem pa sem iskal še kritje, da sem se oddaljil od ostalih bolj, kot bi bilo to zaželjeno. Nenadoma se je kakih štirideset do petdeset metrov pred mano dvignila iz trave levinja in se s pritegnjenimi uhli in čudno sploščeno glavo zazrla vame, nato pa kot blisk, da se je zakadilo za njo, stekla v gosto grmovje. Bilo je nekaj sekund, vendar dovolj, da se mi je dvignila vsaka kocina po hrbtu navzdol. Dve, tri sekunde sem kar otrpnil od strahu in presenečenja. Res je, da imaš puško, da znaš streljati, vendar je vprašanje, ali boš dovolj hitro ustrelil, pri tem pa zadel, če te napade. In napadla bi me prav gotovo, če bi imela mladiče. Časa je strahovito malo. Tega si nikoli nisem predstavljal, kako malo. Kar sapo sem lovil v vročem zraku, ki je trepetal nad stepo, in nekajkrat na suho požrl, da me je zapeklo

v grlu, nato pa se postrani, kot rakovica za naperjeno puško, umikal proti ostalim. Ves čas sem napeto opazoval grmovje, kamor je levinja izginila in se oziral proti mestu, kjer se je dvignila, če ni kje še njeno sorodstvo. Pod nogami mi je izpod grma kruleč planila svinja bradavičarka. Mislim sem, da je po meni. Kdor trdi, da se v tem trenutku napetosti ne bi ustrašil, ne ve, kaj govori, ali pa laže. Nisem strahopetec, vendar me ni sram priznati, da se tako še nikoli v življenju nisem ustrašil.

Srečanje s sloni

Bili smo v lovišču v Dakawi, severno od Morongora. Tu je bilo nekoč obsežno državno posestvo, ki ga je postavila Jugoslavija. Mehanizacijo in vse naprave so prepustili domačinom. Ti so njive nekaj časa obdelovali, stroje so polomili in posestvo opustili. Sedaj se je skrčilo na desetino prejšnjega. Ostale predele je ponovno zaraslo grmovje in trava, kjer se divjad veselo pase.

Domačini, ki preostale njive še obdelujejo, so se nas neizmerno razveselili v upanju, da jim bomo postrelili divjad, ki jim uničuje posevke. Nagovarjali so nas, da naj postrelimo slone, ki se zadržujejo v bližini in ponoči prihajajo na njive. Kar ostaja za njimi, je žalostno razdejanje. Morali smo jih razočarati, nobeden ni imel posebnega dovoljenja za odstrel slona. Mi smo šli na drugo divjad. Želel sem si odstreliti impalo, čudovito žival, ki je v plečih kak meter visoka, ima pa lepo lirasto zavita rogova. Ko jih preplašiš, se razbežijo tako, da z iztegnjenimi nogami lahkotno skačejo visoko v zrak druga čez drugo. Najeli smo domačina, da nas je vodil. V vsaki vasi, od koder smo šli na lov, smo vedno vzeli s seboj domačina, ker se lahko mimogrede izgubiš.

Neskončna ravnina, porasla z bodikavim grmičevjem in travo, vmes akacije, posamič ali v skupkih, s ploščatimi krošnjami, ki so si vse podobne, ne nudijo nobene oprijemljive točke, po kateri bi se ravnal. Ceste, zvoženega pasu med grmovjem, nenadoma zmanjka, usahne kot reka v puščavi. Vprašal črnca, kje je cesta. »Hamna bara, bara,« pravi. Ni ceste. »Kam pa zdaj?« »Modža ko modža.« Naravnost. Pa gremo naravnost, po travi, čez grmovje, med drevesi. Če zaideš v slonjo travo (ne vem, zakaj se tako imenuje, ker je nihče ne je, najmanj pa sloni; morda zaradi velikosti), sega čez landrover, se boš zgubil.

Edina rešitev ti je vodič, domačin, ki se, sam ne vem kako, nekako znajde in te pripelje iz labirinta stečin, ki jih uporablja divjad. Ustavili smo se ob gozdu in šli peš naprej. Hodili smo kako uro, ne da bi našli zeleno divjad, ko nenadoma zagledam na kakih sto metrov slona, enega, dva, tri, cel trop. Bilo jih je najmanj deset. Nekako mednje smo prišli. Niso se menili za nas. Tudi sam nisem čutil kakšnega posebnega strahu, ker smo se že večkrat srečali s sloni in smo se vedno brez prepira razšli. Se je pa stvar spremenila, ko se je domačin, ki nas je vodil, začel dreti. »Tembo! Hatari! Hatari!« Slon, nevarnost. Sloni so postali nemirni. Eden, glavni, je začel delati veter z uhliji, dvignil rilec, zatrobil in se nam bližal z razprtimi uhliji. To je ogromna žival, kar opaziš šele takrat, ko stojiš pred njo in jo gledaš od spodaj navzgor. Za njim so se začeli približevati še drugi. Postalo je vroče, čeprav je že preteklo z nas. Črncem se je drl, naj se stisnemo k drevesom in mirujemo. Čim nas niso več videli na planem, izgleda, da slon slabo vidi, so se pomirili in odhlačali.

V istem lovišču, kakih dvajset kilometrov od mesta, kjer smo se srečali s sloni, smo v gozdu ob pritoku reke Wami naleteli na celo grobišče razmetanih, pobeljenih slonjih kosti, ostanke morije divjih lovcev. Oklje so seveda odnesli. Hrb-

tenična vretenca so tako velika, da lahko na njih sedi kot na stolu. Lobanje na samokolnici ne bi mogel odpeljati. Impale tega dne nisem niti videl.

Marjan strelja svinjo

Peljali smo se po stepi. Juma je spretno vozil po grmovju, se izogibal termitnjakov in jam, ki so jih skopale svinje. Pred avto je skočila divja svinja bradavičarka. Marjan se je obrnil k meni, imel sem njegovo puško: »Sad daj puško meni, sad ja da pucam.« Juma je vozil za svinjo. Približal se ji je na deset metrov, svet valovit, avto skače, Marjan drži puško skozi okno, meri, nikakor ne pomeri. Juma se je približal svinji že na pet metrov, Marjan pa še vedno ne strelja, kar Juma zakriči: »Sefe, hoces da pucas ili da jo ja zgazim?« Mi v smeh, bradavičarka pa z dvignjenim repom v grmovje. Po vsakem lovu nas je Marija, žena svetnika, povabila na večerjo. Pri njej smo se človeško najedli, in kar je najvažnejše, na mizi je bil kruh. Tanzanija kruha v našem smislu nima ali ga ne pozna. Marija ga je sama pekla. Z moko so jo oskrbovali kapitani naših ladij, ko so bile zasidrane v pristanišču v Dar es Salaamu. Bili so naši stalni gostje, za njih smo opravljali manjše usluge, jih prevažali po mestu, ker avtomobilov niso imeli. Inženir Energoinvesta (nekaj so gradili

v mestu) je pogosto bentil: »Kakšna je to država, ki nima ne pekarnice in ne trafike?« Kruha ni, cigarete pa kupuješ na ulici od črnoborzijancev. Marjan je bil veseljak, dober človek, starejši, preveč rejen. Pravili so, da ga je dajal krvni pritisk. Hitro se je zasopel in v tisti vročini je hudo trpel. Rad pa je šel na lov. Ustrelil pa je redkokdaj kaj. Skoraj vedno je streljal iz avta, ker po vročini med grmovjem in po travi enostavno ni mogel hoditi. Pred ženo smo ga morali pri večerji hvaliti, kakšen velik lovec je, da je Marjan to in ono ustrelil, ker ga žena sicer ne bi pustila na lov. Bala se je zanj, da ga ne bi kap. Mi pa smo itak vedeli, kdo je kdo. Marija je odšla v kuhinjo po nove dobrote. Mi lačni, pri mizi sklonjeni nad okusno jed, polnih ust, eden pa sredi tišine zamomlja: »Sefe, hoces da pucas ili da jo ja zgazim?« Marjan skoči od mize, se v strahu ozre in pobesni: »P. materino, pa ko je to reka?« Mi vsi resni, ko se žena vrne, hvalimo Marjana, kako nas uspešno zalaga s svežim mesom. Ob neki priliki me je vprašal: »Ivo, pa kako možeš ti to da središ: mušico pa nišan pa ono tamo pa to je nemoguče?« Pozneje sem ugotovil, da slabo vidi.

Lojze Števanec
(Se nadaljuje)

Priprava novega orožja – glajenje cevi

Če ste namenjeni kupiti puško ali če že imate zelo precizno orožje, sledite napotkom, ki jih upoštevajo najboljši strelci na svetu! Predvsem moramo vedeti, da je vsako čiščenje orožja lažje, če je cev gladka – ološčena. V svetu je nekaj eminentnih proizvajalcev cevi, ki svoje cevi na koncu še ološčijo. Take cevi so bolj natančne in se jih seveda tudi lažje čisti. Poglejmo si, kako začnemo z uporabo puške, ki je nova, ne glede na kakovost cevi:

1. Najprej očistimo cev z mnogimi čistimi krpicami in dobrim čistilnim oljem. Ko mislimo, da je cev tako čista, da ne bi mogla biti bolj, jo očistimo še enkrat!
2. Čisto krpico natremo z lahkim strojnim oljem (za šivalne stroje), vendar ne preveč, da nam ne bi naoljilo še ležišča naboja. Šibko potisnemo skozi cev, tu snamemo naoljeno krpico, šibko pa nato izvlečemo.
3. Vstavimo naboj in ga izstrelimo (samo 1 naboj!).
4. Skozi cev, ki je še vedno topla, potisnemo nato dobro namočeno krpico, prepojeno s čistilnim oljem. Krpico na koncu snamemo in postopek ponovimo.
5. Vzamemo ščetkico iz medenine, jo namočimo v čistilno olje in potiskamo skozi cev najmanj 10-krat, tako da na koncu cevi ščetkico odvijemo. Če pa se nam ščetkice ne ljubi odvijati, jo potiskamo vedno le do konca ustja cevi (ne prek njega) in se nato vračamo nazaj!
6. Ko to končamo, pomočimo čiste krpice v isto olje in jih potiskamo skozi cev toliko časa, da na njih ne opazimo

nobnih smodniških ostankov (črnine).

7. Ko so namočene krpice čiste, cev očistimo s 3 do 4 suhimi krpicami.

8. Vzamemo čisto krpico in jo namočimo v čistilno olje za odstranjevanje bakra (copper solvent). Porinemo jo skozi cev in počakamo 5 minut, da tekočina učinkuje. Tekočina bo »raztopila« baker, ki se nahaja v porah notranjosti cevi.

9. Skozi cev porinemo čisto krpico, ki bo na koncu modrikaste barve, kar je pravilna posledica kemične reakcije med bakrom in amoniakom. Zelo pomembno je, da cev čistimo toliko časa, da na koncu izvlečemo popolnoma čisto krpico. Seveda to delamo tako, da po vsaki drugi ali tretji modri krpici cev ponovno »namočimo« z oljem za odstranjevanje bakra ter počakamo 5 minut. Ko je ves baker odstranjen iz cevi, cev očistimo s 3–4 čistimi krpicami.

10. Ponovimo mazanje cevi s krpico, ki je lahko (vendar res malo) namočena v strojno olje (za šivalne stroje – ali kakšno drugo lahko olje).

11. Izstrelimo 1 naboj!

12. Ponovimo čiščenje od 4. do 9. točke!

13. Izstrelimo 1 naboj! To, kar delamo, je glajenje cevi, odstranjevanje por in drugih izbočin, ki so ostale pri izdelavi cevi.

14. Za tri strele smo porabili skoraj uro čiščenja. Vendar je to nujno potrebno, če želimo orožje dobro pripraviti za nadaljnjo uporabo. Sedaj zopet ponovimo čiščenje od točke 4 do 9 ter izstrelimo 3 naboje!

15. Ponovimo čiščenje od 4 do 9, izstrelimo naslednje 3 naboje!

To ponavljamo toliko časa, dokler krpice, s katerimi čistimo in so namočene v odstranjevallec bakra, ne postanejo čiste – brez modrih sledov.

Ko sledovi izginejo, smo cev zgladili oziroma ološčili. Od sedaj dalje bodo naši strelci bolj natančni in za čiščenje bomo porabili manj časa.

Tudi naše stare puške lahko izgledajo na enak način. Ne obupajmo, če bo postopek odstranjevanja bakrenih ostankov malo daljši. Ko jih odstranimo popolnoma (po prvem strelu), bo naprej vse lažje!

Upam, da vam bo puška po takem »vpeljevanju« bolje služila, predvsem pa jo bo lažje čistiti.

Boro Ličina

V članku je omenjenih nekaj novih izrazov, ki bi jih rad razložil:

lahko olje = olje, ki se uporablja v precizni mehaniki.

solvent = čistilno olje, ki praviloma ne vsebuje amoniaka, vendar odstranjuje ostanke smodnika in plastike.

copper solvent = čistilno olje, ki vsebuje amoniak in je narejeno namensko za čiščenje in odstranjevanje le-tega.

spreji za konzerviranje = največkrat se uporabljajo po lovu (po streljanju) in po čiščenju orožja, da ga obvarujemo pred rjavjenjem. Imamo več vrst sprejev, vendar le nekaj dobrih (Dewett 77, Ballistol, Cito...).

krpice = uporabljamo le bombažne krpice ali vato!

LOVSKA ORGANIZACIJA

Lovska zveza Slovenije jih je odlikovala

Skupščina, izvršilni odbor in komisija za odlikovanja pri LZS so na predlog lovskih družin in zvez lovskih družin na svojih sejah od 11. 11. 1991 do 27. 1. 1992 v skladu s pravilnikom o podeljevanju lovskih odlikovanj (sprejet na skupščini LZS, 25. 6. 1988, objavljen v Lovcu 12/90 – str. 343) odlikovali z redom za lovske zasluge I., II. in

III. stopnje in z znakom za lovske zasluge naslednje lovce z območji naslednjih ZLD:

Red I. stopnje

LZS: Edvard Mahlknicht, dr. Luis Durnwalder, Ivan Tuškan, Josip Brezni, Ivan Pavlek.

Red II. stopnje

ZLD Ptuj: Feliks Purg; **ZLD Maribor:** Franc Oman; **ZLD Novo mesto:** Ignac Strmole, Rudolf Žibert; **DSLJF-JK »Doberdob«:** Jurij Umari; **ZLD Idrija:** Anton Obid;

ZLD Posavje: Tone Račić, Herman Gričar, Dušan Deisinger, Alojz Jordan; **ZLD Ljubljana:** Franc Pipan, Milan Logar, Silvo Hribar, Oskar Grzinčič, lovski pevski zbor Medvode.

Red III. stopnje

SK ZLD Celje: Jože Hribernik, Franc Klinar, Jože Brezovnik, Jože Šimenc, Alojz Šimenc, Jože Poznič, Vili Marolt; **ZLD Posavje:** Marko Fuks, Stanko Černelič, Franc Boznik, Ivan Šepec, LD Kapela, Milan Golob, Vlado Smodej,

Mavric Jurkošek, Franc Zalokar, Martin Kežman, Ludvik Jurman; **ZLD Zasavje:** Slavko Jereb, Rafael Lindič, Bojan Železnik; **ZLD Ptuj:** Stanko Ivančič, Alojz Letonja; **ZLD Gorenjske:** Pavel Drakšler, Matija Jereb; **ZLD Idrija:** Franc Lapanje, Slavko Rupnik; **ZLD Maribor:** Miran Vojnhandl; **ZLD Prekija:** Leon Korošec, Karel Kozar; **ZLD Ljubljana:** Štefan Humar, Jože Poljanec, Stane Zrimšek, Metod Jurčič, Janez Fröhlich, Zdravko Jakomin, Miro Mlakar, Aleksander Doplihar, Marjan Rak,

Božo Janežič, Janez Klemenc, Stane Uršič, Drago Bitenc, Anton Peršin, Franc Groznik, Jože Habjan, Tomaž Vindišar; **ZLD Notranjske**: Jakob Godejša, Anton Kandare; **ZLD Notranjskega LGO**: Franc Kidrič, Maks Klemenc, Zmago Žele, Franc Rautar, Aleksander Dekleva, Janko Milharčič; **ZLD Kočevje**: Janez Ambrožič; **ZLD Novo mesto**: Jože Mihalič, Stane Gabrijel, Franc Rozman, Franc Brajer, Marjan Gašperin, Alojz Avbar, Marjan Pleskovič, Leopold Suhorepec, Zmago Špacapan, Andrej Peric, Drago Hadl, Franc Mrvar, Stane Lenič, Stane Jarm; **DSLJF-JK** – »Doberdob«: Ciril Juren, Severin Zotti, Stanko Budin; **ZLD Bela Krajina**: Jurij Muhič, Viktor Horvat.

Znak za lovske zasluge

ZLD Maribor: Stane Petar, Alojz Valk, Franc Fažmon, Janez Holer, Franc Oman, Ivan Finkšt, Alojz Kožuhar; **ZLD Zasavje**: Marjan Zagorc, Rajko Groznik; **ZLD Gorenjske**: Slavko Rozman, Marjan Perko, Viktor Potočnik, Rudi Habjan, Toni Habjan, Urban Bernik; **ZLD Notranjske Cerknice**: Ivan Lunka; **ZLD Prekija**: Mirko Horvat, Dušan Jost, Anica Korošec, Jakob Stajko, Zdravko Stolnik, Franjo Strah, Jakob Zorko, Frac Žlaber; **ZLD Bela Krajina**: Marko Barič, Jože Madronič, Mirko Šneler, Josip Troha, Franc Žalec, Ivan Žalec; **ZLD Novo mesto**: Leopold Rojk, Anton Mihelčič, Miran Kuljaj, Jakob Vovko, Jože Bregar, Jože Kranjc, Miha Gregorčič, Matevž Franko, Jože Luzar, Jože Pavlič, Jože Rajar, Božidar Primc, Marjan Remic, Anton Kranc, Anton Ostanek, Aleksander Mole, Janez Gotlib, Janez Ponikvar, Alojz Staniša, Franc Čečelič, Jože Počrvina, Franc Pečnik, Anton Vovk, Izidor Vovk, Slavko Setničar, Vojko Koncilja, Dušan Iskra, Stane Banko, Jože Andrejčič, Janez Prah, Jože Vovk, Ciril Fabjan, Jože Henigman, Jože Klobučar, Stane Muhič, Božo Mesojedec, Julij Mikec, Anton Kastelic, Rudolf Praznik, Anton Zupančič; **ZLD Ptuj**: Ivan Fišer, Franc Štumberger, Anton Kace, Viktor Zorec, Anton Kardinar, Anton Furjan, Franc Mlakar; **ZLD Idrija**: Lado Bončina, Silvo Sorc; **ZLD Kočevje**: Jože Klun, Anton Peterlin; **SK ZLD Celje**: Franjo Pajk, Jože Remic, Peter Deleja, Božo Štiglic, Viktor Kolenc, Alojz Šimenc, Jože Tlaker; **ZLD Notranjskega LGO**: Ivan Vidmar, Marjan Horvat, Anton Škrj, Miro Gombač, Franc Tomšič, Marjan Januš, Branko Povlovič; **ZLD Ljubljana**: Jože Močnik, Anton Sankovič, Andrej Štifter, Marjo Petrič, Boris Kolenc, Franc Kapla ml., Janez Stele, Andrej Rudolf, Rafko Bizant, Miloš Gabrijel, Rajko Knific, Ludvik Kološa, Lovro Korošec, Ciril Okršlar, Marjan Pirc, Anton Povalej, Janez Sušnik, Karel Štalc, Janez Bokša, Anton Intihar, Franc Kerin, Jože Jurečič, Alojz Možina, Marjan Zupančič, Davorin Marinč, Miha Robič, Stane Zelnik, Anton Dermastja, Janez Dolinšek, Anton Podjed, Janez Šimenc, Vido Vrhovnik, Stané Bačar, Ada Bitenc, Ivan Likovič, Jurij Pfundner, Franjo Rebernik, Vida Šuštaršič, Miro Gradišek, Franc Spruk, Franc Bantič, Janez Preklet, Brane Zajc,

Franc Vrhovec, Dragan Pavlovič, Andrej Jančar, Ciril Jeriha, Franc Kogovšek, Franc Košak, Janez Kahne, Geza Dervarič; **ZLD Posavje**: Avgust Unetič, Bojan Geč, Jože Zorčič, Slavko Hotko, Ivan Lahovič, Milan Tkavčič, Slavko Urek, Stanko Francekovič, Tone Smrdej, Ivan Vogrinc, Jože Stergar, Jože Volčajnk, Andrej Urek, Jože Šepec, Emil Vehovar, Franc Škoda, Leopold Weber, Franc Krajncič, Janez Krivec, Dušan Rebernik, Niko Jergelj, Jože Hrastnik, Zdravko Petan, Franc Štritof, Ivan Strgar, Jože Sodič, Marjan Preskar, Jože Arh, Janez Dejak, Jože Zidarič, Janez Videnič, Duško Škoflek, Jože Zorko; **DSLJF-JK** – »Doberdob«: Janko Simoneta.

Iz pisarne LZS – A. H.

Dom ob obletnici

Za lovci lovske družine Apače je 40 let uspešnega dela. Družino je 20. junija 1946 ustanovila peščica takratnih lovcev. Ker je bilo članov vsako leto manj (posledica preselejevanja prebivalstva), so se leta 1950 združili v Radgonsko lovsko družino – kot podsektor Apače. V tem času je lovstvo začelo pešati. Pojavilo se je veliko krivolova

in nediscipline, slaba udeležba na sestankih zaradi oddaljenosti od sedeža LD in s tem slaba informiranost; skratka, veliko nazadovanje lovstva. Takratna LD Gornja Radgona je obsegala okrog 10.000 ha lovne površine. Lovci apaaškega sektorja so se 18. 10. 1952 zbrali na izrednem sestanku in sprejeli sklep o odcepitvi od radgonske in o ustanovitvi apaaške lovske družine. Od takrat je minilo 40 let, meje LD pa še vedno držijo.

V letih 1960–1970 se je LD Apače ukvarjala tudi z inozemskim lovništvom na malo divjad. Ker je bilo povpraševanje večje od ponudbe, se je LD odločila za izgradnjo lastne fazanerije – voljere, ki je bila leta 1965 dokončno zgrajena in je delovala vse do leta 1969.

LD Apače gospodari s 5.200 ha bruto lovne površine, od tega je okrog 4.400 ha neto lovne površine. Trenutno šteje LD 71 članov. Prevladuje v glavnem srnjad, vendar ne smemo zanemariti tudi male divjadi, fazana in zajca, katerih stalez se iz leta v leto vidno izboljšuje. Zadnja leta je opaziti tudi porast naravnih kit jerebic, kar je še posebej razveseljivo.

Vse od ustanovitve prvega Lovskega društva Apače leta 1946 pa do leta 1979 nismo imeli lastnih prostorov. Zato smo se člani leta

1977 odločili, da bomo zgradili lastno zavetišče – lovski dom. Dom smo gradili polna tri leta, preden je začel rabiti svojemu namenu.

Potrebna sredstva so se stekala v blagajno predvsem od inozemskega lovnega turizma – pretežni del od lova na srnjaka – in tako je članstvo polnilo blagajno s samoodpovedovanjem lepim srnjačjim rogovjem.

Danes smo ponosni na svojo delovno zmagao in slavnostno predajamo dom njegovemu namenu.

Dom pa ne služi samo nam – lovcem, saj je odprt prav za vsa društva in potrebe kranjanov apaaške doline.

Pri gradnji doma je bilo opravljenih 6737 prostovoljnih delovnih ur članov ter preko 3000 obrtniških delovnih ur.

Na slovesnosti ob otvoritvi so najzaslužnejši člani prejeli družinska priznanja, podeljena pa so bila tudi priznanja in odlikovanja LZS.

Največja zahvala za izgradnjo tako lepega zavetišča gre takratnemu starešini in vodji gradbenih del Avgustu Zemljiču, ki se mu na tem mestu še enkrat javno zahvaljujemo.

Franc Ščap

Lepi uspehi velike družine

Lovci LD Apače so se ob otvoritvi doma fotografirali.

Lovski dom LD Apače bo odprt tudi za potrebe drugih društev in kranjanov apaaške doline.

LD Dobrepolje je imela leta 1955, ko se je preimenovala iz prejšnje Stari grad, kar 6.394 hektarjev skupne površine; od tega je bilo pičlih 228 hektarjev nelovne. Danes pa ima le še nekaj več kot 5.600 hektarjev lovnih površin, ki pa se iz leta v leto krčijo, predvsem zaradi pozidave. A tudi to ni tako malo, saj meji kar s šestimi drugimi LD: Turjakom, Taborsko jamo, Krko, Suho Krajino, Strugami in Velikimi Poljanami.

»Ko sem začel loviti v tej družini,« se spominja dolgoletni gospodar Jože Strah-Pep, »so v dolini še živeli fazani. Tudi zajcev je bilo obilo. Potem je pa vse prišlo preč. Za fazane ni pogojev. Zdi se mi, da so zime preostre. Nekaj let smo jih naseljevali, brez uspeha. Z zajci je pa tudi bolj klavarno, tako je glavna jaga na srnjad.«

Gospodar Pep je skromen, kajti lov v Dobrepolju je naravnost imeniten. Že res, da ni fazanov, da dolgoletni vedo, kdaj so varni pred lovci, in se kažejo samo tedaj, res pa je tudi, da je lovišče bogato z raznovrstno divjadjo. Marsikakega jelena, divjega prašiča in medveda uplenijo dobrepoljski lovci, da lisic, kun in polhov niti ne omenjamo. Okoli šestdeset jih je v družini, takih, ki redno love, pa precej manj. V družini so tudi trije lovski tehniki (Jože Miklič, Miro Dovžan in Andrej Dvoršak) in sedem ali osem lovskih čuvajev, med katerimi sta najbolj aktivna Anton Koprivšek in Jože Zupančič, ki je tudi podpredsednik LD.

Če hodiš po tem lovišču, te zbode v oči predvsem veliko visokih prež. »Ja, 46 jih imam na spisku, od tega 16 zaprtih, a jih je gotovo še nekaj več. Navada je, da vsak lovec, ko pride v družino, postavi

Člani LD Dobropolje so lovsko kočo preuredili po načrtih Toneta Klinca. Sedaj je tudi plesišče pod streho... Foto: A. Dvoršak

eno, kjer mu odredi vodja revirja. Potem pa si večina postavi še kakšno. Nekateri se izkažejo za dobre, te ostanejo in jih redno obnavljamo. Poleg prež imamo še osem krmilnic za prašiče, družinskih, nekaj pa je tudi takšnih, ki so si jih člani sami postavili in sami skrbe za njihovo vzdrževanje,« pravi Jože Strah mlajši, gospodarjev sin in starešina dobrepoljskih lovcev. Počasi se mu izteka že drugi mandat.

Zadnja štiri leta so bila za družino kar uspešna. Po dolgoletnem razpravljanju o lastništvu zemljišča, na katerem stoji njihova lovška kočica na Vodciah, so problem rešili brez večjih težav. Le malo dobre volje je bilo potrebno. Ko je bilo rešeno lastništvo, so ugotovili, da 25 let stara montažna kočica ne ustreza več. Organizirali so lovsko veselico, denar pa v celoti namenili za izgradnjo nove lovske kočice, katere otvoritev je bila lani jeseni. Kako je vodstvu družine in gradbe-

nemu odboru uspelo v dveh letih zgraditi novo kočico, ne da bi pri tem pretirano finančno ali delovno obremenjevali člane, je uganka, ki je najbrž ne bo lahko pojasniti. Večja pa prepričanje, da so posamezniki, od predsednika gradbenega odbora in tajnika družine Bojana Zgonca pa Alojza Lenarčiča, obeh Strahov, Jožeta Zupančiča do Janeza Novaka in vrste drugih, prevzeli na svoja ramena znatno breme. Koča sedaj stoji. Tisti pa, ki so največ naredili zanjo, so nekako ob strani in bolj kot pohvale žanjejo graje, čeprav si jih najbrž ne zaslužijo. A taki smo pač!

Kakorkoli že, sedanje vodstvo LD Dobropolje bo imelo kaj pokazati, ko bo prihodnje leto predajalo svoje dolžnosti novemu. Če bo to znalo v družini obdržati lovsko slogo, ki ji posamezniki že obračajo hrbet, se za nove uspehe, dobro »jago« in prijetno vzdušje ni bati.

Andrej Dvoršak

Sandi Leskovec (levo), član LD Mirna in priznan slovenski kipar-samorastnik pa tudi odličen strelec in v prostem času pilot motornega zrnjaka, je za lovski dom LD Šentrupert izdelal čudovit emblem srnjaka. Bakreni emblem (150 × 80) bo krasil lovski dom LD Šentrupert, ki stoji na izjemni razgledni točki v mirenski dolini, od koder se nam odpira čudovit razgled po dolenjski pokrajini. Foto Franc Simončič

IZKLJUČITEV IZ ČLANSTVA

Lovska družina Predgrad je izključila iz svojih vrst lovca **Jožeta Hobiča**, Nemška Loka 1, 68342 Stari trg ob Kolpi. Imenovani je bil izključen iz članstva 1. 12. 1991 zaradi neizpolnjevanja in nespoštovanja obveznosti poslovnika LD Predgrad.

Odločba je pravnomočna.
6. 11. 1992

LD Predgrad

Maša Sv. Huberta na gradu Mokrice

Za obuditev tega lepega, sicer germanskega lovskega običaja na Slovenskem sta poskrbela člana ZLD Posavje-Krško (LD Boštanj) Bernard Pungercič in njegova mama, doktorica umetnostne zgodovine Marija Pungercič iz Sevnice. Na idejni projekt, ki ga je vodil Bernard, se je odzvalo tudi službeno osebje gradu Mokrice, kjer so organizirali tudi lovski ples in likovno razstavo priznanih slovenskih in hrvaških slikarjev – animalistov. Seveda niso pozabili tudi na Jurija Mikuletiča iz Nove Gorice, ki je s svojo razstavo lovskih slik prispeval poglavitno delež k likovni prireditvi. Izjemno zanimanje so gledalci pokazali tudi za priložnostno razstavo brata nekdanjega lastnika gradu (Fridricha v. Gagera) in lovskega slikarja Hansa v. Gagera, ki gaje že v Lovcu 6/92, na str. 185, predstavil inž. V. Jenko. Lovci in gosti so se 7. 11. lani zbrali že popoldne na grajskem dvorišču, kjer so slavnost pričeli z otvoritvenimi melodijami Zasavski rogisti pod vodstvom Daneta Namestnika. V reviji sta se z venčkom pesmi nato predstavila še LPZ iz Globokega in Mežiški lovski oktet. Osrednji dogodek pa je bila maša Sv. Huberta, ki se je v soju bakel odvijala ob uplenjeni divjadi

V imenu organizatorja se je potrebno zahvaliti za sodelovanje: Lovskemu pevskemu zboru Globoko, Lovskemu oktetu iz Mežice in Zasavskim rogistom iz Litije za izvedbo kulturnega programa, Tončku Čebularju iz Krškega za posojilo zbirke slik Hansa v. Gagera, slikarki Đurdi Debogović iz Samobora, Galeriji Pandora iz Čateških Toplic, akad. slikarju Alojzu Koncu iz Sevnice, slikarki Katarini Krvarič iz Bregane, Borisu Leskovicu iz Ljubljane (razstava ročno rezljanih miniatir iz jelenjega rogova), slikarju Juriju Mikuletiču iz Nove Gorice ter kiparju Petru Venetu iz Sevnice za njihova dela z lovsko tematiko.

Kot sponzorji pa so na prireditvi sodelovali: AFP d.o.o. – Dobova, Agrokombinat Krško – Vinska klet – Leskovec, LUCIA d.o.o. – Sevnica, firma NOLD – Dobova, Parketarstvo Pirc – Krško, Puškarstvo Ajster – Krška vas, g. Volovec iz Dobove, Zavod za ribištvo Slovenije iz Ljubljane in Zveza lovskih družin Posavje – Krško. Posebej bi se radi zahvalili Danetu Namestniku in Slavku Kovaču za pomoč pri kulturnem programu, g. župniku Marku Burgerju za opravljen mašo Sv. Huberta, članom LD Mokrice, direktorju Golf Hotela – Grad Mokrice Darku Terlhaju in celotnemu osebju gradu Mokrice za nesebično pomoč pri izvedbi dokaj zahtevne prireditve in lovskega plesa.

Galerija Hubertus – Bernard Pungercič

(srna, zajec in fazan), položeni na preprogo iz smrečja ob grajski kapeli. Tega dne je prvič po 60 letih na Slovenskem župnik blagoslovil lovce, poudaril njihovo vlogo kot zaščitnikov narave in gojiteljev divjadi ter napolnil blagoslovil še preden položeni plen. V kratkih besedah je prisotnim razložil, kdo je bil Sv. Hubert in izvirnost tega običaja. Lovski rogisti iz Zasavja so mašo zaigrali res izvrstno. Večer se je nadaljeval v gradu, kjer je predsednik ZLS Posavje-Krško dr. Jurij Pesjak odprl slikarsko razstavo. Praznovanje se je nadaljevalo ob večerji in poskušnjih izbranih vin Agrokombinata Krško.

Za uspešno prireditve, ki naj bi postala vsakoletna, moramo pohvaliti organizatorje, letos pa bo nujno potrebno tudi veliko prej obvestiti lovce po Sloveniji, da ne bo zadeva ostala le preveč v okrajnem okviru, saj bi bilo to velika škoda za tako veličastno lovsko-kulturno prireditve.

B. Leskovic

Gospodarjenje v LD Šentjur pri Celju

V lovišču je zelo bogato zastopana srnjad, vendar kvaliteta upada, kar opažamo pri teži, ki se manjša, in na rogovju, saj je vedno več odstreljenih gumbarjev, kar daje misliti na degeneracijo.

Odstreljenih je bilo 151 glav, od tega jih je 9 padlo pod streli lovskih gostov iz inozemstva. Vse prevelik davek plačuje naša divjad cestam; znana je prilagodljivost srnjadi na človeško bližino, v prometu pa je skrajno neprevidna.

Število male divjadi je v primerjavi s statističnimi podatki izpred let znamenljivo, saj je bilo uplenjenih le 43 zajcev, 8 fazanov in 87 rac. Odstrel slednjih je nekoliko višji, ker že nekaj let na ribnikih na Blagovni vlagamo mlad račji rod, ki se je tako razširil, da naseljuje vse naše vodotoke od Voglajne, Slomščice, Kozarice, Pešnice in še drugih manjših potokov. Ta del Voglajne je seveda lovsko zaščiteno. Raca v zimskem času krmimo s koruzo. Z vlaganjem fazanov nismo preveč zadovoljni, nakup fazanov je razmeroma drag, uspeh pa vedno pod pričakovanji.

Ulovljenih je bilo 32 lisic in 6 kun, pozitivna je bila 1 lisica. 100% so člani družine izvedli polaganje vab proti steklini lisicam; prvič 194, drugič 208.

Družina ima lep lovski dom, katelega del je dala v zakup najemniku gostilničarju; najemmina finančno zelo ugodno vpliva na gospodarjenje v družini. Enkrat mesečno imamo v domu lovske posvete in najmanj enkrat letno lovsko družabno prireditev. Večina lepih lovskih domov namreč samuje in na žalost tudi propada. Na Blagovni imamo lepo brunarico, ob kateri so strelišča in kjer prirejamo družabne piknike. Za člane in njihove žene vsako leto organiziramo izlet. Na šolah smo predvajali lovsko videokaseto in s tem predstavili lovstvo in čuvanje.

Ernest Rečnik

Lovci, radio amaterji na UKV področju – 2m!

– Med člani LD je veliko radio amaterjev, zato v soglasju z LZS predlagam, da bi tudi mi, člani lovske organizacije, od komiteja za promet in zveze dobili posebno frekvenco izven radioamaterskega obsega, na kateri bi lahko organizirali **radio mrežo vseh slovenskih lovcev**. Kot vidimo iz prakse, se z UKV postajami povezujejo tudi druga društva in organizacije. Zato predlagam in prosim, da podprete mojo pobudo in mi **na moj naslov** sporočite svoja mnenja in naslove, da bom lahko ugotovil, koliko članov ZRS je v naših vrstah. Predlagam **frekvenco od 150 Mhz do 170 Mhz**.

V naši in sosednjih LD smo uporabnost in koristnost teh postaj že demonstrirali in jih tudi že uporabljamo pri organizaciji in izvajanju lova, na primer pri zvezi z lovovodjo in vodjo pogona, pri obhodu lovišča itd. Vemo tudi, kako nam lahko pomaga UKV postaja v najhujšem primeru, t.j. ob nesreči. Istočasno pozivam vse LD, v katerih še nimajo izprašanega radio amaterja, da to storijo. V vsaki LD naj bi bila vsaj 2 člana radio amaterja. Za vse morebitne informacije se lahko obrnete na moj telefon **(0608) 69-149**, radio amaterji-lovci pa tudi preko radijske postaje na repetitorju 4 ali 2 in na moj klicni znak **S5 3 FB**.

Franc Baznik, Župeča vas 42, 68263 Cerklje ob Krki

JUBILANTI

Franc Somer, ki letos praznuje 70-letnico, se je rodil 22. 9. 1922 v Lešanah. Že v mladosti ga je pričela zanimati narava in vse, kar je povezano z njo. Kot otrok je hodil na lov skupaj s svojim očedom, zato je izkušnje kasneje vestno prenašal na mlade lovce. Ni se šel učiti poklica; ostal je na kmetiji, na kateri še danes pridno kmetiji, in vestno gospodari. Spoznal pa je, da brez pesmi in glasbe ni zadnje, da brez pogona, zato se je naučil igranja na citre, ki jih še danes rad vzame s seboj med lovske tovariše in z njimi popestri lovske pesmi. V lovske vrste je stopil leta 1947, in sicer v takratno Lovsko družino Gornja Radgona (sektor Apače), bil je torej soustanovitelj naše LD. In tako je bil že v letih 1947–54 tajnik v LD Gornja Radgona.

Po ukinitvi takratnih lovskih družin leta 1954 se je včlanil v LD Apače in z opravljanjem tajniške funkcije nadaljeval vse do l. 1968, v letih od 1968 do 1974 pa je bil predsednik nadzornega odbora. Bil je član IO lovskega okraja Ljutomer in kasneje član IO ZLD Prekmurje. Kot izkušen lovski kinolog je v letih članstva izšolal tudi 13 lovskih psov.

Ob njegovih lovskih zaslugah pa ne gre zanemariti tudi njegovega aktivnega udejstvovanja v gasil-

skem društvu, ki je bilo ustanovljeno leta 1946 po njegovi zaslugi, ter v vaškem odboru, kjer se je prepričljivo zavzemal za napeljavo električne energije v njegovo in sosednjo vas.

Za neprecenljiv trud in delo v okviru lovstva je Franc prejel več odlikovanj, priznanj ter pohval.

Za vse, kar je storil v čast lovstva, ter za napredne misli pri gojitvi in varstvu divjadi se mu lovci iskreno zahvaljujemo in mu želimo, da bi še dolgo ostal med nami.

LD Apače – Š. F.

Ivan Geršak je dopolnil sedemdeset let 13. 8. 1992. V revni in skromni družini se je Ivan po končani osnovni šoli izučil še za mizarja in se po razgibani mladosti nastanil v svojem rojstnem kraju pod Kunšperk.

Vpliv narave in pristna navezanost nanjo sta ga v lovske vrste pripeljala leta 1958. Zaradi pridnosti, poštenosti in priljubljenosti je že zelo zgodaj opravljal odgovorne dolžnosti v naši LD Bistrica ob Sotli. Tako je bil gospodar v letih 1960–80, član disciplinskega razsodišča v letih 1980–83, starešina v letih 1983–87 in član NO v letih 1987–92. Zaradi dolgoletnega vzornega dela

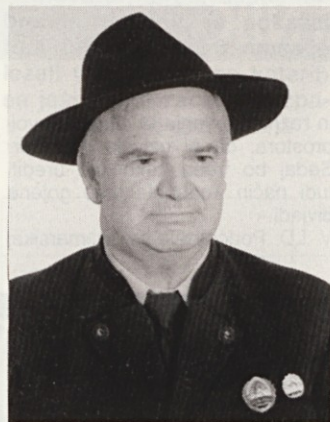
ga je LD na svoji letošnji skupščini sprejela za častnega člana. Za zasluge v lovstvu pa je dobil priznanje ZLD Celje, od LZS pa znak za lovske zasluge.

Naš Ivan ima neprecenljive zasluge pri gradnji lovske kočice, kjer je opravil veliko prostovoljnih ur, pri vzdrževanju pa je lahko še danes vzgled marsikateremu veliko mlajšemu kolegu.

Kljub načetemu zdravju se Ivan ne da. Tako je tudi letos aktivno sodeloval pri polaganju cepiva za lisice, zlagal solnice in krmišča, čeprav tega od njega nihče ni pričakoval – kaj šele zahteval. Njegova skrb za divjad je presenetljiva in z leti prav nič ne pada, prej nasprotno. Vedno skromen, vesten in delaven je bil in je primer zglednega stanovskega kolega in tovariša.

Ob tvojem jubileju, ko te predstavljamo vsej slovenski lovski javnosti, dragi naš Ivan, ti tvoji lovski kolegi, tovariši in prijatelji želimo čim trdnjše zdravja in da bi v naših vrstah še dolgo praznoval svoje rojstne dneve!

LD Bistrica ob Sotli – J. J.

20. 8. 1992 je v krogu lovskega tovarišev praznoval svoj 60. rojstni dan član LD Grosuplje **Milovan Kante**. Rodil se je pred 60 leti v Šmarju pri Ajdovščini, ki je bilo takrat pod Italijo. Izšolal se je za hotelirja, potem pa ga je življenjska pot zanesla med privatne gostince v Ljubljani. V LD Grosuplje se je včlanil 1966 in takoj aktivno poprijel za delo. Član UO je postal že leta 1974, najprej kot referent za tehnične naprave, nato kot referent za malo divjad in podpredsednik od 1986 do 1990. Milovan se je s svojo izredno voljo in zagnanostjo (bil je pobudnik in nosilec akcije pri gradnji pokrite fazanerije in račnjaka kot tudi izdelave umetnega ribnika na Uhancih) izredno izkazal. Kot gostince vseskozi sodeluje pri organizaciji lovskega krstov, strelskih tekmovanj za pokal llove gore in pri vseh družabnih prireditvah naše LD.

Milovan je vedno nasmejan in poln idej, kako bi povečali stalež male divjadi. Nepogrešljiv je pri vodenju inozemskega lovskega turizma, predvsem na malo divjad, v zadnjem času pa tudi srnjad. Vseskozi je tudi dober vodnik nemških ptičarjev.

Za delo v lovske organizaciji ga je odlikoval LZS z znakom za lovske zasluge in redom III. stopnje. KZS pa mu je podelila srebrni in zlati znak za kinološke zasluge.

O Milovanovem delu in zaslugah v lovstvu bi lahko še veliko napisali, vendar pa je najpomembnejše to, da o tem veliko vedo njegovi lovske prijatelji, ki mu ob njegovem jubileju želijo, da bi še mnogokrat praznoval svoj rojstni dan zdrav in nasmejanega obraza.

LD Grosuplje – A. M.

Lovrenc Ogris je 3. 8. 1992 praznoval 75. rojstni dan, obenem pa tudi 51-letnico aktivnega delovanja v lovstvu. Rodil se je v Kotljah pri Ravnah na Koroškem. Po poklicu je gozdar in zato ni čudno, da je tudi vnet lovec. V svet narave in na lovske steze ga je popeljal oče, lovskega čuvaja. Vcepljal mu je lovskega znanje, etiko in ljubezen do narave.

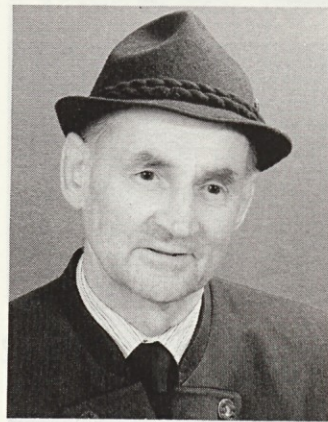
Že leta 1936 je postal lovec in član Lovskega društva Kotlje. Po okupatorjevem vdoru so ga kot jugoslovanskega podoficirja zajeli in odpeljali v vojno ujetništvo v Nemčijo. Po vrnitvi ga je okupator poslal na težko delo v železarno Ravne. Leta 1943 je navezal stike z aktivisti NOV in se nato pridružil partizanom. Do konca vojne se je bojeval na Koroškem. Po vojni je uspešno opravil gozdarsko šolo in bil vse do upokojitve zaposlen na vodilnih mestih gozdarske stroke. Od leta 1946 je bil član zelene bratovščine povsod, kamor ga je vodila službena pot. Tako je bil član LD Slovenska Bistrica (1946/48), LD Celje (1948/50) kot zaprišežen lovskega čuvaja, LD Luče (1950/54), v kateri je bil v letih 1952/54 tajnik družine, v LD Gornji grad (1955/60) tajnik in od leta 1961 do 1963 predsednik disciplinskega razsodišča in nazadnje v LD Polzela od leta 1972. V tej družini je bil v letih 1974/78 in 1984/86 tajnik družine in obenem gospodar lovskega doma Polzela, pred tem pa v letih 1979/83 predsednik disciplinskega razsodišča. Od leta 1989 do leta 1991 je bil predsednik LD, od leta 1991 dalje pa predsednik nadzornega odbora LD Polzela.

Poleg dela v LD Polzela je vrsto let opravljal številne funkcije v krajevni skupnosti Polzela in pri skupščini občine Žalec, za kar je prejel številna priznanja in odlikovanja.

Lovske dolžnosti, ki so mu bile zaupane, je opravljal vestno in odgovorno. Za uspešno delo v lovstvu ga je Lovska zveza Slovenije odlikovala z znakom za lovske zasluge, prejel pa je tudi več priznanj in odlikovanj od SK ZLD Celje in

Lovske družine Polzela kakor tudi od Ribiške zveze Slovenije. Lovci mu iskreno čestitamo ob njegovem življenjskem jubileju in se mu zahvaljujemo za uspešno delo. Želimo mu, da bi bil še dolgo zdrav in da bi še zahajal med nas.

LD Polzela – M. C.

Okrogli jubilej, ki ga zaznamuje šest desetletij **Franca Krajnca**, sam po sebi še ni častitljiva starost. Če ga pa krasí šestinideset let neprekinjene zvestobe naši lovski organizaciji, pa zagotovo zasluži še večjo pozornost in čestitke. Franci (rojen 12. 8. 1932) se je v preteklem obdobju vpisal med najbolj znane in najzaslužnejše funkcionarje lovske organizacije v Zasavju. S krajšimi prekinitvami je že 14 let starešina LD Radeče (od 1974–86), pred tem pa je bil enako dobo tajnik družine (1960–1974). Pred dvajsetimi leti je opravil šolo za lovske tehnike. Tedaj pridobljeno strokovno znanje o gojitvi divjadi in lovstvu je vedoželjno neprestano dopolnjeval in poglobljal. Prav visoko strokovno obvladovanje teorije in prakse lovstva in gojitve mu je ustvarilo še poseben ugled med članstvom lovske organizacije. Velik del njegove dejavnosti v lovski organizaciji izven matične družine LD Radeče je bil osredotočen

na delo v organih ZLD Zasavje. V njih je deloval kot član in vodja, bil predavatelj na tečajih za lovske pripravnike, član izpitne komisije in član vodstva zveze. V letih 1982–1986 je bil predsednik IO ZLD Zasavje, katerega član je še sedaj, osem let je vodil komisijo za gojitev divjadi pri ZLD in bil petnajst let predsednik komisije za ocenjevanje trofej uplenjene divjadi. Kot član vseh omenjenih delovnih teles pri ZLD Zasavje deluje še sedaj.

Za požrtvovalno delo, ki je povsod zapustilo vidne sledi in pri katerem ni mislil na zdravje, je prejel znak za lovske zasluge in reda III. in II. stopnje. Lovci LD Radeče želimo našemu sedanjemu predsedniku (od 1990 dalje) še veliko zdravih let, osebnega zadovoljstva in veselja ob novih dosežkih v skrbi za dobro lovstva v Zasavju.

Člani LD Radeče – E. R.

Koristna novost – hitromenjalni nabojnik

Nekajkrat se mi je že zgodilo, da se mi je po strelu odprl nabojnik in so naboji popadali po tleh. Ko se je to zgodilo prvič, je dobil puško v roke Milan Tomažinčič, puškar, ki se je pred časom z Metelkove preselil v vrstno hišo za gasilskim domom na Pijavi gorici. Milan je puško pogledal in dal »strokovno mnenje«, da ji nič ne manjka. Ker pa sem sitnaril, jo je preizkusil še na strelišču.

»Malo pazi, kako držiš prst, kadar jo sprožiš. S prstom zadeneš v bradavičko, s katero se odpira nabojnik, ni čudno, da ti potem naboji lete po tleh,« me je poučil. Čeprav sem pazil na prst, sem napako še dvakrat ponovil. Ves čas pa sem mislil, kako imenitno bi bilo, če bi imel takšno puško kot preparator Franc Zupet iz Vidma Dobrepolje, ki nabojnik z naboji nosi kar v žepu in ga na stojišču samo potisne v puško. Že res, da je njegova mannlicherica nekajkrat dražja od moje zastave, a navsezadnje je tudi samo puška.

V Kettnerjevem katalogu sem videl, da si podoben nabojnik lahko omislím tudi za svojo zastavo .30-06 springfield, točneje za sistem mauser 98, a kaj ko je Kettner v Solnogradu ali na Dunaju, pa še uvoz orožja in delov zanj je prepovedan... Tudi cena 1430 šilingov se mi je zdela malce visoka. Nekaj mesecev po tem sem opazil, da naš starešina Jože Strah ml. hodi na lov brez nabojnika. Ko sem ga nekoč spremljal na lov, sem videl, da je potegnil iz žepa plastičen nabojnik z naboji in ga porinil v puško.

»Zasledil sem oglas, da nekdo v Izoli dela takšne nabojnike in sem ga naročil. Pravzaprav sem naročil dva in ni mi žal. Konice krogel se ne obrabljajo več, nabojev ne iščem več po žepih in sploh nimam več sitnosti, ki sem jih imel prej,« mi je hvalil novo pridobitev svoje skromne orožarne. Dan po tem lovu sem v Lovcu tudi sam zasledil oglas **Orodjarstva**

Salvi iz Izole. Takoj sem naročil dva nabojnika in jih čez nekaj dni dobil po pošti. 3.600 tolarjev sta me stala, sicer pa stane eden trideset mark, preračunano v tolarje, kar je sedemkrat ceneje kot pri Kettnerju.

Z montažo nisem imel težav, kajti prodajalec priloži nabojniku tudi natančna navodila. Odviti je potrebno le dva vijaki in izbiti en zatič, odstraniti pokrov in vzmet s potisno ploščico starega nabojnišča in operacija je končana. Pet minut za tako neveščega tehnika, kot sem jaz!

Hitromenjalni nabojnik, kot so izdelali krstili pri Salviju, se je na lovu dobro izkazal. Človek pa je neroda in nabojnik mi je padel iz žepa na travo, ne da bi opazil. Lovski tovariš, ki je ravno takrat s svojim terencem znamke Feroza motovilil tam okoli, je zapeljal preko njega. Kljub dokaj trdi zemlji in veliki teži džipa je nabojnik ostal nepoškodovan. Le sreča ali dobra izdelava, kdo bi vedel? Trideset mark je le preveč, da bi srečo še enkrat preizkusil, sem pa od tedaj dalje tudi bolj pazljiv, ko nabojnik spravljam v žep.

Orodjarstvo Salvi ga izdeluje za različne kalibre od .243 Winchester do 8 × 47 JS, a le za puške, izdelane v Crveni zastavi. Škoda, da ne tudi za tiste iz Puškarnice Kranj.

Andrej Dvoršak

Domače šibreno strelivo iz Križevcev

13. oktobra lani sva se v uredništvu Lovca srečala z **Jožetom Bratino** iz Križevcev. Namen najinega srečanja je bil, da se pogovoriva o strelivu, ki ga Bratina izdeluje v svojem zasebnem podjetju **ELEKTROPLASTIKA** v Križevcih. Bratina je strelivo in vse sestavine prinesel s seboj, in sicer v kalibru 12–70.

Zamisli o izdelovanju streliva v Sloveniji ni nova. Imeli smo tudi nekaj poizkusov in začetkov izdelovanja, predvsem v Savi-Kranj. Tudi Bratina se je s takšno zamisljo ukvarjal dovolj dolgo. Lani se je kljub velikim težavam v postopku za izdajo dovoljenja le odločil in spremenil zamisel o izdelavi streliva za lovske namene v dejanje.

No, strelivo sedaj že proizvaja in v prvih serijah le v kalibru 12-70 (s celotnim plastičnim tulcem, brez kovinskih ojačitev dna), s šibrami 3,5 in 4 mm. V enakem kalibru in z enakimi šibrami pa je strelivo na voljo tudi v tulcu s kovinsko ojačitvijo. V kratkem bo pričel s polnjem tulcev za šibrenice kalibra 16. Tulci bodo imeli kovinsko ojačitev. V doglednem času pa bo pričel polniti tudi nabojne v kalibru 20. Vsi naboji so patentirani in imajo uradni certifikat C. I. P.

Ker sem bil nad testi, ki mi jih je pokazal Jože Bratina, zelo navdušen, sem želel strelivo tudi sam preizkusiti. Strelivo sem preizkusil s puško Remington TC, kalibra 12-2 3/4". Cev puške ima modificirano zadrgo ter je dolga 76 cm. Preizkusil sem pokrivanje streliva, njegovo delovanje in odsun.

Direktor ELEKTROPLASTIKE d.o.o. Jože Bratina – inovator, proizvajalec šibrenih nabojev, je pokazal tudi tulce, ki so 3 mesece ležali v gozdu in na katerih se jasno vidi začetek razpadanja. – Foto: B. Ličina

Za primerjavo	debelina šiber	pokrivnost %	hitrost šiber V _o
Gevelot-Super VIX 180	3mm	70%	305m/s
HP-Special	3,04mm	67%	258m/s
Sellier Bellot	3mm	67%	283m/s
Olympus	3mm	68%	312m/s
Rottweil Stern	3mm	72%	324m/s
Remington Shur Shoot	3,04mm	64%	275m/s
Fiocchi Sur	3,41mm	59%	310m/s
Elektroplastika	3mm	80%	301m/s

Rezultati pokrivanja so bili celo boljši kot v uradnem certifikatu, in sicer 70%, na 35 m, v krog 76 cm. Za primerjavo sem izstrelil tudi nekaj nabojev Trebča, Hirtenberg, Remington in Fiocchi, vendar se rezultati niso mogli primerjati z mojimi, nad čimer sem bil izjemno presenečen. Pri preizkusu sem imel težave le s popolnoma plastičnimi tulci, in sicer zaradi premehkega roba na dnu tulca. Ker je omenjena puška, s katero sem preizkušal, sistema »pump action« in v njeno šrambo streliva lahko vložim 4 naboje (ali več), je prišlo do neljubih zastojev zaradi posnemanja premehekkih robov. Tak zastoj pa se ni pojavil, če sem polnil puško sproti, samo z enim nabojem (zaradi manjše napetosti vzmeti in odsuna mase v šrambi). Zato imetnikom polavtomatskih šibrenic svetujem, naj si pri njem nabavijo le strelivo s kovinsko ojačanim zadnjim delom tulca (dnom).

Orožje je v nadaljevanju testa s kovinskimi ojačitvami na tulcih delovalo povsem brez problemov. Odsun je majhen, kar je posledica izjemno dobre konstrukcije plastične košarice za šibre, ki je bila, kot je povedal Bratina, zanj tudi glavni problem pri izdelavi nabojev. Strelivo sem nato preizkusil še

z nekaj prijatelji na lovu. Prav vsi smo bili z njim zelo zadovoljni. Za testiranje posamezne vrste streliva se običajno izstrelí 5.000 ali še več nabojev, zato moja ocena gotovo ne more biti tako objektivna, vendar kot praktik lahko že sedaj rečem, da je strelivo mnogo boljše, kot sem pričakoval, vsekakor pa boljše od streliv, ki smo jih imeli doslej največ na voljo. Je naše, domače, plod našega razvoja in ljudi!

Na koncu tega zapisa bi rad podal še nekaj podatkov in primerjav zaradi boljše predstave o strelivu iz **ELEKTROPLASTIKE**. Tulci streliva so narejeni na osnovi tehničnih podatkov za polietilen (PE). Proizvajalcu je bilo pri izdelavi streliva vodilo sledeče:

– ekološka sprejemljivost (tulce razpada pod zunanjimi vplivi vremena – dež, UV žarki, vlaga, mraz, toplota; vendar je dolgo obstojen, tudi kot »starejše strelivo«, le v normalnih razmerah;

– je poceni;

– je dobro; strelivo je testirano pri –20 do +80 °C (pri normalnem oz. običajnem strelivu se pojavijo težave že pri –15 °C. Plastična košarica za šibre je bila izdelana tako, da čim bolj amortizira maso šiber pri odsunu, ki ga povzroči vžig smodnika. Prav zato so doseženi izvrstni rezultati pri pokrivanju cilja, in sicer: Kal. 12–2 3/4" (3mm

= 80%), (3,5mm = 74%), (2,4mm = 75%).

Drsne lastnosti tulca in košarice so tako dognane, da imajo šibre enako hitrost tudi pri nižjih pritiskih (454 barov), s tem pa se zmanjšuje obraba orožja.

Življenjska doba tulcev v normalnih (sobnih razmerah) je od 15 do 20 let, seveda pri pravilni hrambi streliva.

Da so sestavine Elektroplastike res vrhunsko dognane, se kaže v vse večjem zanimanju vodilnih proizvajalcev streliv v Evropi zanje. Tudi sami si jih lahko naročite in polnite šibrene naboje po lastnih potrebah, seveda pravilno, po ustreznih tabelah. Strelivo se prodaja po vedno bolj razširjenem načinu prodaje v svetu, in sicer neposredno od proizvajalca (s tem prihranimo precej denarja in živcev). Naslov je:

ELEKTROPLASTIKA d.o.o. KRIŽEVCI PRI LJUTOMERU
tel. (069) 87-415
fax. (069) 87-891

Strelivo je vredno preizkusiti in si o njem ustvariti lastno mišljenje. Proizvajalec vam bo za odkrito pisno kritiko zelo hvaležen. Moje mnenje je zelo dobro. Ustvarite si ga še sami!

Boro Ličina

LOVSKI OPRTNIK

Preža, s katere še ni odjeknil strel

Štiridesetletni kmet in lovec **Jože Počivavšek** iz Podčetrka je že velikokrat splezal na prežo, ki jo je sam postavil, in z nje pogosto opazoval divjad. Toda z njegove preže še ni odjeknil strel. Zakaj?

»Preža stoji na mojem sadovnjaku in pašniku; na svojem »vrtu« pa res ne bom streljal,« razloži Jože, ki je že 20 let lovec LD Podčetrtek in deset let lovski čuvaj.

LD Podčetrtek ima 48 članov in 3500ha površine, od tega 3.200 lovne. Največ je srnjadi, divji prašiči pa so se iz prehodnih že spremenili v redne goste, kar že občutijo kmetje na odročnejših njivah. Pri zajcih so močno zmanjšali odstrel, saj stalež ni zavidljiv. »To pomeni veliko odrekovanja in razumevanja vseh članov,« pravi Jože, »saj naši lovci radi hodijo loviti zajce, ker ta lov olepša in popestri jesenski lov.«

Jože Počivavšek je vsestranski: poleg lova in kmetovanja se ukvarja še s kmečkim turizmom, ima angleške in hafliške konje za jahanje, je sadjar in čebelar. Lovska psa ima dva: lovsko terierko Cico in brandel braka (koroški žigec) Ciga, ki je kljub osmim letom še vedno uspešen na sled. Jože s ponosom pove: »Samo letos sva s Cigom našla osem glav obstreljene srnjadi. Znani kinološki sodnik in moj učitelj, Slavko Kovač, mi sedaj že pomaga pri iskanju novega krvosledca. Najraje bi imel bavarskega barvarja, ki bi bil tudi najbolj primeren za naš sredogorski teren.«

V bližini je kmetija, ki se ukvarja s farmsko vzrejo jelenjadi. Kako gleda na to Jože, ki je lovec in ljubitelj narave od glave do pete? »Naj ne zveni nevoščljivo, toda menim, da živali zlasti v času ruka

in razmnoževanja le nimajo dovolj prostora, da bi uživale svoj mir. Sedaj bo treba zakonsko urediti tudi način »odstrela tako gojene divjadi.«

V LD Podčetrtek se je marsikaj

spremenilo z novo državno mejo, saj so bili prej člani družine tudi Hrvatje. »Mejni policiji moramo sedaj javiti 24 ur prej, kadar nameravamo loviti ob Sotli,« pove Počivavšek. Hudo mu je tudi, ker hitra

cesta skozi Kozjansko pobere toliko srnjadi in zajcev.

Spreminja se še marsikaj drugega: »Ko sem kot otrok z očetom – smo stara lovška družina – hodil na lov, je bilo veliko zajcev, veveric in ujed, srnjadi pa ni bilo toliko kot sedaj. Vesel bi bil, če bi lahko mladostne spomine še kdaj v resnici doživel v naših lepih obsoletajskih krajih,« nekoliko otožno pripoveduje Jože. In pribije: »V lovišču, kjer danes položimo 6 zajcev, so v časih največjega razcveta (italijanskega) lovnega turizma ustrelili v dveh dneh 302 poljska zajca. Že oče je tedaj bentil, češ da bodo v sli po devizah vse pobili. In res, od tedaj si zajčja populacija ni več opomogla, čeprav so seveda tudi drugi vzroki. Ne verjamem, da bom še kdaj v našem lovišču prisoten na lovu s tolikšnim številom uplenjenih zajcev.«

France Stele

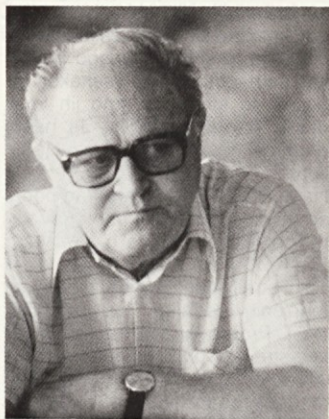
Počivavšek z brandel-brakom Cigom, uspešnim iskalcem obstreljene divjadi

Foto Marjan Ciglič

Lovce, LXXVI. letnik, št. 1/1993

Lovce, LXXVI. letnik, št. 1/1993

20. maja 1992 je po hudi boleznici za vedno zatisnil oči naš **Štefan Karba**, dolgoletni direktor gojitvenega lovišča Kompas-Petrovci. Štefan se je rodil 27. 11. 1921 v lepi goriški vasi Adrijanci poštenim slovenskim kmečkimi staršem. Že v mladosti je moral trdo delati, kajti drugače se na majhni kmetiji ni dalo živeti. Izučil se je trgovskega poklica. Vihra druge svetovne vojne je tudi njega potegnila v vrtinec. Aktivno se je vključil v NOV – Lackov odred na Kozjaku. Služboval je v Mariboru. V Prekmurju je opravljal razne dolžnosti. Od leta 1957 dalje je bil direktor v KZ G. Petrovci, od leta 1966 do 31. 12. 1982, ko je bil upokojen, pa je delal kot direktor GL Kompas-Petrovci.

V lovsko organizacijo se je vključil leta 1947, in sicer v LD G. Petrovci, v letih od 1953 do 1966 pa je bil član LD Polana. V obeh LD je vrsto let opravljal vse pomembnejše funkcije, od starešine LD do tajnika in predsednika nadzornega odbora. V njegovih žilah je z vsem ognjem vrela lovska kri, vendar njegova prizadevanja nikoli niso veljala toliko samemu lovu, kolikor ljubezni do narave in divjadi. To je odločilno vplivalo na njegovo življenjsko pot, kajti na njegovo pobudo je bil leta 1964 pri KZ Gornji Petrovci ustanovljen obrat Lovec, ki je pozneje prerasel v GL Kompas, ki ga je Štefan uspešno vodil skoraj 20 let.

Štefan je imel kot profesionalac v lovski organizaciji priložnosti, da je zeleno prakso povezoval s stalnim izpopolnjevanjem znanja. S pomočjo tega je bilo v Petrovcih zgrajeno moderno vzrejališče za fazane, divje race in jerebice z zmogljivostjo cca 100.000 kosov. Ceprav je bil Štefan izkušen lovec in izvrsten strelec, zidove njegove hiše krasi razmeroma malo trofej. Nobena od teh tudi ne dosega razreda z medaljo. Vedno je poudarjal, da je lovec lahko le tisti, ki čuti do živali ljubezen, do mrtve divjadi pa spoštovanje.

Med aktivnim udejstvovanjem v lovski organizaciji je bil Štefan poleg pomembnih funkcij v lovskih družinah stalno aktiven tudi kot član IO ZLD Prekmurje in poslovnega odbora skupnosti OZD za lovstvo in ribištvo Slovenije, saj je bil eden od pobudnikov za njeno ustanovitev.

Bil je med prvimi člani lovske organizacije, ki so v sodelovanju z drugimi, močnejšimi uporabniki prostora znali zaustaviti ali ublažiti škodljive posege v naravo.

Za svoje delo v lovstvu je prejel znak za zasluge ter red za lovske zasluge III. in II. stopnje. Skupnost GL za lovstvo in ribištvo Slovenije ga je za aktivno delo v poklicnem lovstvu odlikovala s srebrno in zlato plaketo.

Vsem lovcem, poklicnim tovarišem in prijateljem bo ostal v trajnem spominu.

Sodelavci GL Petrovci in Skupnost GL za lovstvo in ribištvo Slovenije – I. N.

Dne 16. 6. 1992 je v 71. letu starosti umrl **Ivan Štritof**, ustanovitelj Lovske družine Artiče in njen častni starešina.

Rodil se je 1. 4. 1921 v Sp. Pohanci kot kmečki sin. Že od malih nog se je zanimal za divjad in naravo, zato ni nič čudnega, da je že leta 1945 zbral okrog sebe potrebno število lovcev, ki so ustanovili LD Artiče, katere član je ostal vse do smrti.

Kar 47 let spominov nas veže nanj, spominov na lovske pogone, lovska doživetja, na njegovo delo v lovišču in pri lovskem domu, kjer so se krepile tudi naše vezi lovskega tovarštva.

V LD je bil strog zagovornik pravilne gojitve in odstrela divjadi. Bogastvo lovskega znanja je rad prenašal na mlade lovce. V družini je opravljal več funkcij; bil je starešina LD od 1976 do 1982, namestnik starešine od 1983 do 1992, gospodar od 1951 do 1953, 1956, od 1958 do 1959, 1961, 1963 do 1967, pa še gospodar lovskega doma, družinski kinolog od 1968 do 1975, član upravnega odbora pa od 1945 do 1992, cenilec lovske škode od 1946 do 1992 in mentor mnogim mladim lovcem.

Za dosežene rezultate v lovstvu ga je LZS odlikovala z znakom za lovske zasluge in redom III. stopnje, KZS pa s srebrnim znakom za kinološke zasluge in redom II. stopnje. LD Artiče mu je podelila priznanje ob 50., 60. in 70. življenjskem jubileju, ob 40. obletnici LD Artiče pa je postal častni član in častni predsednik LD. Za aktivnosti v krajevni skupnosti, delovni organizaciji, sindikatu in za udeležbo v NOB je

prejel več vidnih državnih odlikovanj.

Ob velikem številu lovcev, prijateljev in znancev smo ga položili k večnemu počitku na pokopališču v Artičah z vsemi lovskimi častmi. Z njegovo smrtjo smo lovci LD Artiče izgubili človeka, ki je imel za vsakogar toplo srce in lepo besedo. Njegovo delo, ki je ostalo za njim, bo lep spomin nanj.

LD Artiče – I. E.

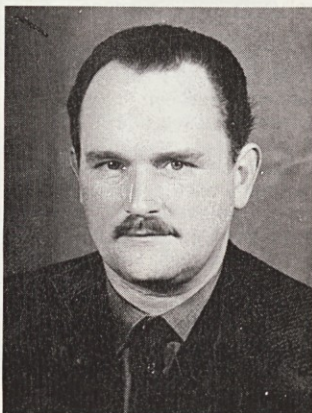
V četrtek, 11. 6. 1992, smo se na pokopališču Podcerkev poslovili od **Zdravka Strleta**, dolgoletnega člana LD Lož-Stari trg, ki je umrl 9. 6. 1992.

Rodil se je 1. 2. 1938 v vasi Podcerkev, kjer si je uredil dom in družino. V našo LD se je včlanil leta 1966. Bil je velik ljubitelj narave in navdušen lovec. Kljub temu, da je bil veliko zaposlen, je redno našel čas tudi za lovsko delo in lov.

Eno leto je bil gospodar naše LD, od leta 1981–83 pa član IO. Opravljal je tudi blagajniška dela od 1983–85. Za svoja prizadevanja je bil dvakrat odlikovan. Dobil je znak (LZS) za lovske zasluge, od KZS pa s srebrni znak za kinološke zasluge.

Lovci LD Stari trg smo mu hvaležni za vse, kar je storil za družino in napredek lovstva. Ohranili ga bomo v trajnem spominu.

Lovci LD Lož-Stari trg

V sredo, 10. 6. 1992, je prenehalo biti plemenito srce našega dragega lovskega tovariša **Francija Golavška**. Na njegovi zadnji poti so ga na pokopališče na Vran-

skem spremljali številni lovski in drugi prapori, dolga vrsta lovcev in množica drugih ljudi. Vrstili so se govori, zadnje slovo pa je naznanil lovski rog.

Franci se je rodil 24. 10. 1924 v Lokah pri Taboru. Po končani osnovni šoli je obiskoval gimnazijo v Celju. Nadaljnji študij mu je onemogočila vojna. Okupator ga je odpeljal na rusko fronto, vendar se je kmalu zatem znašel med borci v zasavskem hribovju in se bojeval do konca vojne. Po vojni je dokončal učiteljske in ostal v tem poklicu do upokojitve. Poučeval je na Svetini, Marija Reki in na Vranskem, kjer je bil tudi ravnatelj osnovne šole.

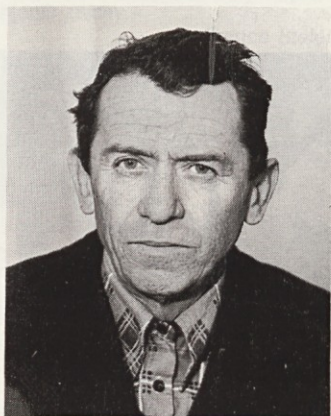
Njegova bogata lovska pot se je začela v lovišču LD Štore, nadaljevala v Marija Reki, od 1953 pa v LD Vransko. Po prihodu v LD Vransko je leta 1954 prevzel tajniške dolžnosti in jih opravljal do leta 1968, nato pa še od 1969 do 1978. Bil je član raznih lovskih komisij v LD in občinski komisiji za lovstvo. Vrsto let je sodeloval v organih področne lovske zveze. Slovenskim lovcem pa je znan po številnih člankih v našem glasilu.

V lovski družini se je poleg tajništva posvečal predvsem varstvu narave in gojitvi divjadi ter aktivno opravljal gojitveno-čuvajsko službo. Bil je velik ljubitelj lovskih psov, zato je vrsto let sodeloval na kinoloških prireditvah kot kinološki sodnik. Po njegovi zaslugi je LD že 1956. leta odprla svoj lovski dom in razvila svoj lovski prapor.

Poleg lovstva je aktivno deloval pri planinskem in turističnem društvu na Vranskem. Za njegovo delo v lovstvu ga je LZS odlikovala z znakom za lovske zasluge in redom III. stopnje. Bil je dobitnik raznih priznanj za dosežene uspehe, nosilec medalje za hrabrost in reda zaslug za narod.

Z grenko resnico, da te ni več med nami, se ti iskreno zahvaljujemo za ves tvoj trud. Kot dobrega človeka, ljubitelja narave in gojitelja divjadi te bomo ohranili v častnem in trajnem spominu.

LD Vransko – J. G.

Dne 5. 6. 1992 je veliko prezgodaj po težki boleznici umrl dolgoletni član LD Sinji Vrh, **Jože Madronič**. Rodil se je v kmečki družini dne 21. 10. 1925 v vasi Draga pri Sinjem Vrhu. Po končani osnovni šoli je z materjo ostal doma na kmetiji, saj je oče odšel na tuje in se nikoli več ni vrnil.

Ob nastopu 2. svetovne vojne se je sedemnajstleten prostovoljno

Vključil v NOB in se boril v Cankarjevi brigadi; bil je tudi ranjen. Prejel je medaljo za hrabrost in red za slug za narod.

Po končani vojni se je vrnil v rojstno vas in se vključil v delo krajevnih organizacij.

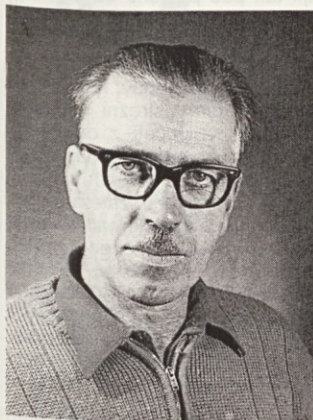
V lovsko organizacijo je vstopil leta 1948, in sicer v LD Vinica. Ko je bila v letu 1957 ustanovljena LD Sinji Vrh, je leta 1959 prestopil v njeno članstvo ter ji ostal zvest do smrti.

Jože je bil član lovskih vrst skupno 41 let. Bil je zelo aktiven lovec in funkcionar, dokler mu je služilo zdravje. Član UO oz. IO LD Sinji Vrh je bil neprekinjeno od leta 1959 do 1978, od leta 1967–1971 predsednik, od leta 1971 do 1975 tajnik in od leta 1975–1978 kinolog. Bil je izredno pošten in pravičen, ljubitelj živali in narave. Poleg obilnega vsestranskega dela je gojil tudi čebele. Aktivno je sodeloval v Čebelarstvu na Vinici.

Za požrtvovalno delo v LD Sinji Vrh so mu podelili častno članstvo, LZS pa ga je odlikovala z znakom za lovske zasluge. Dva dni po smrti smo ga njegovi lovski tovariši in drugi prijatelji popremili iz rojstne hiše na pokopališče pri Sv. Ivanu na Sinjem Vrh in se od njega poslovili z vsemi lovskimi častmi. Prisotni so bili lovski, čebelarški in gasilski prapori vseh okoliških društev. V slovo mu je zapel lovski pevski zbor ZLD Bela krajina.

Jože, ostal nam boš v našem trajnem in lepem spominu. Hvala ti za vse, kar si storil za lovstvo. Slava tvojemu spominu!

LD Sinji Vrh – H. V.

Tonček, kakor smo vedno klicali **Antona Zupana**, ki je umrl 4. 6. 1992, je bil prvorojenec med šestimi otroki v kmečko-delavski družini. Rodil se je 17. maja 1922 na Breznici pri Žirovnici. Preživel je Breznico in socialno krizo pred 2. svetovno vojno in bil priložnostno zaposlen. Ko mu je bilo 18 let, je dobil delo v železarni na Jesenicah.

Prišla je 2. svetovna vojna in z njo okupacija. Avgusta 1943 je odšel med partizane. Boril se je na Primorskem, največ pa v Karavankah, v Kokrškem odredu. Bojeval se je za osvoboditev zapornikov iz zloglasne begunjske mučilnice. Osvoboditev Begunj je bila zanj najsrečnejši dan v življenju.

Po osvoboditvi je bil delovodja v obratu Javornik I Jeseniške železarne, kjer je dočakal tudi upokojitve. Delal je pri marsikateri organi-

zaciji, predvsem pa pri sindikatu. Izgubil je ženo in ostal sam z dvema otrokoma. Tudi druga žena je bila dolgo bolna in moral je skrbeti zanjo in za tri otroke. Uteho in sprostitvev je iskal vedno v naravi, kot lovec.

Pri lovu na veliko divjad je bil preudaren in zmeren. Nekaj posebnega mu je pomenil lov na jereba. Nekaj izjemnega je bil njegov prispevek lovstvu pri gospodarjenju z divjadjo in varovanju narave. Vedno je trdil, da lov pripada vsem, tudi revnim. Bil je med ustanovnimi člani LD Stola (1947), od leta 1951 njen starešina nepretrgoma osem let. Opravljal je razne pomembne funkcije v UO, nazadnje kot član disciplinskega razsodišča. Bil je preudaren in upoštevan razsodnik. Bil je vedno tam, kjer je bil najbolj potreben. Prejel je znak za lovske zasluge (LZS).

Sončnega junija smo se od Tončka za vedno poslovili. Številni lovci s prapori od blizu in daleč, znanci in prijatelji so ga popremili v zadnji dom.

S smrekovimi vejicami smo zasuli njegov grob, lovski rog mu je zatobil konec lova in poslednji pozdrav. Tonček nam je ostal v spominu kot izredno delaven, razsoden, iskren, zvest in pokončen mož. Naj počiva v miru na brezniškem pokopališču, ob vznožju mogočnega Stola!

LD Stol – C. J.

Neizprosna bolezen je 5. 7. 1992 mnogo prezgodaj pretrgala življenjsko in lovsko pot **Zvoneta Nastrana**, dip. inž. gozdarstva (roj. 26. 12. 1928 v Subotici), našega lovskega tovariša in člana LD Hrenovice.

Še rosno mlad se je med okupacijo kot zaveden Slovenec vključil v NOB in po svojih močeh, v domačem okolju – v njegovi ljubljeni

Savinjski dolini – pomagal pri odporu proti okupatorju.

Po osvoboditvi je nadaljeval s šolanjem in se usmeril v gozdarstvo, kjer je zelo uspešno združil ljubezen do narave s svojim znanjem. Kot gozdarski inženir je služboval v Slovenj Gradcu, ko pa se je preselil v Postojno, je v srednji gozdarski šoli mlademu rodu gozdarjev poleg strokovnega znanja z vnemo vcepil tudi lovske vrednote. Med službovanjem pri GG Postojna je že leta 1970 veliko prispeval k temu, da je na Notranjskem nastalo lovskogojitveno območje za jelenjad, čeprav zakon tedaj tega še ni predvideval.

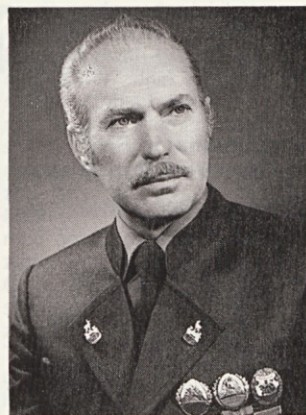
V lovsko družino se je vključil v Solčavi (leta 1952), po prihodu v Postojno pa se je vključil v LD Javornik, nato pa v LD Hrenovice, kjer je bil član vse do svoje prezgodnje smrti. V naši LD je bil eno mandatno obdobje predsednik (1978–80), več mandatov pa član UO in vodja raznih komisij. V času njegovega predsedovanja smo začeli graditi lep in funkcionalen lovski dom, njegova je bila pobuda za gradnjo lovske kočice na Nanosu, ki smo jo odprli avgusta, a njega žal ni bilo na otvoritvi. Kot dolgoletni predsednik skupščine občine Postojna in predsednik IO ZLD Postojna, (1977–79) ter nato njen član 1973–76 in 1980–84 pa je s svojo razgledanostjo in preudarnostjo veliko prispeval k dobrim in tovariškim odnosom in krepitvi lovske etike v lovskih organizacijah. Leta 1981–82 je bil tudi predsednik NO LD Hrenovice.

Leta 1982 je bil imenovan za republiškega podsekretarja za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. To delo je opravljal do leta 1986, nato pa je bil do upokojitve svetovalec na istem sekretariatu. Sodeloval je pri urejanju različnih strokovnih vprašanj, tudi v tesnem sodelovanju z republiškim inšpektorjem za lovstvo in ribištvo.

Za zasluge je prejel več državnih odlikovanj, ZLD pa ga je odlikovala z znakom za lovske zasluge in redom III. stopnje. Da je bil spoštovan in cenjen, je pokazalo tudi slovo v Postojni, kjer smo se v velikem številu zbrali lovci, gozdarji, prijatelji in znanci iz vse Slovenije. Mirno naj počiva v slovenski zemlji, nam pa bo ostal v spominu kot pokončen in plemenit človek.

Lovci LD Hrenovice – Š. K.

Zvone Vidic, ki je umrl 4. 8. 1992, se je rodil 27. 8. 1926 v Pragerskem. Končal je osnovno in srednjo šolo. V letih težkih preizkušenj

je vedel, kje je njegovo mesto, zato je s svojim delom ter aktivnostjo veliko prispeval k razvoju tedanjega družbenega reda in domovine. Vključil se je v osvobodilno vojno, po njej pa nadaljeval aktivistično, funkcionarsko delo na številnih posebej odgovornih nalogah, za kar je prejel številna priznanja in državna odlikovanja.

Z lovom se je začel seznanjati že zelo zgodaj, v lovsko organizacijo pa je stopil leta 1945. Včlanil se je v LD Pragersko, bil nato član LD Solčava in Ribno, v LD Smrekovec, kjer je bil član do smrti, pa je vstopil leta 1949. Že od začetka je v lovskih vrstah opravljal najodgovornejše funkcije. Bil je član upravnega odbora LD Ribno 1947–1949. V LD Smrekovec je bil starešina v letih 1956–1961, tajnik 1955 in 1963, blagajnik 1955, član izvršnega odbora 1966, član disciplinske komisije 1967, njen predsednik 1968–1969 in član nadzornega odbora 1973–1974. Bil je član OLZ Celje, predsednik in član upravnega odbora ZLD Celje 1975–1980. Štiri leta je bil predsednik NO LZS.

Zvone je s svojimi naprednimi mislimi in pogledi na lovstvo in pri gojitvi divjadi izjemno veliko storil za razvoj lovstva v matični družini, v dolini in regiji. Nesebičen je bil pri vzgoji in pomoči mladim lovcem tako v teoriji kot pri praktičnem lovu. Ima velike zasluge pri izgradnji lovske kočice in pri širjenju tujskega lovnega turizma pri nas.

Za zavzeto delo v lovski družini, zvezi lovskih družin in Lovski zvezi Slovenije je prejel številna priznanja in odlikovanja:

znak za lovske zasluge LZS, red II. in I. stopnje, priznanje SK ZLD Celje, srebrni red LZJ in odličje Koroške lovske zveze (Avstrija). Leta 1989 ga je LD Smrekovec imenovala za častnega člana.

Dolg bi bil tudi spisek vseh priznanj, odlikovanj in pohval, ki jih je prejel Zvone za aktivnosti na službenem področju, ki pa jih ne bomo naštevati.

Zvone je bil tudi velik ljubitelj psov in uspešen kinolog. Vedel je, da je pes lovčev najzvestejši in najplemenitejši prijatelj in sestavni del pravičnega lova.

Na svoji zadnji poti ni želel velikega pogreba, cvetja, govorov, zato naj bo tudi naš zapis kratek. Odšel je tiho, o njegovi vlogi in zaslugah v vrstah zelene bratovščine pa bodo govorila dejanja, zapisa v spominu njegovih lovskih tovarišev. Naj mirno počiva v slovenski zemlji!

Lovci LD Smrekovec – Š. M.

Iz lovskih vrst so za vedno odšli tudi:

Srečko Jalen, LD Jesenice, * 2. 1. 1929, † 30. 10. 1992.

Zdravko Žagar, LD Hum/Celje, * 20. 9. 1946, † 26. 10. 1992.

Stevro Trstenjak, LD Hum/Celje, * 7. 11. 1935, † 11. 11. 1992.

Alojz Zagorc, LD Zagorje, * 10. 3. 1932, † 26. 6. 1992.

Franc Starc, LD Šenčur, * 16. 3. 1926, † 5. 11. 1992.

Lado Pistotnik, LD Izlake, * 2. 6. 1930, † 31. 10. 1992.

Ivan Strmole, LD Ivančna Gorica, * 4. 5. 1914, † 8. 6. 1992.

Velimir Rajković, LD Laze, * 5. 6. 1912, † 19. 3. 1992.

Milan Stonič, LD Predgrad, * 22. 2. 1922, † 21. 8. 1992.

Štefan Očepek, LD Senožeti, * 12. 12. 1911, † 2. 7. 1992.

Rudi Farič, LD Radenci, * 21. 4. 1923, † 22. 10. 1992.

Umrlim časten spomin!

Lokalna tekma in PNZ krvosledcev na Notranjskem

LKD Cerknica je 20. junija 1992 organiziralo tekmo in PNZ za barvarje. Prireditev je bila izvedena v lovišču LD Iga vas. Čeprav je bilo deževno (deževalo je tudi ponoči, po že prejšnji dan položenih krvnih sledovih), se je na zbornem mestu zbralo 8 vodnikov s krvosledci. Kakor smo ugotavljali sodniki, se na Notranjskem še na nobeni taki prireditvi ni zbralo kar 8 bavarskih barvarjev. Dva od teh sta bila prijavljena za PNZ, šest pa za tekmo. Prireditev je bila izvedena po pravilniku o preizkušnjah in tekmovanjih v delu po krvnem sledu za vse pasme lovskih psov.

Vsaka PNZ in tekma po krvnem sledu nista sama sebi namen. Pokažeta nam namreč določene dobre in slabe strani vodnika in njegovega psa ter sta osnovni preizkus obeh za delo na naravnem krvnem sledu. Naj navedem nekaj koristnih ugotovitev s te prireditve, ki bi jih veljalo upoštevati pri šolanju in praktičnem delu s krvosledci.

Vsem, ki se ukvarjamo s psi krvosledci, je znano, da mora vodnik na tekmovanju že pred startom navesti sodniku, ali je pes oblačaj ali pokazač, ali izdeluje sled oprčen (na slednem) ali brez slednega jermena. Eden od vodnikov, ki je izžrebal sled, katerega sem položil, pa na startu ni prijavil ničesar. Na moje vprašanje, ali je pes morda oblačaj ali pokazač, je malce pomislil, nato pa vprašal: »Kaj pa je boljše?« Zanj verjetno zelo resno vprašanje, za izkušenega vodnika pa malce smešno! Najbrž ta vodnik še danes ne ve, kaj je krvosledec – oblačaj in kaj pokazač! Zastavljeno vprašanje pa tudi kaže na nepoznavanje določil pravilnika. Očitno vodnik tudi ni razumel širše obrazložitve o poteku in pomenu prireditve, ki so jo podali vodja sodniške skupine Janez Udovič ter sodnika Franc Vidmar in Peter Pečnik. Sicer pa se na taki prireditvi lahko podoben spodrsrlaj pripeti tudi bolj izkušenemu vodniku, celo sodniškemu pripravniku. Le-ta je npr. na startu pozabil prijaviti, da je njegova psička pokazač.

Vsi sodelujoči psi so pokazali zelo dobre zasnove za delo po krvnem sledu, razen v dveh primerih pa je bilo očitno pomanjkljivo šolanje v vajah poslušnosti (splošna poslušnost, odložitev, strelomirnost itd.). Razen pri dveh uvrščenih na tekmi je bilo očitno tudi to, da so premalo vadili po umetnem krvnem sledu, več, ali bolje preveč, pa že po naravnih in predvsem problematičnih krvnih sledovih. Tak način privajanja »vajenca« na resno delo po krvnem sledu pa je seveda v osnovi zgrešen in za psa poguben! (Op.: Vsi sodelujoči psi razen ene psice so se prvič udeležili take prireditve, t.j. bili so mladi psi, stari do 3 leta.) Pes postane pri delu površen, ne zna razlikovati naravnega krvnega

Vodniki s psi krvosledci, ki so se 20. 6. 1992 v Racni Gori pomerili v delu psov po krvnem sledu. Zmagala sta poklicna lovstva čuvaja Boris Žele (tekma) in Rudi Kravanja (PNZ) iz GL Jelen – Snežnik (na sliki v sredini).

Doseženi rezultati tekme in PNZ krvosledcev na Notranjskem

Tekma:

1. Vodnik **Boris Žele** s psico **ARO (bav. barvarka)**, 116 točk in I/A nagr. razred.
2. Vodnik **Andrej Rupar** s psico **ABO (Brino) (bav. barvarka)**, 111 točk in I/B nagr. razred.
3. Vodnik **Milan Rebec** s psom **DONOM (bav. barvar)**, 65 točk in III. nagr. razred.

Preizkus naravnih zasnov (PNZ)

1. Vodnik **Rudi Kravanja** s psom **ASOM (bav. barvar)**, 89,5 točk in II/A nagr. razredom.
  2. Vodnik **Darko Vadnjal** s psom **ARIJEM (bav. barvar)**, 83 točk in II/B nagr. razred.
- En vodnik je prejel pohvalno priznanje, dva pa sta odstopila.

sleda od zapeljivalnih, brezglavo hiti in nesistematično išče na jermenu, neusmiljeno vleče vodnika, tako da si ta ne more ogledati in označiti vidnih krvnih sledov itd.

Tako bezljanje po gozdu pa prinaša še druge nevedčnosti, da o izgubljenih klobukih in raztrgani obleki, nepotrebnih praskah in poškodbah vodnikov sploh ne govorimo! Vse to se kaj kmalu maščuje, kajti tak pes postane za sledenje povsem neuporaben. Osnovno pravilo vsakega vodnika mladega krvosledca mora biti: čimveč umetnih krvnih sledov, raje 50 kakor 40, zatem ustrezní preizkus, šele nato pa pričeti z delom po naravnem krvnem sledu. Pred vsakim delom po krvnem sledu je psa potrebno umiriti, zatem pa počasi, umirjeno in sistematično pričnemo izdelovati položen umeten ali naraven krvni sled. Vodnik mora znati psa priučiti na resno delo, znanje za to pa si pridobi, če dobro pozna pravilnik o preizkušnjah in tekmah lovskih psov v delu po krvnem sledu.

Z opisanim kritičnim komentarjem nikakor nimam namena omalovaževati dobre volje in truda vodnika, da pripravi psa na tako zahtevno tekmo! Želim le poudariti, da morata biti vodnik in pes za tako preizkušnjo vsestransko dobro pripravljena. Spodrsrlaj na takšni prireditvi pa ni nobena nesreča, saj se vodnik in pes na izkušnjah lahko tudi marsikaj naučita! Povsem nekaj drugega pa je, če vodnik in MLAD, NEIZKUŠEN PES odpovesta pri delu po naravnem krvnem sledu! Če se to dva- ali trikrat ponovi, je tak pes kot krvosledec običajno odpisan za resno delo v lovišču.

V dobrem in slabem pomenu besede velja tako za lovce kakor za njihove pse star slovenski pregovor: Kar se Janezek nauči, to Janez zna!

Peter Pečnik,
kinol. sodnik

krznarstvo cizej

62000 maribor, gosposka 26

**V strojenje sprejemamo
posušene kože malih živali**

VSE VRSTE KRZNENIH PREDMETOV

- izdelujemo po naročilu
- popravljamo in predelujemo
- čistimo in shranjujemo
- prodajamo nove izdelke

Republiška tekma goničev CACT SLO

V organizaciji vzrejne komisije za VI. grupo pri ZKS ter ob znatni organizacijski in delovni podpori LKD Gorica in LD Vipava je bila v soboto, 31. 10. 92, v lovišču LD Vipava prva republiška tekma goničev.

Lovska družina Vipava ima s podobnimi tekmovanji že veliko izkušnje in dovolj tradicije, da je tekma potekala na zavidljivi organizacijski ravni in v lovišču, kjer je poljski zajec ustrezno zastopan. Odziv na tekmo je bil v okviru pričakovanih. Prijavilo se je 21 vodnikov, nekateri v okviru petih ekip, drugi posamezno. Žal je bila udeležba na sami tekmi nekoliko skromnejša, saj se je kar 5 vodnikov ustrašilo izjemno slabega vremena. Tako se je zjutraj na zbornem mestu na Zemonu pri Vipavi zbralo 16 vodnikov – 5 ekip in dva posameznika. Zbrane je pozdravil in jim razložil potek tekme vodja prireditve Vero Premrl, podrobnejša navodila in informacije o sojenju pa je posredoval vodja sodniškega zbora Stane Hribernik.

Na tekmi, ki je potekala v petih skupinah, so sodniki ocenjevali naslednje discipline: iskanje, gonja, nos, poslušnost, strelomirnost in delo na sledi ranjene divjadi. Kljub močnemu deževju, ki je nedvomno motilo prireditve, so psi in vodniki pokazali obilico znanja in veščine. Ko so sodniki – Stane Hribernik,

Lojze Mlakar, Mirko Leiler, Kosmač, Jože Vester, Štefan Božič, Anton Sirk – sešteli vse ocene, je bil rezultat tekmovanja naslednji:

1. mesto posamezno je s 34 točkami dosegel pes Borko – kdl. istrski gonič z vodnikom Juletom Gregoričem iz Kočevja;
  2. mesto je z 32 točkami dosegel kdl. istrski gonič Ari z vodnikom Jožetom Ržkom iz LKD Gorenjske;
  3. mesto pa je z 31,5 točke dosegla psica kdl. istrska gonička Diana z vodnikom Antonom Bubničem iz LKD Koper.
- Ekipno pa je bil vrstni red naslednji:

1. Koper; Obradovič, Bubnič, Obradovič
  2. Idrija; Močnik, Razpet, Stepančič
  3. Gorica; Simčič, Božič
- Razglasitev rezultatov s podelitvijo nagrad organizatorja in sopokroviteljev Mlinotesta iz Ajdovščine in zasebne trgovine z lovskimi potrebščinami Koptex iz Nove Gorice je potekala v Lovskem domu LD Vipava.

Lovci LD Vipava so udeležence povabili na pokušino vipavskega vina, ki je ob zadovoljstvu zaradi uspešno izvedene tekme odvezala jezike v sproščen klepet o problemih lovsstva, zlasti pa lovske kinologije. Na prireditvi je sodeloval tudi sekretar KZS Miroslav Zidar in upamo, da je odnesel prijetne vtise. Iskrena hvala vipavskim lovčcem.

Veru Premrl

60. mednarodna jubilejna vzrejna preizkušnja žimavcev – memorial Hege- walda

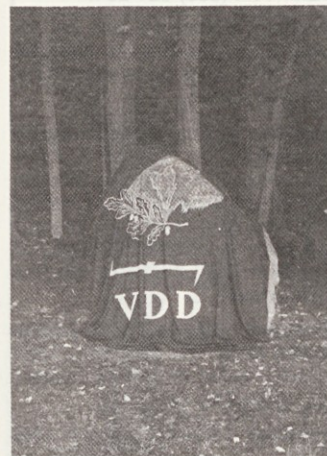
Leta 1902, pred 90 leti, so lovci v Nemčiji ustanovili *Verein Deutsch – Drahthaar* (Društvo ljubiteljev nemških žimavcev). 1. in 2. oktobra 1920 so priredili 1. Hegewald, jesensko vzrejno preizkušnjo. Tako so od 23. do 26. septembra letos v loviščih pri Neustadtu a.d. Aisch priredili že 60. jesensko vzrejno preizkušnjo žimavcev Hegewald v počastitev 90-letnice

nevnio mednarodno jubilejno preizkušnjo Hegewald so spremljale velike slavnostne prireditve s številnimi govori vidnih osebnosti in kinoloških funkcionarjev ter številnimi lovsko kulturnimi nastopi. Višek slavlja pa je bilo odkritje spomenika Hegewaldu*, enemu najznamenitejših lovskih kinologov Nemčije. V romantični dolini so ob robu gozda namestili veliko skalo z bronasto ploščo.

Ob odkritju spominskega kamna je slavnostni govornik, predsednik zveze društev nemških žimavcev Theodor Schnepfer, spregovoril ganljive besede v spomin na g. Hegewalda. V nastajajočem

Slovenski vodniki s psi, ki so se udeležili preizkušnje Hegewald.

Pred odkritjem bronaste spominske plošče Hegewaldu, ki je pritrjena na veliko skalo.

ustanovitve svoje kinološke pamske organizacije za vzrejo in vodenje nemških ptičarjev – žimavcev »Deutsch – Drahthaar Verband«. Letošnja preizkušnja Hegewald je imela mednarodni značaj in je bila slavnostna. Spremljale so jo velike proslave in ustanovna skupščina Svetovne zveze društev za vzrejo nemških žimavcev »Deutsch – Drahthaar Welt – Verband«. K tej svetovni zvezi je kot ustanovni član pristopilo tudi slovensko Društvo ljubiteljev ptičarjev in španjelov (DLPS), ki ga je na ustanovni skupščini zastopal (in kot pooblaščenec podpisal tudi pristopno izjavo in statut) p.p. DLPS Vladimir Pfeifer. Trid-

mraku so na dolino legale redke meglice. Z raznih strani so z gozdnih obronkov čez dolino zadoneli zvoki lovskih rogov, ki so jim kot odmev odgovarjale melodije zbora lovskih rogov, ki je stal in igral ob spominskem kamnu. Besede g. Schnepferja in ubrane melodije rogistov so v nastajajočem večernem mraku ganile vse prisotne.

Prvo slovensko kinološko društvo, Društvo ljubiteljev ptičarjev in španjelov (DLPS), ki je bilo ustanovljeno l. 1921 in so ga nasilno ukiniteli leta 1978, je s sklicem skupščine po 14-letnem premoru januarja 1992 ponovno zaživelo in med drugim sklenilo, da se včlani v Svetovno zvezo društev za vzrejo nemških žimavcev ter se udeleži letošnje 60. jubilejne preizkušnje »Hegewald«. Predsednik strokovnega sveta DLPS in kinol. sodnik Vojko Pirher je kot selektor v ta namen izbral 16 najbolje uvrščenih nemških žimavcev, ki so se udeležili letošnjih pomladanskih vzrejnih preizkušenj v Sloveniji. Pogoj za udeležbo na »Hegewald« je bila: starost psa do dveh let, uspešno opravljena PZP (ocena sledenja zajca najmanj prav dobro – 9), uspešno opravljen izpit v ostrosti ter opravljena interna preizkušnja v vodnem delu. 8 vodnikov se je na vabilo odzvalo in pokazalo primerno zasnovno. Priučeno znanje za udeležbo na izredno zahtevni preizkušnji »Hegewald« so pokazali na dveh pri-

*Sigismund Frajherr v. Zedlitz und Neukirch, imenovan Hegewald, (1838–1903) je bil utemeljitelj pasme nemškega žimavca (Deutsche drahthaar) in pobudnik jesenskih zrejnih preizkušenj za te pse.

MEDNARODNI SEJEM LOVA IN RIBOLOVA V SALZBURGU »DIE HOHE JAGD« 19. 2.–21. 2. 1993

**ENODNEVNI IZLET
ODHOD: 20. 2. 1993
NAJMANJŠE ŠTEVILO POTNIKOV: 40**

Odhod s Kongresnega trga (izpred Univerze) v Ljubljani ob 5. uri. Vožnja skozi predor Karavanke, mimo Beljaka in Spittala do Salzburga. Po prihodu kratak ogled Mozartovega mesta. Popoldne prosto za ogled sejma. Okrog 19. ure povratek v domovino.

CENA: 60 DEM

Možnost plačila v SIT po dnevnem tečaju Ljubljanske banke d.d. Ljubljana.

Cena vključuje: avtobusni prevoz z udobnim turističnim avtobusom, cestnine in tunnelske pristojbine, vstopnina za sejem, vodstvo in organizacija izleta. Zaključene skupine si lahko izberejo kraj in čas odhoda po želji.

Ob prijavi vplačate akontacijo 30 DEM, ostalo pa 7 dni pred odhodom na žiro račun: 50100-601-139270 SDK Ljubljana ali po poštni nakaznici na naslov: MAR TOURS d.o.o. Podpeč nh, 61352 Preserje.

V skladu z zakonom si pridržujemo pravico do spremembe cene ali odpovedi izleta v primeru višje sile ali premajhnega števila prijav.

Podrobnejše informacije in prijave po telefonu: (061) 631-261 ali 264-538 ali fax 061/264-538.

Vabljeni!

pravah le štirje psi, ki so se preizkušnje tudi dejansko udeležili in dosegli naslednje uspehe:

Fena Središka (220 točk) z vodnikom **Stanetom Logarjem** iz Ljubljane je zasedla med 171 tekmujočimi psi (152 uvrščenih) odlično 42. mesto; 79. po vrsti je bil **Astor** (214 točk), ki ga je vodil **Ivan Zajc** iz Dobove; 117. **Aco/As** (203 točke), ki ga je vodil **Ljubo Klemenčič** iz Velike Nedelje; 130. pa je bil **Ari** (194 točk), ki ga je vodil **Jože Štihec** iz Lendavskih Goric. Slovenska ekipa je bila najštevilnejša od šestih inozemskih ekip (Danska, Italija, Luxemburg, Avstrija, Švica), ki so se udeležile 60. Hegewaldove jesenske preizkušnje. Zmagal je žimavec **Gauner V. Spangerforst** z vodnikom **Johannom Hofstetterjem** iz Bavarske, ki je zbral 220 točk.

Že samo s tem slovenskim uspehom in včlanitvijo v Svetovno zvezo društev ljubiteljev žimavcev (DDWV) je društvo ljubiteljev ptičarjev in španjelov (DLPŠ) že v prvem letu svojega ponovnega življenja doseglo pomemben ugled, ne samo zase, ampak tudi za celotno slovensko lovsko kinologijo. Uspešno deluje tudi na znanstvenem strokovnem področju, saj je že v prvem letu svojega ponovnega oživetja pripravilo obsežen in kakovosten slovenski pravilnik za vsestransko uporabnostno preizkušnjo VUP, za poljsko preizkušnjo ŠPP, za preizkušnjo v zanesljivosti prinašanja izgubljenega PZPI, lovsko preizkušnjo v prinašanju za retrieverje LPP-R; specialno lovsko preizkušnjo v prinašanju za retrieverje SLPP-R.

Na tem mestu se moram v imenu DLPŠ zahvaliti podjetjem in samostojnim obrtnikom, ki so podprli dejavnost DLPŠ in udeležencem letošnjega Hegewalda poklonili enotne lične telovnike.

Vladimir Pfeifer

PREDVIDENA LEGLA LOVSKIH PSOV

Nemški ostrodlaki ptičarji: (RS Pos):

o: 5/PZP-77, JZP-182, VUP, m: 4/JZP-181, leglo 2. 1. 93. Franc Feuš, Frana Kovačiča 4, 69240 Ljutomer.

Irski setri (SR IS):

o: 5/PZP, m: 5/PZP, leglo 8. 12. 92. Rejka Jasmina Novak, Erjavčeva 35, 62000 Maribor.

o: 5/PZP, m: 5/PZP, leglo 3. 12. 92. Rejec Drago Ostrovršnik, Veličkova 36, 61430 Hrastnik.

Labrador retrieverji (SR LR):

o: 5/III, m: 5/ISP A, leglo 10. 11. 92. Marija Lužnik, C. na Rožnik 23, 61000 Ljubljana (začasno Maja Terner, Lahova 51, 61293 Šmarje-Sap.

o: 5/II, m: 4/III, leglo 2. 12. 92. Rejec Bogo Žun, Fužine 5, 64224 Gorenja vas.

Koker španjeli (SR KŠ):

o: 5/I, m: 5/I, leglo 16. 1. 92. Rejec Kaja-Bojan Deberšek, Stari trg 149, 62380 Slovenj Gradec.

Kinološka zveza
Slovenije

MALI OGLASI

Prodaj karabinko CZ. kal. 8x57 JS brez strelnega daljnogleda (nošena le eno sezono) in nekaj streliva zanjo. Cena po dogovoru. Informacije po telefonu (0602) 73-065 dop.; (0602) 71-185 pop. – Matej.

Kupim mannlicher schönauer, druge starejše puške, orožne kataloge in lovске revije do 1945. J. Hartman, T. Čečeve 7, 63000 Celje; tel. (063) 29-706.

Prodaj skoraj novo karabinko anschütz kal. .222 remington, mod. 1700, s strelnim daljnogledom Kahles 6x42 (suhlska montaža). Cena 1.800 DEM. Tel.: (061) 485-489, Gošler.

Kupim šolane goniče za lov na divje prašiče. Obvezen preizkus v Istri. **Iščem tudi lovca, ki ima dobra poznanstva na Češkem ali Madžarskem** za nabavo psov za lov na divje prašiče. Pisne ponudbe z vašo tel. številko pošljite na naslov: Franco Morato, Seča 52, 66320 Portorož.

Prodaj novo češko bokarico super Brno kal. 12/7x65 R. Tel.: (061) 832-534 zvečer, Breznik.

Prodaj karabinko Sava – Kranj, kal. .243 winch, s strelnim daljnogledom Swarovski 6x42 (suhlska montaža). Puška je bila malo uporabljena. Cena 2.300 DEM. Tel.: (063) 821-234.

Prodaj bokarico Zolli, kal. 12/7x65 R, z vložno cevjo kal. .223 rem. Informacije po telefonu (061) 771-244, Galjot.

Ugodno prodaj boroveljsko bokarico, kal. 12/7x65 R, z menjalnimi cevmi 12/12 in z montiranim strelnim daljnogledom Kahles 6x42 (suhlska montaža). Informacije po telefonu (061) 723-052 ali 721-867 (pri puškarju Megliču v Domžalah).

Prodaj mlade brak-jazbecarje (leglo 31. 10. 1992). Jože Koželj, Florjan 65, 63325 Šoštanj; tel.: (063) 892-757.

Prodaj skoraj novo triccevko sauer mod. 3000 luxus, kal. 12-12/7x65 R s strelnim daljnogledom Swarovski 6x42 (suhlska montaža). Livijo Rijavec, Dolenja Trebuša 75, 65283 Slap ob Idrijci.

Prodaj puško kal. .223 s strelnim daljnogledom Hunter 3-9x40 z baterijo. Cena 2.500 DEM. Tel.: (066) 62-771 ali (066) 611-596 zvečer, Jurasovič.

Prodaj dvogled Ofotert 20x50, z etuijem za 300 DEM. Tel.: (061) 559-127, Batič.

Izdelam vam lovske gumbje iz jelenjega rogovja (po vaših željah) in vam jih pošljem po povzetju. Informacije po telefonu (061) 631-293 zvečer, A. Intihar.

Prodaj MK puško Brno 2 s strelnim daljnogledom. Informacije po telefonu (061) 772-982, Vlado Avbelj, Borova 12 – Vir, 61230 Domžale.

BAVARIA WOLLTEX COMPANY d.o.o., 62341 LIMBUŠ Podgornikova 9

Nekoliko pozno, pa vendar z najlepšimi željami vsem lovcem in še posebej lovskim družinam voščimo veliko zdravja, osebnega zadovoljstva in lovske sreče

v novem letu 1993

vaša BWC

Obenem vas obveščamo, da bodo že v naslednji številki vaše revije objavljeni prvi srečni dobitniki lovskega srečelova firme BWC, izžrebani v mesecu decembru.

Ne prezrite našega stalnega koticika.

Prodaj špringer španjelko, staro 2 leti. Je potomka odličnih staršev (PNZ, I. nagr. razred, vzrejno dovoljenje). Tel.: (062) 608-001, Kapš.

Prodaj boroveljsko bokarico kal. 16/7x65 R, s strelnim daljnogledom Falke 4x32, (antinit cevi) – suhlska montaža. Puška ima tudi menjalne cevi 16/16. Informacije po tel. (061) 313-484.

Ugodno prodaj malo uporabljano karabinko CZ, kal. .22-250 rem., s strelnim daljnogledom Kahles 6x42 (suhlska montaža). Puška ima novo, ročno izdelano kopito in je odlično ohranjena. Tel.: (064) 721-556, popoldne, (064) 721-010, dopoldne, Hodnik.

Prodaj puški polrisanico petelinko kal. 9,3x72 R/16 in **karabinko** kal. 7x64, s strelnim daljnogledom Zeiss-jena 4x32 (suhlska montaža). Miro Logar; tel.: (061) 791-995.

Prodaj odlično ohranjeno, 8 let staro **ZH lovsko puško**: lovske cevi 12/12, trap cevi 12/12 ter kombinirane cevi kal. 7x57 R/12 s strelnim daljnogledom. **Kupim bokarico** kal. 20/20. Informacije in ponudbe po tel.: (069) 65-378 Žnidarič.

Prodaj puško Savage kal. 20 mag/.222 rem. s strelnim daljnogledom. Puška je bila malo uporabljena. Anton Prešeren, Gorica 17, 64240 Radovljica, tel.: (064) 74-376.

Prodaj boroveljsko triccevko (izdelek Sodie), kal. 16-16/.30-06, s strelnim daljnogledom Zeiss. Tel.: (068) 47-350, Vojnovič.

Kupim vložno cev za šibreno cev kal. 16. **Prodaj karabinko CZ** kal. 7x64, **češko bokarico** kal. 12/7x65 R in **MK puško** (.22 mag.), s strelnimi daljnogledi. Informacije po telefonu (061) 813-098.

Prodaj hubertus plašče, nove, štev. 54, 56 in 58. Prodaj tudi nošeno lovsko pelerino iz lodna in vezane letnike revije Lovc od 1920.–1930. leta. Informacije po telefonu: (061) 221-811.

Izdelujem kakovostne lovske kravate z vezanim emblemom srnjaka, fazana, div. petelina, ruševca, kozoroga, gamsa, jerebice, lovca s puško. Cena 500 SIT. Pošljem vam jih po povzetju. **Jože Gjergjek, 69000 Murska Sobota, Ivana Regenta 29; tel. in telefax (069) 22-326.**

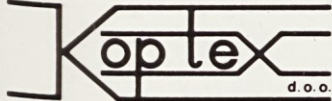
Prodaj suhlovo triccevko kal. 12-12/7x65 R s strelnim daljnogledom Habicht (6x42) (suhlska montaža). Informacije po telefonu (067) 72-655, Tavčar.

Prodaj karabinko CZ, kal. 8x57 JS, s strelnim daljnogledom 6x (suhlska montaža). Cena 1.500 DEM – Potrč; tel.: (061) 824-408.

Prodaj eksotične ptice, plazilce in ribe. Tel.: (061) 106-577; vsak delavnik od 9–12 in od 15–19 ure.

Prodaj karabinko CZ, kal. .300 winch. mag., brez strelnega daljnogleda. Ponudbe po telefonu (061) 744-143.

Prodaj češko bokarico kal. 12/7x57 R, s strelnim daljnogledom Zeiss 4x32 (suhlska montaža). Tel.: (062) 771-996.

Trgovina Lovec

Prešernova 17

Nova Gorica

tel.: (065) 21-915

JOŽE ŠINIGOJ

Bilje 135/a. Renče 65292
tel./fax. (065) 53-284

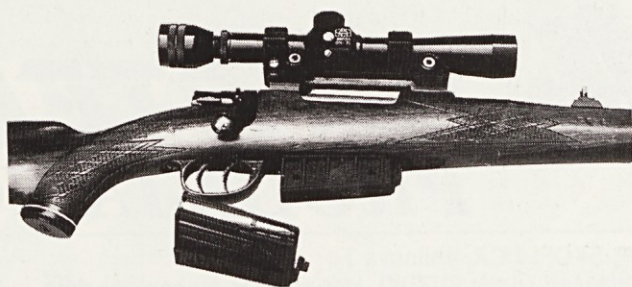
Nudimo vam vse za lov, ribolov in lokostrelstvo

- * Lovsko orožje in loke vseh vrst
- * Lovsko strelivo, krogelno in šibreno vseh kalibrov
- * Na zalogi imamo lovske kombinirke, šibrenice in ekspres bokarice (krogla/krogla)
- * Lovska oblačila: obleke, hlače, pumparice, srajce, kravate, nogavice, klobuke, jopiče, telovnike, pelerine, puloverje, lovske rokavice itd.
- * Lovsko obutev
- * Glinaste golobe, trap naboje, pokale, medalje in plakete
- * Vse optične pripomočke in montažne dele

Prepričajte se, pri nas ne poznamo besede nimamo.

Cene so ugodne!

Delovni čas: vsak dan od 8.–18. ure
sobota od 8.–12. ure.

HITROMENJALNI NABOJNIK ZA LOVSKE KARABINKE »CZ«

PREDNOSTI NOVEGA HITROMENJALNEGA NABOJNIKA:

- enostavno, hitro in varno polnjenje in praznjenje puške
- večja varnost – puška brez nabojnika je neuporabna
- konice krogel ostanejo nepoškodovane
- naboje ne nosimo več stresene po žepih, temveč varno in priročno shranjene v nabojnikih
- za montažo hitromenjalnega nabojnika ni potrebna nobena predelava puške!

Nabojnike lahko navabite v trgovinah z lovskimi potrebščinami ali neposredno pri izdelovalcu:

ORODJARSTVO SALVI

IZOLA, Klanec 2

TEL.: (066) 65-378

NOVO!

PRIBOR ZA ČIŠČENJE IN ZAŠČITO OROŽJA

PASTA ZA ČRNO BRINIRANJE

Za vas smo pripravili postopek in izdelali pasto (oz. raztopino) za črna briniranje posameznih jeklenih delov in izdelkov, kot so:

lovske, vojaške in športno orožje, posamezna orodja, deli strojev, muzejski in umetniški izdelki, veliki kosi, ki jih ni mogoče obdelovati v kadeh itd.

Briniranje izdelkov je bilo do sedaj možno le v raztopinah, pri čemer so morali biti vsi izdelki razstavljeni. Prav tako ni bilo mogoče brinirati samo dela orožja (na primer dela z odrgnjeno briniro).

Z našimi postopki, ki so novi tudi v evropskem merilu, smo te tehnične probleme odstranili.

IZDELUJEMO TUDI POSEBNE VRVICE Z ZANKO IN UNIVERZALNE PALICE ZA ČIŠČENJE OROŽJA, KI NE POŠKODUJEJO USTJA CEVI.

NARAVNO NESTRUPENO POLIRNO SREDSTVO ZA KOVINE

POSEBNO OLJE IN ZAŠČITNI LAK ZA NEGO, ZAŠČITO IN SKLADIŠČENJE OROŽJA

POKLIČITE NAS IN SE PREPRIČAJTE!

TRMA d.o.o. Partizanska cesta 32 64000 KRANJ

tel.: 064/49097 ali (064) 212-203

Letos bogatejša in lepša. Knjižica, ki se je boste od srca razveselili. Najlepše darilo lovcu, ki pa ga bo z veseljem prebirala vsa družina. Nagradna križanka – 50 bogatih nagrad. Lovskim družinam nudimo 15% popust. **Cena 570 SIT.** Naročite jo lahko na naslovu: **Magnolija, Celovška 108, ali po tel.: (061) 553-775.**

AVTOTECH d.o.o.

PRODAJA VOZIL

61291 ŠKOFLJICA, Ahlinova 1
Pooblaščen servis SUZUKI, kleparska in mehanična dela

AVTOSERVIS JORDAN

TEL.: 061/666-348, 666-359
FAX: 061/666-348

SUZUKI SAMURAI 92 (mehka streha)	22.500 DEM
SUZUKI SAMURAI 92 (trda streha)	24.538 DEM
SUZUKI VITARA 92 (klima naprava)	31.870 DEM
SUZUKI VITARA 92 (s petimi vrati)	38.099 DEM
LADA NIVA 92 (5 predstav)	12.000 DEM

Prodaja na leasing

Za člane Lovske zveze Slovenije priznavamo 3% popust pri nakupu novih vozil, pri servisnih storitvah (mehaničnih in kleparskih) pa 10% popust na delo. Izkaz: potrjena lovska članska izkaznica!

Vsem lovcem želim vesele božične praznike in srečno novo leto.

Jordan

DELOVNI ČAS: OD 8.-12. 13.-14.30
V SOBOTO: od 8.-12.